

Jú¹ Chú³² Hi³ Ca³jmú³ Juan²

*Tsá² lín³ Jáí¹³ quioh²¹ Dió³² lín³ jan²
tsá²mi³cuóun²*

¹ Jmí¹ ca³lí³zia³² ca³la³ jí³² hi³ zia³², jmí¹ má²zian² bíh¹ Tsá² lín³ hí³ Jáí¹³. Tsá² hí³ né³ jmí¹ má²cuá³ bíh¹ quionh³ Dió³², hi³ Tsá² lín³ hí³ Jáí¹³ né³, hnga² bíh¹ Dió³² hí³. ² La³ cun³ jmí¹tin² jmí¹ má²cuá³ bíh¹ tsú² quionh³ Dió³². ³ Cun³quionh³ hí³ bíh¹ dí² ca³jmú³ Dió³² ca³la³ jí³² hi³ zia³², hí¹ cáun² yáh³ hi³ zia³² tiá² ca³lí³ ta³ tiá² quiéinh¹ hí³ dí². ⁴ Hí³ bíh¹ lín³ mí¹ziah²¹ quioh²¹ pí³ hi³ lí¹³ zian² ca³la³ jí³lí³² hi³ zia³². Hi³ Tsá² tsóh²³ hí³ pí³ jáun² né³ lín³ siáh³ joh¹ sí² hi³ táí³ jáun² ñí¹con² tsá²mi³cuóun². ⁵ Joh¹ sí² jáun² né³ tai³² ñí¹ já¹niéí², ti³la³ já¹niéí² jáun² né³ tiá² má²ca³cah¹³ yáh³ jmáí¹ hi³ jmu³ quien² ñí¹con² joh¹ sí² jáun².

⁶ Jáun² né³, ca³lí³zian² jan² tsá² zéí¹ Dió³² ñí¹ hué²¹ lá², tsá² hí³ jmáí² Juan². ⁷ Tsá² hí³ cuan³ hi³ lín³ tsá² zih³² jú¹ tson² hi³ ca³tin¹ Tsá² lín³ hí³ joh¹ sí² jáun², hi³ jáun² la³jín³² tsáu² jmí¹ lí¹³ tónh³² ta²¹ cun³quionh³ jáí¹³ hi³ juáh³ hí³ dí². ⁸ Jun³juáh¹³ hí³ yáh³ jmí¹ lín³ joh¹ sí² má¹ná¹, ti³la³ hí³ dá² cuan³ hi³ cua³zih² jú¹ tson² hi³ ca³tin¹ Tsá² lín³ hí³ joh¹ sí² jáun² bíh¹. ⁹ Qui¹ né³bí¹ jmí¹ má²ja³quián³

li³jnia² yáh³ Tsá² hú¹tá¹ ti³tsóh³ lín³ mí¹ziah²¹ joh¹ sí² ñí¹con² la³jín³² tsá²mi³cuóun².

10 Né³² né³, cuan³ bíh¹ Tsá² lín³ hí³ Jáí¹³ ñí¹ hué²¹ lá² jmí¹ cuan¹, tí³la³ uá¹jinh¹ ñí¹ cuá¹ ñí¹ hué²¹ lá² ca³li³zia³² cun³quionh³ hí³ dí², tí³la³ tsá² zian² hngá¹máh³ lá² má¹ná¹, tiá² ca³li³ cuóun³² yáh³ Tsá² hí³. 11 Uá¹jinh¹ cuan³ tsú² ñí¹ cuá¹ ñí¹ hué²¹ lá² quioh²¹, tí³la³ tsá² tionh² hí³ jo³cuo² tsú² né³ tiá² ca³he³ yáh³ quioh²¹ tsú². 12 Tí³la³ cun³ jáun², la³jín³² la³ cun³ tsá² ca³he³ tsú², tsá² hí³ bíh¹ hiauh³ jáí¹³ hí³ lín¹³ jon² Dió³², la³ cun³ la³jín³² tsá² ca³chá³ hí³ cáun² tsí³ ñí¹con² tsú² yáh³. 13 Hnga² Dió³² bíh¹ ca³ma³jniau² tsá² hí³ hí³ má²ná¹lín³ jon² Dió³², jun³juáh¹³ ca³li³zian² tsú² cun³ñí¹ hí³ ca³tin¹ jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³ yáh³, sa³jun³ cun³ñí¹ hí³hliá² ca³li³ hniá¹ tsá²mi³cuóun² hí³ lí³ zian² jon² yáh³, sa³jun³ lín³ tsú² jon² Dió³² cun³ñí¹ hí³hliá² jméi² tsú² ca³li³hnió³ hí³ hí³ lín³ jon² Dió³².

14 Hí³ jáun² Tsá² lín³ hí³ Jáí¹³ né³ ca³lín³ tsá² dí¹ngú³, hí³ ca³cuá³ tsú² ja¹ quiú¹³ jnoh¹; hí³ bíh¹ dí² jan² Tsá² cáun² ja³² la³ má²ja³² jáun² mí³ tsí³, jí³ hí³ cá² ñí¹ ca³ma³li²¹ tsú² siáh³ hí³ ha³ lánh³ rón³² lí³ jú¹ tson². Jnoh¹ má²ca³neh²¹, hí³ má²ca³li³tsin² jnoh¹ siáh³ ha³ la³ cónh³ tí³ hí³ quien² tsú², la³ cun³ qui³ ca³ti²¹ hí³ quien² Tsá² jan² tán¹ Jon² Dió³² Jméi² tsú². 15 Juan² tsá² ca³zion³ hí³ jmái² tsáu² ca³cué³ jú¹ tson² hí³ ca³tin¹ hí³ dí², jmí¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá², hí³ ca³hléh³ tiá³:

—Tsá² lá² bíh¹ Tsá² ca³hien³² jná¹³ hí³ jmí¹ cá¹juáh²¹ jná¹³ jáun² la³ lá²: “Tsá² cuá¹ja³² chí¹cáin²

cu³hna³² jná¹³ dá² jan² Tsá² tí³ quien² bíh¹ la³ cónh³ bíh¹ jná¹³; qui¹ Tsá² hí³ dá² jan² Tsá² jmí¹ má²zian² bíh¹ la³ cun³ jmí¹ ñeh² bí¹ hí³ lí³zian² jná¹³”.

16 Hi³ cun³ñí¹ hí³ cáun² ja³² la³ má²ja³² jáun² mií³ tsí³ Tsá² hí³ né³, jáun² la³jái³² bíh¹ dí² ca³hiau³ hí³ má²hé² má²mieh² tsú² cun³ jmá² cun³ jnia³².

17 Qui¹ cun³quionh³ hla¹ Moisés bíh¹ ca³hiau³ dí² lieí²¹ quioh²¹ Dió³², tí³la³ cun³quionh³ Jesús Tsá² lín³ Cristo má¹ná¹, ca³hiau³ dí² mií³ hí³ ja³² tsí³ Dió³², la³ má²quionh³ jú¹ tson² ní² siáh³. 18 Hi¹ jan² yáh³ tiá² hin² má²ca³jien³² Dió³²; tí³la³ Tsá² qui³ cuá³ cu³héin¹ Jméi² bíh¹ dí² má²ca³ma³lí²¹ ñí¹con² dí² hí³ ha³ lánh³ rón³² lín³ Dió³². Ja³bí¹ Tsá² hí³ siáh³ lín³ Dió³², Tsá² jan² tán¹ Jon² Dió³² Jméi² dí².

Jú¹ tson² hí³ cue³² Juan² tsá² zion² tsáu² jmái² hí³ ca³tin¹ Jesús

(Mateo 3:1-17; Marcos 1:1-11; Lucas 3:1-22)

19 Hi³ jáun² né³, hí³ lá² bíh¹ jú¹ tson² hí³ ca³cué³ Juan² ñí¹con² mí²tsáu² jí³ *levitas, tsá² ca³zen³ hí³ tsá² *judíos tsá² ná¹ñí¹ zian² tí³ já¹ juú² Jerusalén, hí³ tsa³ngái³ tsú² ñí¹con² Juan² jái¹³ lá²:

—¿Hin² dá² tsánh² hnú²?

20 Hi³ hí³ né³, tiá² ca³ma³zian³² yáh³, tí³la³ ca³juáh³ bíh¹ jú¹ tson², hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Jun³juáh¹³ jná¹³ yáh³ Tsá² lín³ Cristo.

21 Hi³ jáun² tsá² hí³ ca³ngái³ siáh³:

—Hi³ jáun² né³ ¿hin² bíh¹ tsánh² hnú²? ¿Ho³ hnú² uá¹ Líh³ tsá² jmí¹ lín³ *tí³² jë¹ Dió³² jmí¹tin²?

Jáun² ca³juáh³ Juan²:

—Jun³juáh¹³ tsá² hí³ yáh³ jná¹³.

Jáun² tsá² hí³ siáh³ ca³ngái³:

—ǵHí¹ hnú² uá¹ *tí³² jë¹ Dió³², tsá² qui³ cónh³ ca³tín¹ hí³ já³²?

Hí³ jáun² ca³juáh³ siáh³ Juan²:

—Ján¹han²¹.

²² Jmí¹jáun² ca³juáh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Jáun² né³, ǵhin² bíh¹ tsánh² hnú²? Quí¹ hniáuh³² tsá¹cáun¹ yáh³ jnoh¹ jú¹ tson² ñí¹con² tsá² lí²ze³ jnoh¹. Jáun² né³, ǵhe³ jú¹ tson² lí¹³ cuéh¹ nú² hí³ ca³tín¹ nú² huen²?

²³ Jmí¹jáun² né³ ca³hléh³ Juan² la³ cun³ hí³ ca³hléh³ hla¹ Isaiás tí³² jë¹ Dió³², hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Jná¹³ bíh¹ lín³ tsá² quian³² jái¹³ hí³ ñi³hléh¹³ ná¹ ñí¹ lí³ hué³² quiéin² hí³ juah³² ná¹ la³ lá²: “Jmóuh¹ náh² cú²tso² jui³² ñí¹ já²¹ Juo¹³ dí²”.

²⁴ Jmí¹jáun² tsá² zéi¹ hí³ tsá² *fariseos hí³ tsa³lien³ Juan² ²⁵ ca³ngái³ siáh³ la³ lá²:

—Jáun² né³, ní¹juáh³ jun³juáh¹³ hnú² yáh³ la³ lín³ Cristo, sa³jun³ tí³² jë¹ Dió³² tsá² jmái² Líh³, hí³ sa³jun³ tí³² jë¹ Dió³² tsá² ca³tí²¹ hí³ já³² hí³, jáun² né³ ǵhe³ lí³ sa³ hnú² yáh³ zion²³ tsáu² jmái²?

²⁶ Jáun² Juan² ca³ngái³ la³ lá²:

—Tson² bíh¹ jná¹³ zion² tsáu² jmái² cun³quionh³ jmí² jma³ bíh¹; tí³la³ ja¹ quián¹³ náh² zenh² jan² Tsá² tiá² cuóun³² náh². ²⁷ Tsá² hí³ já³² chí¹cáin² cu³hna³² jná¹³. Hí¹ cú¹pih²¹ yáh³ tiá² cunh³ jná¹³ quiúnh¹ Tsá² hí³, quí¹ ca³la³ hí¹juáh³ tiá² ca³tín¹ yáh³ jná¹³ hí³ zaih²¹ ná¹ láu² tsi³² ta³ tsú².

28 Hi³ ní² lí³ tí³ hué³² ñí¹ téh²³ tsú² Betania, can³² cua³ Jordán tí³ jui³² ñí¹ hia³² hiú², ñí¹ jmí¹ zenh¹ Juan² hi³ dí¹ zion² tsáu² jmái².

Jesús Tsá² lín³ Já¹ziáh² míh¹ joh¹ Dió³²

29 Jmí¹ cá¹ jniá²¹ jáun² né³, ca³ jien³² Juan² hí³ Jesús hi³ cuá¹ ja³² tí³ ñí¹ zenh¹ dí², hí³ jáun² ca³ záih³ dí² la³ lá² tsá² jmí¹ tionh¹ quionh³:

—Sá¹ ní² jie³, Tsá² ní² bíh¹ lín³ *Já¹ziáh² míh¹ joh¹ Dió³², Tsá² hin³ tso³ quioh²¹ tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹ máh³. 30 Tsá² ní² bíh¹ hí³ ca³ hien³² jná¹³ jáun², jmí¹ cá¹ juáh²¹ jná¹³ jáun² la³ lá²: “Cu³ hna³² jná¹³ cuá¹ ja³² jan² tsá² tí³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bí¹ jná¹³, qui¹ Tsá² hí³ dá² tí³ jmí¹ má² zian² bíh¹ la³ cun³ jmí¹ ñeh² bí¹ hi³ lí³ zian² jná¹³”. 31 Ca³ la³ hí¹ juáh³ huen² yáh³ jná¹³ tiá² jmí¹ ño¹ ná¹ hin² tsánh² jmí¹ já²¹; tí³ la³ cun³ ñí¹ hi³ hnó³² jná¹³ hi³ lí³ jnia² Tsá² hí³ ñí¹ con² tsá² *Israel, jáun² bíh¹ cuan³ jná¹³ hi³ cua³ zion³ jná¹³ tsáu² jmái².

32 Ja³ bí¹ ca³ juáh³ siáh³ Juan² la³ lá²:

—Ca³ jien¹ jná¹³ Jmí² chí³ Chun¹ hi³ ja³ hñu³ mí³ cuú² la³ jmí¹ ja³² jan² chí³ jái², hi³ tinh³ ñí¹ quioh²¹ tsú². 33 Jná¹³ hí¹ juáh³ tiá² jmí¹ má² ño¹ yáh³ hi³ hin² tsánh² hí³ jmí¹ já²¹, tí³ la³ Tsá² ca³ ze³ jná¹³ hi³ zion¹ ná¹ tsáu² jmái² cun³ quionh³ jmí² jma³ né³ ca³ záí³ jná¹³ la³ lá²: “Ní¹ má¹ ca³ jie³ hnú² hi³ son¹³ Jmí² chí³ ñí¹ quioh²¹ jan² tsá² ñuh², jáun² Tsá² hí³ bíh¹ Tsá² ziau³ jmái² cun³ quionh³ Jmí² chí³ Chun¹”. 34 Jáun² jná¹³ né³ má² ca³ jien¹ bí¹ ná¹, hi³

jáun² jná¹³ lín³ ná¹ tsá² nau³² jái¹³ ta³ né³² hi³ tson² bíh¹ hí³ lín³ Jon² Dió³².

Tsá² la³ ñí¹ hi³ ca³ hain³² tí³ con² Jesús

³⁵ Jmí¹ cá¹ jniá²¹ jáun² jmí¹ zenh¹ siáh³ Juan² tsá² zion² tsáu² jmái² ñí¹ jáun² la³ má² quionh³ gon³ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con². ³⁶ Jáun² jmí¹ ca³ jie³ jáun² Juan² hi³ hí¹ ngai³² Jesús ñí¹ jáun², jáun² ca³ juáh³ la³ lá²:

— Sá¹ ní² jie³ dúh¹, Tsá² ó³² bíh¹ lín³ Já¹ ziah² míh¹ joh¹ Dió³².

³⁷ Tá¹ gon³ bíh¹ tsá² jmí¹ quionh³ hí³ Juan² ca³ náí³² hi³ ca³ juáh³ Juan² la³ jáun², hi³ jáun² já¹ taunh²¹ cu³ chin¹ cu³ hna²¹ Jesús. ³⁸ Hi³ jáun² jmí¹ jáun² ca³ jinh³ Jesús tí³ cu³ hna²¹, hi³ ca³ jie³ dí² hi³ má² hí¹ já² táunh¹ tsá² hí³ cu³ chin¹ cu³ hna²¹ dí², hi³ jáun² ca³ záih³ dí² la³ lá²:

— ¿He³ jmí¹ hnáuh² náh²?

Jáun² tsá² hí³ né³ ca³ juáh³:

— Tí³², ¿ha³ jinh¹ ñíh³ hnú²?

³⁹ Hi³ jáun² Jesús ca³ ngái³ la³ lá²:

— Sá¹ ní² ñá² táunh¹ náh² ñá² jie³.

Jáun² ja³ taunh²¹ tsú² hi³ ca³ ñí¹ jie¹³ ñí¹ jmí¹ cuá³ Jesús, hi³ jáun² ca³ tiánh³ tsú² ñí¹ jáun² jmái¹ jáun², quí¹ cun³ la³ nió¹ quia³ tí³ hú² niéi² bíh¹ jmí¹ má² tí³ jmí¹ jáun².

⁴⁰ Tre²¹ rainh²¹ Sí¹ mu²¹ Pé¹ bíh¹ jan² tsá² gon³ tsá² ca³ náí³² hí³ jái¹³ hi³ ca³ juáh³ jáun² Juan², hi³ jáun² ja³ taunh²¹ cu³ hna²¹ Jesús. ⁴¹ Jáun² la³ juí³² ca³ hnah² Tre²¹ Sí¹ mu²¹ rainh²¹, hi³ ca³ záih³ dí² la³ lá²:

—Má²lí²neh²¹ jnoh¹ Tsá² lín³ Mesías (jú¹ *hebreo ní² hnió³ juáh³ “Tsá² zéi¹ Dió³²”, la³ cun³ juáh³ tsú² jáun² cun³ quionh³ jú¹ *griego “Tsá² lín³ Cristo”).

42 Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³jan³ Tre²¹ Sí¹mu²¹ rainh²¹ tí³ ñí¹ zenh¹ Jesús, hí³ jáun² Jesús ca³záih³ Sí¹mu²¹ jmí¹ ca³jien³²:

—Hnú² bíh¹ jon² Juan², tsá² jmái² nú² Sí¹mu²¹, tí³la³ jná¹³ né³ juanh³² hí³ hnú² jmái² Cefas (hí³ hnió³ juáh³ “Pé¹”, hí³ Pé¹ né³ hnió³ juáh³ “Quín¹”).

Jesús téh²³ Pí²liéi¹ quionh³ Natanael

43 Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² né³, Jesús ca³lín¹³ hí³ tsó³² tí³ hué¹³ Galilea, hí³ ñí¹ jáun² né³ ca³jenh² tsú² Pí²liéi¹, hí³ jáun² ca³záih³ dí² la³ lá²:

—Ñá³² cu³hna³² jná¹³.

44 Pí²liéi¹ hí³ jan² tsá² juú² Betsaida bíh¹, ñí¹ jmí¹ zian² uá²jai³² Tre²¹ quionh³ Pé¹ rainh²¹. 45 Hí³ jáun² ca³ñí¹ hniah² Pí²liéi¹ Natanael, hí³ jáun² ca³záih³ dí² la³ lá²:

—Má²lí²neh²¹ jnoh¹ Tsá² ca³hien³ hí³ hla¹ Moisés ñí¹ Sí² liei²¹, Tsá² ca³hien³ hí³ tsá² ca³lín³ tí³² jë¹ Dió³² uá²jai³². Jesús jon² Sé³² bíh¹ tsá² hí³, Tsá² ja³ tí³ juú² Nazaret.

46 Tí³la³ Natanael né³ ca³juáh³:

—¿Hí¹ lí¹³ lí³jnia² cáun² hí³ chu²¹ já¹ juú² Nazaret dúh¹?

Hí³ jáun² Pí²liéi¹ ca³juáh³:

—Sá¹ní² dú¹ ñá²neh²¹ yáh³.

47 Jmí¹ ca³jien³² jáun² Jesús Natanael hí³ cuá¹ja³² tí³ ñí¹ zenh¹ dí², jáun² ca³juáh³ dí² la³ lá²:

—Há¹, ní² má²cuá¹ja³² jan² tsá² cu³tí³ lín³ jón²zih¹ jón²cho¹ hla¹ Israel, jan² tsá² tiá² jú¹ tí¹jaí² tin².

48 Hi³ jáun² jmí¹jaun² ca³ngái³ Natanael hi³ ca³juáh³:

—iHóh³²! ¿Lánh³ rón³² cuóu³² nú² jná¹³?

Jáun² Jesús né³ ca³juáh³:

—Jmí¹ ñeh² bí¹ hi³ té³ máh³ hnú² Pí²liéi¹ má²lí²jie¹ jná¹³, tá¹la³ jmí¹ ñih³ nú² jáun² ñeh² hmá² sí² co².

49 Jáun² jmí¹jaun² ca³juáh³ Natanael la³ lá²:

—Tí³², hú¹tá¹ Jon² Dió³² bíh¹ hnú², hnú² bíh¹ lín³ nú² Re²¹ Juo¹³ tsá² Israel.

50 Hi³ Jesús né³ ca³ngái³ la³ lá²:

—¿Hí¹ tá²chi²¹ má²táunh²³ hnú² ta²¹ qui¹ cun³ñí¹ hi³hliá² má²lí²juáh³² jná¹³ hi³ lí²jie¹ ná¹ tá¹la³ jmí¹ ñih³ nú² jáun² ñeh² hmá² sí² co²? Tí³la³ né³bí¹ jieh²¹ yáh³ hnú² hi³ tí³ jlánh¹ bí¹ cáu² jueh³² la³ cónh³ bíh¹ hi³ ní².

51 Ja³bí¹ ca³juáh³ siáh³ Jesús la³ lá² ñí¹con² tsá² hí³:

—Jú¹ tson² cu³tí¹³ bíh¹ juah³² jná¹³ ñí¹con² hnoh², hi³ hnoh² lí¹³ jieh²¹ náh² hi³ má²há²na²¹ hñu³mi³cuú², hi³ tsá² ná¹lín³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² né³ zá¹ son¹³ ñí¹ quioh²¹ Jon² tsá²mi³cuóun².

2

Jmí¹ ca³jeh² cuo² tsáu² já¹ juú² Caná

¹ Jáun² né³, jmí¹ la³ má²jau³ jáun² ca³jmú³ tsáu² jmái¹ hi³ ca³jeh² cuo² já¹ juú² Caná, juú² hín¹³ tí³ Galilea. Ja¹ quioh²¹ tsá² hí³ né³, jmí¹ dí¹cho¹ mí¹ziú¹³ Jesús, ² ja³bí¹ ca³teh³ tsú² siáh³ Jesús la³

má²quionh³ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² ñí¹ ca³jenh² jáun² cuo² tsáu². ³ Jmí¹jáun² ca³tsá³² mu² ráu³ mǐ³ uóun²jieh¹³ hí³ ná¹hính²³ tsú² ñí¹ jáun², hí³ jáun² mí¹ziú¹³ Jesús né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tiú²uú² zia³² yáh³ mu² ráu³ quioh²¹ tsú².

⁴ Tǐ³la³ Jesús né³, ca³ngái³ la³ lá²:

—La³ cun³ hí³ hí³² ní² honh² hnú² mí¹, tiá² ca³tin¹ jná¹³ hí³ hí³² tsin³² hí³ ní². Quí¹ tiá² má²ca³tsin¹³ yáh³ jmái¹ quion²¹ jná¹³.

⁵ Tǐ³la³ mí¹ziú¹³ tsú² né³ ca³záih³ la³ lá² tsá² jmí¹ ná¹jmu² ta²¹:

—Ma³ti²¹ náh² lí³ua³ cáun² hí³ juáh³ ñú² ní².

⁶ Jáun² né³, ñí¹ jáun² jmí¹ nio¹ jñéi³ tse³ cáh¹ hí³ lí³ quín¹, tse³ hí³ la³ jmúh³² jáun² tsá² *judíos ta²¹ ní¹juáh³ jmái¹ hí³ má²jín² tsú². Ma³ quin³² ma³ caun³² tse³ jáun² tí² héih²³ míh¹ tiá² cun³ hñá³láu³ lí¹³ jmái². ⁷ Hí³ jáun² Jesús ca³záih³ tsá² ná¹jmu² hí³ ta²¹:

—Ma³conh²¹ náh² jmí² jma³ tse³ lá².

Hí³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³táh³ jmái² tse³ jáun² ca³la³ ca³canh². ⁸ Jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³záih³ Jesús tsá² hí³ la³ lá²:

—Né³² né³, chin³² ca³lá² hí³ cuá²cuéh³ tsá² nio² jo³cuo² jmái¹.

Jáun² tsá² hí³ né³, ca³ma³tí³² bíh¹ héih³² jáun². ⁹ Jáun² tsá² nio² jo³cuo² jmái¹ né³ ca³hính³ cú¹píh²¹ jmái² hí³ má²lain³² jáun² mu² ráu³ mǐ³ uóun²jieh¹³ ta³ tiá² ñí³² tsú² ha³ dá² jinh¹ ja³ hí³ jáun²; quí¹ jí³²la³ tsá² ná¹jmu² ta²¹ bíh¹ má²ná¹ñí³², quí¹ hmóu³² bíh¹ tsá² hí³ ca³táh³ jmí² jma³ tse³ jáun²

hi³ jáun² ca³chin² ca³lá². Hi³ jáun² tsá² nio² jo³cuo² jmái¹ né³ ca³teh³ tsá²ñuh² tsá² ca³jenh² cuo², ¹⁰ hi³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

—La³jín³² tsáu² bí¹ tsóh²³ tín² mu² ráu³ hi³ jlánh¹ bíh¹ chu²¹ ñí¹con² tsá² ná¹tén¹, hi³ jáun² ní¹ má¹lí²hính³ tsú² hliáun³ né³, má¹;jáun² máh³ má²tsóh³ tsú² mu² ráu³ huen³. Ti³la³ hnú² má¹ná¹, má²lí²hmáh¹ bí¹ nú² mu² ráu³ hi³ jlánh¹ bí¹ chu²¹, hi³ né³bí¹ tsóh³² máh³ nú² ta³né³².

¹¹ Hi³ ní² bíh¹ lí²¹ la³ñí¹ hi³ ca³jmú³ Jesús jmí¹ ca³ma³jnia² pí³ quioh²¹ já¹ juú² Caná hín¹³ tí³ Galilea; hi³ jáun² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² tsú² né³, ca³chá³ cáun² tsí³.

¹² Jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ja³tanh²¹ dí² tí³ já¹ juú² Capernaum la³ má²quionh³ mí¹ziú¹³, tsá¹ rainh²¹, jí³ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² tsú² ní³² siáh³, hi³ ñí¹ jáun² né³ ca³tiánh³ dí² tun³ hni³² jmái¹.

Jesús má²jí² cuáh³² chín¹

(Mateo 21:12-13; Marcos 11:15-18; Lucas 19:45-46)

¹³ Jáun² né³, má²janh² bíh¹ jmí¹ má²hé² hi³ tí²¹ *Jmí¹hien¹ quioh²¹ tsá² judíos, hi³ jáun² Jesús né³ ngau³ tí³ já¹ juú² Jerusalén. ¹⁴ Hi³ jáun² hñu³ cuáh³² chín¹ jáun² né³ ca³jien³² tsú² tsá² ná¹hna² cuá¹juí², jí³ *já¹ziáh², jí³ tsá² hna² jái² ní³² siáh³, la³ má²quionh³ tsá² jmí¹ tionh¹ hi³ jmí¹ ná¹quí² ná¹zai³² quie³ quioh²¹ hué³² siáh³. ¹⁵ Jáun² jmí¹ ca³jie³ Jesús hi³ jáun² né³, ca³jmú³ cáun² hñú¹jméi¹³ cun³quionh³ hñe¹³, hi³ jáun² ca³chi³ ca³huen³ dí² tí³ cheih³² cuáh³² la³jín³² tsá² hí³ la³ má²quionh³

já¹ziáh² jí³ cuá¹juí² joh¹. Hi³ ca³ziu³ ca³súh³ dí² siáh³ quie³ quioh²¹ tsá² jmí¹ ná¹zai³² hí³ quie³ quioh²¹ hué³² siáh³, jí³ hi³ ca³ziu³ ca³cuí³ dí² siáh³ mesas quioh²¹ tsú². 16 Hi³ tsá² jmí¹ ná¹hna² hí³ jái² né³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

— ¡Huen³ náh² jáh³ ní² ñéih³ lá²! ¡Ha³ lí² uú² chá² náh² hmah²¹ ñéih³ hñú¹³ Ñuh³² jná¹³!

17 Jmí¹jáun² né³ tsau³ tsí³ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² tsú² la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí², hi³ juáh³ jáun² la³ lá²: “Cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ dí¹quiaunh²¹ tsin³² jná¹³ hi³ hñuh³² hnú² lí¹³ ná¹chan¹ jmáh³la³ hi³ ca³tin¹ hnú², jáun² bíh¹ tsa³hín³ jná¹³”.

18 Hi³ jáun² tsá² ná¹ñí¹ joh¹ tsá² judíos né³, ca³ngáih³ Jesús la³ lá²:

— ¿He³ lí²¹ lí¹³ híeh¹ nú² jnoh¹ hi³ jáun² lí³ lin¹ hi³ tson² ca³tin¹ hnú² jmúh¹³ la³ ní²?

19 Jáun² Jesús né³, ca³ngái³ la³ lá²:

— Sá¹ní² tsunh²¹ dúh¹ náh² hñú³ híen¹ lá² neh²¹, hi³ jáun² ñí¹ cá²hni² jmái¹ zéih¹ jná¹³ siáh³ hi³ hmai²¹.

20 Jmí¹jáun² né³, ca³juáh³ tsá² judíos hí³ la³ lá²:

— Tun³la³jñéi³ mii² yáh³ ca³lé³ hi³ ca³jmú³ tsú² hñú³ híen¹ lá²; ¿hí¹ hni³² jmái¹ uá¹ lí¹³ hi³ zéih¹ hnú²?

21 Tí³la³ hñú³ híen¹ hi³ ca³híe³ jáun² Jesús má¹ná¹, hi³ ca³hien³ hnga² bíh¹ tsú². 22 Hi³ jáun² jmí¹ ca³jenh¹³ tsú² jáun² ja¹ hla¹ né³, tsau³ tsí³ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² tsú² jái¹³ ní², hi³ ca³taunh³ tsú² siáh³ ta²¹ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí², jí³ la³jí³² jái¹³ hi³ jmí¹ má²ca³juáh³ tsú² jáun².

Jesús cuoh² jmí¹ tsí³ la³jin³² tsáu²

²³ Jáun² né³, jmí¹ cuá³ Jesús já¹ juú² Jerusalén tá¹la³ Jmí¹hien¹ jáun², jáun² juóun³² lín³² tsáu² ca³chá³ cáun² tsí³ ñí¹con² tsú² jmí¹ ca³jie³ li²¹ hi³ lí³ hua³jueh³² hi³ jmu² dí² jáun². ²⁴ Tí³la³ Jesús má¹ná¹, tiá² cáun² lí¹ jmí¹ hái³² yáh³ tsí³ ñí¹con² tsá² hí³, quí¹ jmí¹ cuoh² bíh¹ tsú² jmí¹ tsí³ la³jin³² tsá² hí³. ²⁵ Quí¹ tiá² hin² jmí¹ lí³hniah²³ yáh³ hí³ chá³² ñí¹con² tsú² he³ lánh³ lín³ tsáu², quí¹ jmí¹ má²ñi³² bíh¹ tsú² hnga² he³ lánh³ lí³ hñu³ jmí¹ hñu³ tsí³ tsáu².

3

Jesús quionh³ Nicodemo

¹ Jáun² né³, jmí¹ zian² jan² tsá² ja¹ tsá² cu³ nió³ téh²³ tsú² *fariseo, tsá² jmái² Nicodemo, tsá² hí³ jmí¹ lín³ jan² tsá² quien² ja¹ quioh²¹ tsá² *judíos. ² Nicodemo hí³ né³ ca³ñí¹jien¹³ Jesús cáun² já¹nié², hí³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

—Tí³², né¹ jnoh¹ hi³ hnú² ca³ze³ Dió³² hi³ ña³ma³ta¹³ nú² jnoh¹, quí¹ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ jmu³ li²¹ lí³ hua³jueh³² la³jmí¹ jmu³² hnú² ní² sá¹jmí¹ hi³ tiá² Dió³² quionh³ tsú².

³ Hí³ jáun² Jesús ca³juáh³:

—Jú¹ tson² cu³tí¹³ juo³ jná¹³ hnú², hí³ ní¹juáh³ tsá² tiá² ca³lí³zian² hí³ hmaí²¹, tiá² lí¹³ yáh³ hí³ tsú² jo³cuo² Dió³².

⁴ Jáun² Nicodemo né³ ca³ngái³:

—Tí³la³, ¿lánh³ bíh¹ rón³² lí¹³ hi³ jan² tsá² má²lieih²¹ lí¹³ lí³zian² siáh³ cónh³¹ cu³ jéin³²? ¿Hí¹

lí¹³ hen¹³ tsú² hñu³ héin¹ mí¹ziú¹³ hi³ jáun² lí³zian² siáh³?

⁵ Hi³ jáun² Jesús né³ ca³ngái³ la³ lá²:

—Jú¹ tson² cu³tí¹³ la³² juo³ jná¹³ hnú², hi³ ní¹juáh³ tsá² tiá² ca³lí³zian² cun³quionh³ jmí² jma³ jí³ cun³quionh³ Jmí²chí³ joh¹ Dió³² ní² siáh³, tiá² lí¹³ yáh³ hí³ tsú² jo³cuo² Dió³². ⁶ Quí¹ jmáh³la³ ngú³ bíh¹ lín³ tsá² ca³lí³zian² cun³quionh³ jméi² mí¹ziú¹³, tí³la³ lí³ua³ jan² tsá² ca³lí³zian² cun³quionh³ Jmí²chí³ joh¹ Dió³² má¹ná¹, jáun² jmí²chí³ bíh¹ má²lín³ tsú². ⁷ Ha³ lí² cuí¹ cha³cáun² honh² nú² hi³ juah²¹ jná¹³ la³ lá²: “La³jín³² bíh¹ tsáu² hniáuh³² lí³zian² hi³ hmai²¹”. ⁸ Quí¹ chí³ dá² ja³² lí³ua³ cáun² jui³² hi³ hnió³ bíh¹; naih³² bí¹ hnú² mah¹ hi³ jmu² chí³, tí³la³ tiá² ñíh¹ yáh³ hnú² hín² dá² tíh³ ja³² chí³ hi³ hín² dá² tíh³ tsó³². Ja³bí¹ la³ ní² bíh¹ uá²jai³² lín³ tsá² má²ca³lí³zian² cun³quionh³ Jmí²chí³ joh¹ Dió³².

⁹ Jmí¹jáun² ca³ngái³ siáh³ Nicodemo, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿He³ bí¹ lánh³ rón³² lí¹³ la³ ní²?

¹⁰ Jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús la³ lá²:

—¿Hí¹ hí¹juáh³ hnú² uá¹ tiá² ngí²³ nú² jái¹³ ní², uá¹jinh¹ hnú² bíh¹ jan² tí³² chín¹ ñí¹con² tsá² *Israel? ¹¹ Jú¹ tson² cu³tí³ juah³² jná¹³ ñí¹con² hnú², hi³ jnoh¹ hléh¹ la³ cun³ hi³ né¹, jí³ hí³ láí³ jnoh¹ siáh³ tsá² nau³² jái¹³ ca³tí²¹ la³jí³² hi³ má²ca³neh²¹ jnoh¹; tí³la³ hnoh² né³, tiá² ta²¹ táunh²³ yáh³ náh² la³ cun³ hi³ juáh³ jnoh¹ ñí¹con² náh². ¹² Ní¹juáh³ hí¹juáh³ tiá² ta²¹ hun¹ bíh¹ hnoh² ní¹ má¹ca³hléh³ jná¹³ jái¹³ hi³ ca³tí²¹ la³ cun³ hi³ qui³ lí³ jáun² ñí¹

hué²¹ lá², jáun² ɿtiá¹³ bíh¹ tiá³ táunh¹³ náh² ta²¹
ní¹juáh³ hi³ lieh¹ jná¹³ hnoh² jái¹³ hi³ ca³ti²¹ hi³ lí³
hñu³mi³cuú²?

¹³ "Hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² má²ñéi¹ hñu³mi³cuú²,
jí³²la³ Tsá² ja³ hí³ hñu³mi³cuú² bíh¹; Tsá² hi³
né³, Jon² tsá²mi³cuóun² bíh¹, [Tsá² qui³ cuá³ hí³
hñu³mi³cuú²]. ¹⁴ Hi³ jáun² la³jmí¹ ca³ton³ jáun² hla¹
Moisés jáh³ hláinh¹ láin¹ tsoh² hmá² tá¹la³ jmí¹
tionh¹ tsú² jáun² hué³² quiéin², ja³bí¹ la³ jáun² bí¹
siáh³ hniáuh³² quiunh²¹ Jon² tsá²mi³cuóun²; ¹⁵ hi³
jáun² la³jín³² tsá² cha³² cáun² tsí³ ñí¹con² tsú² lí¹³
zian² la³ cun³ jmí¹hi³nio².

Dió³² hnio³ jí³lin² tsáu²

¹⁶ "Sá¹ní² jie³, la³ lá² bíh¹ ca³ma³hnio³ Dió³² tsá²
zian² ñí¹ hué²¹ lá², ca³la³ hi³ ca³cuen³ máh³ tsú²
Jon² Tsá² jan² tán¹, hi³ jáun² lí³ua³ jan² tsá² cha³²
cáun² tsí³ ñí¹con² hí³ dí² tiá² lí¹³ yáh³ hi³ tsa³háin³,
ti³la³ lí¹³ lí³ zian² tsú² cun³ jmí¹hi³nio² bíh¹. ¹⁷ Qui¹
Dió³² tiá² ca³zen³ Jon² ñí¹ hué²¹ lá² hi³ ja³ra³tsin²
tsáu² héih³², ti³la³ hí³ dá² ca³zen³ Jon² hi³ ti³ ja³lion³
bíh¹ tsáu².

¹⁸ "Hi³ jáun² bíh¹ tsá² tanh² ta²¹ Jon² Dió³² tiá²
tá²tsin¹ yáh³ héih³², ti³la³ tsá² tiá² ñí¹chá²¹ cáun² tsí³
ñí¹con² hí³ dí² né³, cun³ má²ca³ta³tsin¹ bíh¹ héih³²,
quí¹ cun³ñí¹ hi³ tiá² ta²¹ tanh² tsú² Tsá² jan² tán¹
Jon² Dió³². ¹⁹ Tsá² la³ hí³ má²ca³ta³tsin¹ héih³², qui¹
cun³ñí¹ hi³ jmí¹ cuan¹ jáun² Tsá² lín³ joh¹ sí² ñí¹
hué²¹ lá², ti³ jlánh¹ bíh¹ ca³tí³ tsí³ tsú² ñí¹ já¹niéi²,
quí¹ cun³ñí¹ hi³ tá¹³ tsú² lí³ jmáh³la³ ta²¹ hlah³ bíh¹.
²⁰ La³jín³² bíh¹ tsá² ná¹jmu² hi³ hlah³ hoh³ joh¹ sí²;

cun³ tiá² ñí¹ja³janh³² bíh¹ tsú² ñí¹con² joh¹, qui¹ jáun² tiá² lí³jnia² hi³ hlah³ hi³ ná¹jmu². 21 Tí³la³ tsá² zian² la³ cun³ lí³ jú¹ tson² né³, má²janh³² bíh¹ tsú² ñí¹con² joh¹ jáun², hi³ jáun² lí³jnia² hi³ tá¹³ tsú² lí³ la³ cun³ rón³² hnió³ Dió³² bíh¹.

Juan² tsá² zion² tsáu² jmái² hleh³² siáh³ cónh³í¹ cu³ jéin³² hi³ ca³tin¹ Jesús

22 Jáun² né³, jmí¹ lí²¹ jáun² ngau³ Jesús quionh³ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² tí³ hué¹³ Judea, hi³ jáun² ca³lén³ tsú² ca³lá² ué³ ñí¹ jáun² hi³ zion² tsáu² jmái² quionh³ tsá² hí³. 23 Ja³bí¹ Juan² siáh³ jmí¹ dí¹zion² jmái² tsáu² tí³ Enón ñí¹ má²janh² Salim, qui¹hliá² ñí¹ jáun² jmí¹ qui² jmí¹ ñei³² jmái² ñí¹ hliáun³; hi³ tsáu² né³ jmí¹ ja³taunh¹ hi³ jáun² jmí¹ zaun³² jmái². 24 Hi³ ní² ca³lí³ ñeh² bíh¹ hi³ tanh¹³ tsú² Juan² hi³ hñu³ml¹ñí².

25 Jmí¹jáun² né³, ma³ jan² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² Juan² tsá² zion² tsáu² jmái² ca³ma³liáu³² hi³ quiú² táinh²³ jái¹³ quionh³ jan² tsá² judío ca³tí²¹ hín² juí³² lí¹³ lí³ jin² tsú². 26 Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, já¹taunh²¹ dí² tí³ ñí¹ zenh¹ Juan² hi³ ja³zeh¹ dí² la³ cun³ hi³ má²ca³lí³ ñí³² dí² jáun². Jáun² ca³záih³ dí² la³ lá²:

—Hnú² Tí³², sá¹ní² niéi², tsá² jmí¹ zenh¹ hí³ quiúnh¹ hnú² tí³ jo²¹ cua³ Jordán tí³ juí³² ñí¹ hia³² hiú², tsá² ca³ma³tsónh¹³ hnú² jái¹³ hi³ ca³tin¹ já³², tsá² hí³ má²dí¹zion² jmái² tsáu², hi³ la³jin³² bí¹ tsáu² má²tsá²taunh¹ tí³ ñí¹con² tsú².

27 Jáun² Juan² né³ ca³ngái³ la³ lá²:

—Hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ lín³ ta²¹ ní¹juáh³ hi³ Dió³² tiá² la³ má²lí²hiáu³². 28 Má²ca³niéih² bíh¹

hnoh² hmóu³² re² lín³² jmí¹ cá¹juáh²¹ jná¹³ cú²na²¹ jái¹³ hi³ tiá² jná¹³ lín³ yáh³ Tsá² zéi¹ Dió³², tí³la³ jná¹³ dá² lín³ ná¹ jan² tsá² ja³ chí¹ján³ ta³ ñí¹ tsá² hí³ bíh¹. 29 Jmú¹³ jái¹³, ní¹juáh³ jmí¹ jmu² tsú² cáun² jmái¹ hi³ jenh² cuo² tsáu², jáun² tsá²ñuh² tsá² má²ca³jenh² hí³ cuo² quionh³ bíh¹ tsá²mi³ má²lín³ ñí²cuo²; hi³ jáun² há²mei²¹ quioh²¹ tsá²ñuh² tsá² ca³jenh² cuo² hí³ né³ cuá¹tón²¹ có³² hi³ cuá¹nái³² jë¹ tsá² ca³jenh² hí³ cuo², hi³ jáun² né³ lí²hiún² lín³² tsí³ ní¹ má¹ca³nái³² hi³ hleh³² tsá² hí³. Hi³ jáun² bí¹ jlánh¹ lí²hiún² lín³² tsín³² jná¹³ ta³né³²; 30 quí¹ Tsá² hí³ dá² cun³ ca³tín¹ bíh¹ hi³ tí³ lí³mi¹ lí³ quien², hi³ jáun² jná¹³ né³, cun³ ca³tí²¹ bíh¹ hi³ má²tsa³méih³ hi³ quien² jná¹³.

Tsá² ja³ tí³ hñu³mi³cuú²

31 Hi³ jáun² Tsá² ja³ tí³ hñu³mi³cuú² bíh¹ ho² jái¹³ ñí¹con² ca³la³ jí³lin². Tí³la³ tsá² qui³ lín³ tsá²mi³cuóun² má¹ná¹, jan² tsá² lí¹ tsáu² bíh¹ tsá² la³ hí³, hi³ hleh³² tsú² siáh³ la³ cun³ qui³ hleh³² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá². Tí³la³ Tsá² ja³ hí³ hñu³mi³cuú² né³, ho² jái¹³ ñí¹con² ca³la³ jí³lin² tsáu² bíh¹, 32 hi³ jáun² hí³ bíh¹ dí² hleh³² ca³tí²¹ la³ cun³ hi³ má²ca³jé³ jí³ hi³ má²ca³nái³²; tí³la³ tiá² hin² nga³ ca³lí³hnió³ yáh³ tónh³² ta²¹ la³ cun³ hi³ juáh³ Tsá² hí³. 33 Tí³la³ lí³ua³ jan² tsá² taunh³² ta²¹ jë¹ Tsá² hí³ má¹ná¹, hi³ jáun² tsá² la³ hí³ má²tson² jái¹³ hi³ tson² bíh¹ Dió³² hleh³² jú¹ tson²; 34 quí¹ Tsá² lí²ze³ Dió³² dá² hleh³² jë¹ Dió³² bíh¹, quí¹ cun³ñí¹ hi³ Dió³² cuen² Jmí²chí³ joh¹ ñí¹con² tsú² ca³la³ hi³

tiá² tsi³² héih³² bíh¹. 35 Dió³² hnio³ Jon², hi³ jáun² má²ca³chá³ tsú² jo³cuo² Jon² la³ji³² hi³ zia³². 36 Jáun² tsá² má²nio² cáun² tsí³ ñí¹con² Jon² tsú² má²ná¹zian² la³ cun³ jmí¹hi³nio² bíh¹; ti³la³ ní¹juáh³ tsá² tiá² hnió³ tanh¹³ ta²¹ Jon² tsú² né³, tiá² lí¹³ yáh³ zian² la³ jáun², qui¹ la³ má²míh²³ jáun² bíh¹ tsí³ Dió³² ñí¹con² tsá² la³ hí³.

4

Jesús quionh³ tsá²mi³ tsá² hín¹³ ti³ Samaria

1 Hi³ jáun² né³, jmí¹ ca³li³ ñi³² Jesús hi³ tsá² *fariseos má²ca³nái³² hi³ ti³ má²juoun³² bíh¹ tsá² hain²¹ ti³ con² hí³ dí², ji³ hi³ ti³ jlánh¹ juoun³² tsáu² má²ca³zion³ dí² siáh³ jmái² la³ cónh³ bí¹ Juan², 2 (uá¹jinh¹ jun³juáh¹³ hnga² yáh³ Jesús jmí¹ zion² jmái² tsáu², qui¹ hmóu³² tsá² hain²¹ hí³ ti³ con² bíh¹ tsú²), 3 hi³ jáun² jmí¹ ca³li³ ñi³² Jesús jái¹³ ní² né³, cua³han³ hué¹³ Judea hi³ ngah³ ti³ Galilea.

4 Jmí¹ ngah²¹ jáun² tsú² ca³li³ hniáuh³² tsa³nga¹ hué³² Samaria, 5 hi³ jáun² ca³chó³² tsú² cáun² juú² jmái² Sicar hín¹³ ti³ Samaria, có³² hué³² ñí¹ ca³cuéh³ hla¹ Jacob Sé³² jon². 6 Ñí¹ jáun² jmí¹ hó²¹ cáun² táu² ñí¹ jmí¹ chí² tsáu² jmái², hi³ jáun² né³ jmí¹ téh²³ tsú² “Tá² jmái² quioh²¹ hla¹ Jacob”. Jesús jmí¹ má²cá²huóh³² lín³² bíh¹ hi³ hún¹ juí³², hi³ jáun² ca³cuá³ can³² ho³ tá² jmái² jáun². Má²ñí¹ti²¹ la³ nio¹ jñéi³ ti³ ca³hláu³ bíh¹ jmí¹jáun². 7 Jáun² ja³ jan² tsá²mi³ tsá² Samaria hi³ chí¹³ jmái² ñí¹ jáun², hi³ jáun² Jesús ca³záih³ tsá²mi³ hí³ la³ lá²:

—¿Tiá¹ jmúh¹³ tiá³ hi³ chú³² cuéh¹ cú¹pih²¹ jmái² quián¹³?

⁸ Tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² Jesús né³, má²já²taunh²¹ hi³ má²já²lia³² má³² tí³ já¹ juú². ⁹ Tí³la³ cun³ñí¹ hi³ tsá² *judíos tiá² jmí¹ jmúh³² yáh³ ta²¹ lí³ua³ cáun² hi³ cauh³² tsá² Samaria, hi³ jáun² lí¹ ca³ja³cáun² bíh¹ tsí³ tsá²mi³ hí³, jáun² ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Lánh³ rón³² sa³ hnú² yáh³ mih³² jmái² ñí¹con² jná¹³?, já² tsá² judío bíh¹ hnú², hi³ jná¹³ né³ tsá² Samaria bíh¹.

¹⁰ Jmí¹jáun² ca³ngái³ Jesús la³ lá²:

—Sá¹jmí¹ hi³ lí²tsin² bíh¹ hnú² la³ cun³ hi³ hnió³ Dió³² cué³², jí³ hi³ hin² tsánh² cuá¹mi³² jmái² ñí¹con² nú², hi³ jáun² hnú² dá² tí³ jmí¹ mih¹³ bíh¹ jmái² ñí¹con² jná¹³, hi³ jáun² jná¹³ né³ jmí¹ cué¹³ ná¹ jmái² hi³ cue³² pí³ hi³ lí¹³ zian² tsú² cun³ jmí¹hi³nio².

¹¹ Jáun² tsá²mi³ hí³ né³ ca³záih³ Jesús la³ lá²:

—Hnú² Tí³², já² hí¹juáh³ tiá² quiánh¹ yáh³ hnú² he³ cun³quionh³ chíh¹ nú² jmái², hi³ ñí¹ ñe¹ lín²¹ bíh¹ siáh³ hu²¹ jmái². Hi³ jáun² né³, ¿lánh³ rón³² cánh¹³ hnú² jmái² hi³ cue³² pí³ hi³ lí¹³ zian² tsú² hi³ cuéh¹ nú² jná¹³? ¹² ¿Hí¹ jlánh¹ bí¹ quien² hnú² la³ cónh³ bíh¹ hla¹ Jacob dí¹hio³ ñú¹deh³ jnoh¹ tsá² jmí¹ zian² jmí¹tin²? Qui¹ hí³ bíh¹ ca³cué³ jnoh¹ tá² jmái² lá²; jmái² ha²¹ tá² jmái² lá² bíh¹ jmí¹ hính²³ tsú² hnga² la³ má²quionh³ jón²zih¹ jón²cho¹, jí³ jáh³ joh¹ tsú² ní² siáh³.

¹³ Hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³ngái³ siáh³ Jesús hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—La³jín³² bíh¹ tsá² hính³ jmái² lá² lí³ quiéin² siáh³ tsí³; 14 tí³la³ tsá² hính³ jmái² hi³ cue¹ jná¹³ má¹ná¹, jmí¹líh³ bíh¹ tiú²uú² chau²¹ jmái¹ hi³ lí³ quiéin² siáh³ tsí³. Quí¹ cun³quionh³ jmái² hi³ cué¹³ jná¹³ dá² lí¹³ la³jmí¹ lí³ hi³ chí¹ñei³² bíh¹ jmái² hñu³ tsí³ tsú² hi³ cué³² pí³ hi³ lí¹³ zian² tsú² la³ cun³ jmí¹hi³nio².

15 Jáun² tsá²mi³ hí³ né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² Tí³², jmu³ hi³ chú³² cué¹ jná¹³ jmái² jáun² aih²¹, hi³ jáun² tiú²uú² lí³ quiéin² tsin³² jná¹³, hi³ sa³jun³ uá² lí³ hniáuh³² já¹³ jná¹³ hi³ já¹chí³ jmái² la³ tí³ lá².

16 Jesús né³ ca³záih³ tsá²mi³ hí³:

—Cuánh², cuá²tiéh³ ñí²cuonh², hi³ jáun² ña³² quiúnh¹ tsú² ñí¹ lá² má¹lí³² jáun².

17 Jáun² tsá²mi³ hí³ né³ ca³ngái³:

—Tiá² ñí²uó³² nia²¹ zian² yáh³.

Hi³ jáun² Jesús né³ ca³juáh³:

—Tson² bíh¹ la³ juánh³ hnú² ní², hi³ tiá² ñí²cuonh² nú² zian²; 18 quí¹ hñá³ yáh³ ñí²cuonh² hnú² má²ca³lí³ zian², tí³la³ tsá² ñíh³ nú² quiúnh¹ ta³né³² né³, jun³juáh¹³ ñí²cuonh² yáh³ nú² hí³. Jáun² né³, jú¹ tson² cu³tí¹³ bíh¹ la³ cun³ hi³ má²lí²juah²¹ hnú² ní².

19 Jmí¹ ca³nái³² jáun² tsá²mi³ hí³ jái¹³ ní² né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² Tí³², má²ca³lí³tsin² jná¹³ hi³ hnú² bíh¹ lín³ jan² *tí³² jē¹ Dió³². 20 Né³² né³, dí¹hio³ ñú¹deh³ jnoh¹ tsá² hín¹³ jnoh¹ hué³² Samaria lá² ca³ma³tsú² ma³jónh³² Dió³² tsi³ máh³ lá² jmí¹tin²; tí³la³ hnoh²

né³ tsá² judíos juáh³ náh² hi³ jmáh³la³ já¹ juú²
Jerusalén bí¹ néh¹ lí¹³ ma³tsu³ ma³jónh³² tsú² Dió³².

21 Jáun² Jesús ca³ngái³ siáh³ la³ lá²:

—Hnú² tsá²mi³, tionh² ta²¹ jái¹³ lá²: Hi³
má²chau²¹ bíh¹ jmái¹ hi³ tiú²uú² lí³ hniáuh³² yáh³
hi³ ñá¹táunh¹ náh² tsi³ máh³ ní², ho³ hi³ cuá¹táunh¹
náh² já¹ juú² Jerusalén hi³ cuá¹ma³tsú¹ ma³jónh²¹
náh² Dió³² Jméi² dí². 22 Hnoh², tsá² hín¹³ tí³ hue³²
Samaria lá², hí¹juáh³ tiá² re² cuóun³² yáh³ náh²
Dió³² Tsá² ma³tsú¹ ma³jónh²¹ náh²; tí³la³ jnoh¹
má¹ná¹, re² bíh¹ cuóun³² jnoh¹ Dió³² Tsá² ma³tsú¹
ma³jónh²¹ jnoh¹, qui¹ ja¹ quióh²¹ tsá² judíos bíh¹
cua³han³ Tsá² liáu³². 23 Quí¹ má²ja³quián³ bíh¹
chau²¹ jmái¹, hi³ tí³tsóh³dí¹ ta³né³² má²cá²chó³²
jmái¹ jáun², la³ cun³ jmái¹ hi³ jí³lin² tsá² cu³tí³
má²tsú² má²jónh³² Dió³² má²lí¹³ ma³tsu³ ma³jónh³²
tsú² Jméi² dí² cáun² hi³ hú¹tá¹ tson² cu³tí³
cun³quionh³ hi³ ma³hau³ Jmí²chí³ Chun¹; qui¹ tsá²
la³ hí³ bí¹ tí³tsóh³ hnah² Jméi² dí² hi³ lí¹³ ma³tsu³
ma³jáuh³². 24 Dió³² bíh¹ jan² Tsá² lín³ Jmí²chí³; hi³
jáun² tsá² má²tsú² má²jáuh³² né³, hniáuh³² bíh¹ hi³
ma³tsu³ ma³jónh³² tsú² Dió³² cáun² hi³ hú¹tá¹ tson²
cu³tí³, cun³quionh³ hi³ ma³hau³ Jmí²chí³ Chun¹.

25 Jáun² tsá²mi³ hí³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Né¹ jnoh¹ hi³ já³² jan² Tsá² zen³ Dió³², Tsá² téh³
tsú² Cristo; hi³ jáun² Tsá² hí³ lí¹³ ma³ta² re² tin²
la³jí³² ñí¹con² jnoh¹ ní¹ má¹cuán².

26 Jmí¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Jná¹³ bíh¹ la³², Tsá² má²dí¹hléh²³ ná¹ ñí¹con²
hnú².

27 Tá¹la³ jáun² né³, cua³tanh²¹ bíh¹ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² tsú², hí³ jáun² lí¹ ca³ta³ná¹jíe³² bíh¹ tsú² jmí¹ ca³jíe³ hí³ cuá¹liéinh³² Jesús tsá²mi³ hí³. Tí³la³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² ca³tia³ tsí³ hí³ ngáih³² tsá²mi³ hí³ ní¹juáh³ he³ dá² hnió³, sa³jun³ ca³chá³ tsú² siáh³ tiá³ tsí³ hí³ ngáih³² Jesús: “¿He³ dá² ná¹juónh³² hnú² quiúnh¹ tsá²mi³ ní²?” 28 Hí³ jáun² jmí¹jáun² bíh¹ ca³zih³ tsá²mi³ hí³ tsú¹liáh² quioh²¹, hí³ ngah³ tí³ já¹ juú², hí³ ca³ñí¹zeh¹ tsáú² la³ lá²:

29 —Ñá²táunh¹ náh², ñá²jien¹ náh² jan² tsá²ñuh² Tsá² má²lí²zéi³² jná¹³ la³jí³² la³ cun³ hí³ má²cá²jmú³² ná¹. Tiá² hin² ñi³² hí¹ Tsá² lín³ Cristo Tsá² ó³².

30 Jmí¹jáun² ca³huén² tsá² juú² jáun², hí³ ja³taunh²¹ hí³ ca³ñí¹jien¹³ Jesús. 31 Tá¹la³ jáun² né³, tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² Jesús jein³² má³², hí³ juáh³ la³ lá²:

—Tí³², quiéih³ ca³lá² má³² quiú¹³.

32 Tí³la³ Jesús má¹ná¹, ca³ngái³ la³ lá²:

—Zia³² bíh¹ cáun² má³² hí³ lí¹³ cuh²¹ jná¹³, cáun² hí³ tiá² cuin² hnoh².

33 Jáun² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² tsú² ca³ma³liáu³² hí³ ngáih³² rainh²¹ tsá²ján² tsá²ján² hí³ juáh³ la³ lá²:

—¿Hí¹ zian² tsá² má²cuá²can³² má³² hí³ cuh³ tsú² juáh¹³?

34 Tí³la³ Jesús ca³juáh³ la³ lá²:

—Má³² quion²¹ jná¹³ lí³ la³ lá²: hí³ jmu¹ ná¹ la³ cun³ hí³ hnió³ Tsá² ca³ze³ bíh¹, jí³ hí³ má¹hián¹³ jná¹³ siáh³ ta²¹ quioh²¹ tsú². 35 Hnoh² dá² juáh³ náh² la³ lá²: “Cónh³í¹ quiún³ zih² máh³ hniáuh³² hí³

ló³² la³ cun³ hi³ jná¹”; tí³ la³ jná¹³ né³ juanh³². Sá¹ ní² jéinh¹ dú¹ náh² máh¹ tí³ la³ ó³² neh²¹, ta³ né³² bíh¹ má² ca³ láu², jáun² má² lí¹³ bíh¹ caun¹³ tsú². 36 Tsá² jmu² ta²¹ hi³ caun² hi³ ca³ láu² jáun² né³ he² hmah²¹ quioh²¹, hi³ má³ hi³ caun² tsú² jáun² né³ tsá² toh³ ní¹ lí¹³ zian² tsú² la³ cun³ jmí¹ hi³ nio², hi³ jáun² tsá² jñi³² má³ lí³ hiún² tsí³ cu³ lí²¹ la³ má² quionh³ tsá² jieih³². 37 Qui¹ jú¹ tson² bíh¹ la³ cun³ hi³ juáh²³ tsú² jáun²: “Tsá² siánh³ bíh¹ jñi³², hi³ tsá² siánh³ bí¹ caun²”. 38 Jná¹³ má² lí² zéi³² hnoh² hi³ cuá¹ quiaun² náh² cáun² hi³ tiá² huá² ta²¹ lí² quiánh² náh²; la³ ní² bíh¹ lí³, hi³ tsá² siánh³ bí¹ ca³ jmú³ ta²¹, hi³ jáun² hnoh² né³ cáun² má² tonh²¹ náh² hná¹ ta²¹ hi³ má² he² hná¹ quioh²¹ tsá² hí³ bíh¹.

39 Juóun³² lín³² bíh¹ tsá² juú² zian² hué³² Samaria jáun² ca³ tanh² ta²¹ Jesús cun³ ní¹ hi³ jlánh¹ ca³ ma³ tson² tsá² mí³ hí³ jē¹ jmí¹ ca³ juáh³ jáun² la³ lá²: “Má² lí² zéi³² jná¹³ tsú² la³ jí³² la³ cun³ hi³ má² cá² jmú³² jná¹³”. 40 Hi³ jáun² jmí¹ cuá¹ taunh²¹ jáun² tsá² hín¹³ hí³ tí³ Samaria ní¹ cuá¹ tón²¹ jáun² Jesús né³, jlánh¹ ca³ hiu³ ca³ mí³ dí² hi³ cuá³² tsú² juú² co¹ dí². Jáun² Jesús né³ ca³ cuá³ tun³ jmái¹ já¹ juú² jáun², 41 hi³ jáun² tí³ lí³ mí¹ juóun³² tsáu² ca³ chá³ bíh¹ cáun² tsí³ jmí¹ ca³ náí³² jáun² jái¹³ hi³ hleh³² hnga² Jesús. 42 Hi³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³ záih³ tsá² mí³ hí³ la³ lá²:

—Jun³ juáh¹³ jmáh³ la³ hi³ hliá² lí² juah²¹ hnú² la³ jáun² yáh³ má² táunh²³ jnoh¹ ta²¹ ta³ né³², qui¹ ja³ bí¹ hmóu³² yáh³ jnoh¹ má² lí² náí¹³ la³ cun³ hi³ má² lí² juáh³ tsú², jí³ hi³ má² né¹ jnoh¹ siáh³ hi³ cu³ tí³

bíh¹ Tsá² ní² lín³ Tsá² lión³² tsá² zian² tá¹ cáun²
hngá¹máh³.

Jesús jmah²³ jon² jan² tsá²cuú² tsá²ta³ re²¹

⁴³ Jmí¹ la³ má²jau³ jáun² né³ cua³han³ siáh³ Jesús
hué³² Samaria jáun², hi³ ngah³ siáh³ tí³ hué¹³
Galilea. ⁴⁴ Quí¹ hnga² Jesús ca³juáh³ hi³ jan² tí³² jē¹
Dió³² tiá² hin² quiú² jéi²³ yáh³ juú²co¹. ⁴⁵ Hi³ jáun²
jmí¹ cá¹chánh²¹ dí² hué¹³ Galilea né³, ca³he³ bíh¹
tsá² hí³ re², quí¹ ja³bí¹ jmí¹ má²ñí¹táunh¹ yáh³ tsá²
hí³ *Jmí¹hien¹ tí³ já¹ juú² Jerusalén, hi³ jáun² jmí¹
má²ca³jé³ bíh¹ tsú² la³jí³² hi³ ca³jmú³ Jesús tá¹la³
jmái¹ jáun².

⁴⁶ Jáun² jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ngah³ Jesús já¹ juú²
Caná hín¹³ tí³ Galilea, ñí¹ ca³jmú³ tsú² jmí¹tin² hi³
jmí² jma³ lan³ mu² ráu³ mi³ uóun²jieh¹³. Hi³ já¹ juú²
Capernaum né³, jmí¹ zian² jan² tsá²cuú² tsá²ta³
re²¹; tsá² hí³ jmí¹ tsáun¹ jan² jon². ⁴⁷ Jáun² jmí¹
ca³lí³ ñí³² tsá² hí³ hi³ má²cuanh³² siáh³ Jesús hué¹³
Galilea hi³ jmí¹ hún¹ tí³ Judea, jmí¹jáun² ngau³ dí²
hi³ ca³ñí¹jien¹³ dí² tsú², hi³ ca³ñí¹hiú² ñí¹mí² dí² hi³
tsó³² Jesús hñú¹³ dí² hi³ tsa³jmah¹ jon² dí² tsá² jmí¹
má²ñí¹jún³ cu³tí³. ⁴⁸ Hi³ jáun² Jesús ca³záh³ tsá² hí³
la³ lá²:

—Jun³ tsá² zia³² hi³ táunh¹³ ta²¹ yáh³ hnoh²
ní¹juáh³ hi³ tiá² jieh²¹ náh² lí²¹ jí³ hua³jueh³² ní²
siáh³.

⁴⁹ Jáun² tsá² joh¹ re²¹ né³ ca³juáh³:

—Hnú² Tí³², ña³² tiá³ tia³juí³² ñeh² bíh¹ hi³ jún³
jón³² jná¹³.

⁵⁰ Jmí¹jáun² né³, ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Cuánh² hñuh³², zian² bíh¹ jónh³² hnú² re² tìn².

Jáun² tsá²ñuh² hí³ né³ ca³taunh³ ta²¹ la³ cun³ hí³ má²lí²juáh³ jáun² Jesús, hí³ jáun² ngah³ hñú¹³. 51 Hú¹ jui³² jáun² né³, ca³jenh² tsú² *tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹, tsá² ca³huén² hí³ hí³ tsa³can³² jái¹³ hí³ zian² bíh¹ jon² tsú² re² tìn². 52 Hí³ jáun² tsá²ñuh² hí³ ca³ngái³ hí³ hín² la³nió¹ lan³ jon², jáun² tsá² joh¹ tsú² hí³ né³ ca³juáh³:

—Jmí¹ la³nió¹ quiau³ tí³ ca³hláu³ cháu³ bíh¹ ca³quin³ hí³ jmí¹ chéin³ tsú².

53 Jáun² jmí¹jáun² ca³lí³tsin² tsá²ñuh² hí³ hí³ tí³tsóh³dí¹ jmí¹jáun² bíh¹ ca³juáh³ Jesús la³ lá²: “Zian² bíh¹ jónh³² hnú² re² tìn²”; hí³ jáun² jmí¹jáun² né³ ca³tanh² tsá² hí³ ta²¹ Jesús la³ má²quionh³ la³jín³² tsá² hñú¹³.

54 Hí³ ní² bíh¹ ñí¹ má²tun³ lí²¹ hí³ lí³ hua³jueh³² hí³ ca³jmú³ Jesús hué¹³ Galilea jmí¹ cuanh²¹ hí³ ñé¹ jáun² tí³ hué¹³ Judea.

5

Jesús jmah²³ jan² tsá² hma² tí³ Betzata

1 Jmí¹ lí¹cáin² jáun² né³ ca³jmú³ tsá² *judíos cáun² jmái¹ quioh²¹, hí³ jáun² Jesús ñé¹ tí³ Jerusalén. 2 Já¹ juú² jáun² né³, ñí¹ má²janh² ho³hñú¹³ ñí¹ téh²³ tsú² “Ho³hñú¹³ quioh²¹ *Já¹ziáh²”, ñí¹ jáun² jmí¹ nio¹ cáun² jmí²táu² hí³ téh²³ tsú² Betzata cun³quionh³ jú¹jma² *hebreo; ñí¹ jáun² jmí¹ zia³² hñá³ ñí¹ lí³ ñí¹hñú³. 3 Juóun³² lín³² bíh¹ tsá² tsáun¹ jmí¹ tionh¹ hué³² ñí¹ jáun², la³ cun³: tsá² ten³, tsá² hliánh², jí³

tsá² hma² ní² siáh³, [hi³ jmí¹ ná¹jan³² tá¹la³ juá³ jmái² jáun². 4 Qui¹ ma³ cónh³ la³ jáun² bíh¹ jmí¹ ja³² jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ ja³juá³² jmái², hi³ jáun² ní¹ má¹li³² jáun² bíh¹ li³ua³ jan² tsá² hí³ la³ñí¹ chu³ jmái² lí¹³ lan¹³ ca³ti²¹ li³ua³ cáun² mí¹uí³ hi³ zian² tsú².] 5 Ñí¹ jáun² jmí¹ rón²¹ jan² tsá²ñuh² tsá² má²tí³ quiú³quia³jña³ mii² hi³ tsáun¹. 6 Jáun² Jesús ca³jien³² tsá² hí³ hi³ rón³² ñí¹ jáun², hi³ jáun² jmí¹ ca³li³tsin² dí² hi³ má²ngau³² mii² bíh¹ la³ tsáun¹ tsú², hi³ jáun² ca³ngáih³ dí² la³ lá²:

—¿Hnúh¹ hnú² lan¹³?

7 Jáun² tsá² tsáun¹ hí³ né³ ca³juáh³:

—Hnú² Ti³², tiá² hin² zian² yáh³ hi³ taunh¹³ jná¹³ hñu³ jmí²táu² ní² ní¹juáh³ ní¹ má¹ca³juá³ jmái². Qui¹ ma³ quin³² la³ ma³ cu³ jéin³² hi³ má²ca³li³hnó³² jná¹³ hu²¹ chu³ jmái², tsá² siánh³ bíh¹ tín² lí²jan²¹ hi³ hí²³ la³ñí¹.

8 Hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³juáh³ Jesús ñí¹con² tsá² hí³:

—Náu², ziáuh¹ jmu² quián¹³, ngí¹.

9 Hi³ jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³lan³ tsá²ñuh² hí³, hi³ jáun² ca³caun² jmu² quióh²¹ hi³ ca³ma³liáu³² ngí³². Ti³la³ *jmái¹ hi³ tionh² tsú² tie³ bíh¹ jmái¹ jáun²; 10 hi³ jáun² tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ ca³záih³ tsá² má²lain³² hí³ la³ lá²:

—Hóh³², já² jmái¹ nio² tie³ bíh¹ né³², cun³ tiá² ca³tin¹ bíh¹ hnú² hi³ ñí¹quiánh¹ jmu² quián¹³.

11 Jáun² tsá²ñuh² hí³ né³ ca³ngái³, hi³ ca³juáh³:

—Tsá² lí²jmú³ hi³ lan³ bíh¹ jná¹³ lí²juáh³:
“Quiaun² jmu² quián¹³, ngí¹”.

12 Hi³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³ngáih³ tsá² má²lain³² hí³ la³ lá²:

—¿Hin² tsánh² tsá² hí³ hi³ lí²zéi³² hnú²: “Quiaun² jmu² quián¹³, ngí¹”?

13 Ti³la³ tsá² má²lain³² hí³ né³, tiá² jmí¹ ñi³² yáh³ hin² dá² tsánh² lí²jmú³ hi³ lan³ dí², qui¹ ca³quiónh³² bíh¹ Jesús ja¹ tsá² juóun³² lín³² jmí¹ tionh¹ hí³ có³² jmí²táu² jáun². 14 Jmí¹ lí¹cáin² pih²¹ jáun² né³, ca³jenh² siáh³ Jesús tsá²ñuh² hí³ hñu³ cuáh³² chín¹, hi³ jáun² ca³záih³ dí² la³ lá²:

—Sá¹ní² jie³, né³² má²lái¹nú²; hi³ jáun² né³, ha³ lí²uú² jmú² tso³, qui¹ ní² lí¹ cá¹quiúnh²¹ nú² cáun² hi³ tí³ jlánh¹ bíh¹ huáh² tsí³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ jmí¹ zian² nú².

15 Jáun² tsá² hí³ né³ ngah³ jmí¹ lí²¹ jáun², hi³ ca³ñí¹zeh¹ tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ hi³ Jesús bíh¹ la³ ca³jmú³ hi³ lan³ dí². 16 Cun³ñí¹ hi³ má²lí²jmú³ jáun² hua³jueh³² jmái¹ nio² tie³ bíh¹ Jesús, hi³ jáun² má²hnauh² tsá² judíos hí³ quioh²¹ tsú² hi³ ma³tsau¹³. 17 Ti³la³ Jesús né³ ca³záih³ tsá² hí³ la³ lá²:

—La³ má²jmu² jáun² bíh¹ Ñuh³² jná¹³ ta²¹, hi³ jáun² ja³bí¹ jná¹³ siáh³ jmu² ta²¹.

18 Hi³ jáun² né³, tí³ lí³mí¹ ca³lí³hnió³ bíh¹ tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ hi³ jngah³, qui¹ jun³juáh¹³ cun³ jmáh³la³ hi³ tiá² jmí¹ má²tí³² tsú² liei²¹ hi³ ca³tí²¹ jmái¹ nio² tie³ yáh³, qui¹ jí³ hi³hliá² jmí¹ jmu² dí² jáun² cá²ren² quionh³ Dió³² bíh¹, hi³hliá² jmí¹ juáh²³ dí² jáun² hi³ hnga² Dió³² lín³ Jméi² dí².

Jái¹³ hi³ ho² Jon² Dió³²

19 Hi³ jáun² Jesús né³ ca³záih³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Jú¹ tson² cu³tí³ bíh¹ hi³ juah³² jná¹³ lá² ñí¹con² hnoh², hi³ hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ lí¹³ jmu³ Jon² Dió³² la³ cun³ hi³ lí¹ cháunh²³ chí¹ hnga²; ñí¹ jí²¹la³ tí³ jmu² tsú² la³ cun³ hi³ jie²³ hi³ jmu² Jméi² bíh¹. Qui¹ la³ jí³² la³ cun³ hi³ jmu² Jméi² tsú², la³ jáun² bíh¹ jmu² tsú² siáh³ hnga². 20 Qui¹ hnio³ bíh¹ Dió³² Jon², hi³ jáun² hieh³² dí² ca³la³ jí³² hi³ jmu² dí² hnga²; hi³ né³bí¹ híeh²¹ dí² siáh³ ta²¹ hi³ tí³ jlánh¹ bíh¹ cáu² jueh³², hi³ ca³la³ hi³ lí¹ tsa³cáun² lín³² bíh¹ honh² hnoh² lí¹³. 21 Qui¹ hí¹ la³ tí³ tin² yáh³ tsú² jmu³ siáh³ hi³ jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³ ní¹juáh³ lí³ua³ jan² tsá² hnió³ tsú² hi³ zian² siáh³, la³jmí¹ tin² jáun² Jméi² tsú². 22 Qui¹ jun³juáh¹³ Dió³² Jméi² yáh³ tsú² rá²tsí³² héih³² ñí¹con² tsáu², qui¹ tí³la³ jo³cuo² Jon² bíh¹ Dió³² má²ca³chá³ ta²¹ jáun², 23 hi³ jáun² la³jín³² tsáu² lí¹³ ma³quien² Jon² Dió³² la³jmí¹ má²quien² tsú² hnga² Dió³² Tsá² lín³ Jméi². Jáun² ní¹juáh³ tsá² tiá² má²quien² Jon² Dió³², hi³ jáun² sa³jun³ má²quien² yáh³ tsá² la³ hí³ Dió³² Tsá² ca³zen³ Tsá² hí³.

24 ”Jú¹ tson² bíh¹ juo³ jná¹³ hnoh²: Lí³ua³ jan² tsá² náí³² re² jáí¹³ hi³ juah³² jná¹³, hi³ tanh² tsú² siáh³ ta²¹ Tsá² ca³ze³ jná¹³, tsá² la³ hí³ bíh¹ lí¹³ zian² la³ cun³ jmí¹hi³nio²; hi³ jáun² tiá² héih³² tá¹tsin¹ yáh³ tsú², qui¹ má²ca³nga² bíh¹ tsú² ñí¹ jmí¹ lí¹³ jún³, hi³ jáun² hú¹tá¹ má²zian² bíh¹ tsú² hi³ hmai²¹. 25 Juo³ jná¹³ siáh³ hnoh² jú¹ tson² lá², hi³ má²ja³quián³ bíh¹ chau²¹ jmái¹, hi³ tí³tsóh³dí¹ ta³né³² má²cá²chó³² jmái¹ jáun², hi³ tsá² ná¹jún¹ ne³ hi³ hléh³² Jon²

Dió³²; hi³ jáun² tsá² ne³ né³, lí¹³ zian². 26 Qui¹ la³jmí¹ quian³² Dió³² Tsá² lín³ Jméi² pí³ hi³ jmu² hi³ lí¹³ zian² tsáu², ja³bí¹ la³ jáun² ca³cuéh³ tsú² Jon² jái¹³ hi³ quian³² siáh³ pí³ hi³ jmu³ hi³ lí¹³ zian² tsáu²; 27 hi³ jáun² má²ca³cuéh³ dí² siáh³ jái¹³ hi³ ra³tsi³² héih³² ñí¹con² tsáu², qui¹ cun³ñí¹ hi³ hí³ bíh¹ lín³ Jon² tsá²mí³cuóun². 28 Ha³ lí² cuí¹ cha³cáun² honh² náh² hi³hliá² má²lí²juáh³² jná¹³ la³ ní², qui¹ chau²¹ bíh¹ jmái¹ hi³ la³jín³² tsá² ná¹jún¹ ne³ hi³ hléh³² tsú², 29 hi³ jáun² tsá² hí³ né³, huén³² tá²hón³² quioh²¹. Lí³ua³ jan² tsá² ca³jmú³ hi³ chu²¹ né³, jenh¹³ hi³ lí¹³ zian² cun³ jmái¹hi³nio²; tí³la³ ní¹juáh³ tsá² ca³jmú³ hi³ hlah³ má¹ná¹, jenh¹³ hi³ tá¹tsin¹ héih³² hlah³ bíh¹.

Lí² lín¹ bíh¹ hi³ tson² ho² Jesús jái¹³

30 "Tiá² lí¹³ yáh³ jmu¹ jná¹³ hí¹ cáun² hi³ cháunh²³ chin³² huen². Jná¹³ dá² rá²tsi³² ná¹ héih³² la³ cun³ lí³ héih³² hi³ ja³² ñí¹con² bíh¹ ná¹; hi³ la³ cun³ ca³tí²¹ bíh¹ siáh³ rá²tsi³² jná¹³ héih³², qui¹ tiá² jmu² yáh³ jná¹³ la³ cun³ hi³ hnó³² huen², tí³la³ jná¹³ dá² jmu² la³ cun³ hi³ hnió³ [Ñuh³² ná¹] Tsá² ca³ze³ bíh¹. 31 Sá¹jmí¹ hi³ jí³²la³ huen² bíh¹ jná¹³ no² jái¹³ hi³ ca³tin¹ ná¹ huen², hi³ jáun² tiá² lín¹ ñí¹ quien² yáh³ la³ cun³ hi³ juah³² jná¹³ jáun²; 32 tí³la³ zian² bíh¹ jan² tsá² siánh³ hi³ lín³ tsá² nau³² jái¹³ hi³ ca³tin¹ jná¹³, hi³ jná¹³ ño¹ hi³ quien² bíh¹ la³ cun³ hi³ juáh³ tsá² hí³ hi³ ca³tin¹ jná¹³. 33 Hnoh² dá² ca³zen² náh² tsá² ca³ñí¹ngah¹ Juan² tsá² zion² hí³ tsáu² jmái² ní¹juáh³ hin² tsánh² dí², hi³ la³jí³²

la³ cun³ hi³ ca³ngái³ hí³ né³, jú¹ tson² bíh¹ jaun³².
 34 Tí³la³ uá¹ jáun² la³ jáun² jú¹ tson² hi³ jáun², tiá²
 jmu² yáh³ jná¹³ hi³ juáh¹³ hi³ quien² lín³² jú¹ tson²
 hi³ hleh³² tsá²mi³cuóun² hi³ ca³tin¹ jná¹³; jí³²la³ tí³
 juanh³² jná¹³ jái¹³ ní² hi³ jáun² lí¹³ liáun³ hnoh² bíh¹.
 35 Juan² hí³ dá² jmí¹ lín³ la³jmí¹ lí³ cáun² sí² hi³ jmí¹
 tai³² joh¹ quioh²¹, hi³ jáun² hnoh² né³ ca³lín¹³ hi³
 má¹hiúnh¹³ cu³tiá³ honh² hi³ ca³tí²¹ joh¹ hi³ jmí¹
 quian³² tsú² jáun². 36 Tí³la³ zia³² bíh¹ cónh³í¹ cáun²
 lí²¹ hi³ hie³² jú¹ tson² hi³ ca³tin¹ jná¹³, hi³ jlánh¹ bíh¹
 quien² la³ cónh³ bí¹ hi³ ca³juáh³ jáun² Juan². Quí¹
 cun³quionh³ la³jí³² ta²¹ hi³ jmu² bíh¹ jná¹³, la³ cun³
 ta²¹ hi³ ca³cué³ Nuh³² jná¹³ hi³ jmu¹, má²lí²lin¹ hi³
 tson² bíh¹ ca³ze³ jná¹³ Nuh³². 37 Ja³bí¹ hnga² Nuh³²
 jná¹³ Tsá² ca³ze³ hí³ má²ca³cué³ siáh³ jú¹ tson² hi³
 ca³tin¹ jná¹³, uá¹jinh¹ hí¹ cónh³ tiá² má²ca³niéih²
 hnoh² ho³ tsú² hi³ hleh³², hi³ sa³jun³ má²ca³jién¹
 náh² tsú² siáh³. 38 Cun³ tiá² má²cá²hiénh³² bíh¹ jú¹
 chú³² quioh²¹ tsú² hñu³ honh² hnoh², quí¹ cun³ñí¹
 hi³ tiá² tanh²³ yáh³ hnoh² ta²¹ Tsá² ca³zen³ tsú²
 hí³. 39 Jlánh¹ re² ná¹quí² ná¹hih³² hnoh² Sí² quioh²¹
 Dió³² ca³la³ huán¹ táí³² cu³tí³, quí¹ hi³ hen² honh²
 náh² hi³ ñí¹ jáun² lí¹³ chanh¹ náh² he³ lánh³ rón³²
 lí¹³ zian² náh² la³ cun³ jmí¹hi³nio²; tí³la³ tí³tsóh³dí¹
 ñí¹ Sí² jáun² yáh³ rá¹hleh³² jái¹³ hi³ ca³tin¹ jná¹³,
 40 hi³ má¹lí³² jáun² né³, sa³ tiá² hnáuh² bí¹ náh² hi³
 ñá¹táunh¹ ñí¹con² jná¹³, hi³ jáun² jmí¹ lí¹³ zian² náh²
 la³ cun³ jmí¹hi³nio².

41 "Ha³ tiá² hniá¹ yáh³ jná¹³ hi³ tsáu² ma³quien²
 ná¹, 42 quí¹ tí³la³ cuóu³² bíh¹ jná¹³ hnoh², hi³ ño¹

jná¹³ siáh³ hi³ jun³ tsá² hno³ Dió³² yáh³ hnoh².
 43 Jná¹³ dá² cuan³ ná¹ cha¹³ Ñuh³², tí³la³ hnoh² né³,
 tiá² he²³ yáh³ hnoh² jná¹³; tí³la³ né³² né³, ní¹juáh³
 cuan³ jan² tsáu² hi³ ca³tin¹ hnga², né³² cánh³ bíh¹
 hen¹³ náh² tsá² la³ hí³. 44 Ní¹juáh³ cá² ñí¹ ná¹hen²
 honh² náh² hi³ má¹quien¹³ náh² tsá²ján² tsá²ján²
 bíh¹, hi³ ní¹juáh³ tiá² la³ hnáuh²³ yáh³ náh² he³
 lánh³ rón³² jmí¹ lí¹³ ma³quien² Dió³² hnoh², lánh³
 bíh¹ rón³² lí¹³ táunh¹³ hnoh² ta²¹? 45 Ha³ lí² lí¹
 cuí¹ lín¹³ náh² hi³ jná¹³ ñí¹chá³ tsáuh³ náh² ñí¹con²
 Ñuh³²; quí¹ hnga² bíh¹ hla¹ Moisés tsá² ca³héih³
 náh² hí³ honh² ñí¹con² tí³ tsa³hna³ hnoh². 46 Quí¹
 sá¹jmí¹ hi³ táunh²³ hnoh² ta²¹ la³ cun³ jái¹³ hi³
 ca³juáh³ jáun² hla¹ Moisés dúh¹, hi³ jáun² ja³bí¹ jmí¹
 taunh¹³ bíh¹ náh² uá²jai³² ta²¹ jná¹³, quí¹ hí³ bíh¹
 ca³hléh³ hi³ ca³tin¹ jná¹³. 47 Tí³la³ ní¹juáh³ hí¹juáh³
 jē¹ tsá² hí³ yáh³ tiá² ta²¹ táunh²³ hnoh², hi³ jáun²
 né³, tiá¹³ bíh¹ tiá³ táunh¹³ hnoh² ta²¹ la³ cun³ hi³
 juah³² jná¹³.

6

Jesús cue³² hi³ cuh³ hñá³ mei²¹ tsáu²

(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17)

1 Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ngau³ siáh³ Jesús tí³ jo²¹ jmáí²
 lí¹ ná¹ho³ hi³ téh²³ tsú² jáun² Galilea, hi³ ja³bí¹ téh²³
 tsú² siáh³ Tiberias. 2 Hi³ jáun² jmí¹jáun² ja³taunh²¹
 juóun³² lín³² tsáu² cu³chin¹ cu³hna²¹ Jesús, quí¹hliá²
 má²ca³jíe³ tsú² hua³jueh³² hi³ jmu² dí², hi³ jmah²³
 dí² tsá² tsáun¹. 3 Jáun² jmí¹jáun² ca³ñí¹uu³² Jesús

cáun² máh³, hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³cuá³ quionh³ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con². ⁴ Má²janh² bíh¹ má²he² jmái¹ hi³ tí²¹ *Jmí¹hien¹ jmí¹jáun², jmái¹ hi³ jmu² jáun² tsá² *judíos. ⁵ Hi³ jáun² jmí¹ ca³jé³ Jesús hi³ juóun³² lín³² bíh¹ tsáu² hí¹ja³táunh¹ chí¹cáin² cu³hna²¹ dí², jáun² ca³záih³ dí² Pí²liéi¹ la³ lá²:

—¿Ha³ jinh¹ lí¹³ lá¹³ dí² má³² hi³ cuh³ la³jín³² tsá² ní² juáh¹³?

⁶ La³ ní² ca³juáh³ tsú² quí¹ cun³ñí¹ hi³hliá² hnió³ dí² hi³ ca³ hi³ lan³ Pí²liéi¹ bíh¹, quí¹ jmí¹ má²ñi³² bíh¹ Jesús hnga² he³ lánh³ jmu³. ⁷ Hi³ jáun² Pí²liéi¹ né³ ca³ngáí³ la³ lá²:

—Hí¹juáh³ tun³ nio² hñá³láu³ héih³² quie³ *cú¹tiáu² yáh³ tiá² lain²¹ hi³ lá¹³ dí² *hí³ cuú²miih²¹ hi³ cuh³ la³jín³² tsá² ní², uá¹ cun³ hi³ jmí¹ cuh³ tsú² ma³pih²¹.

⁸ Jáun² Tre²¹ rainh²¹ Sí¹mu²¹ Pé¹ né³, jan² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² tsú², ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:

⁹ —Lá² zenh² jan² ñú²míh¹ hi³ dí¹quian³² hñá³ hí³ cuú²miih²¹ cebada, la³ má²quionh³ gon³ hma²¹. Tí³la³ ¿he³ dá² rón³² hi³ ní² hi³ ca³tin¹ juóun³² lín³² tsá² tionh² lá²?

¹⁰ Hi³ jáun² jmí¹jáun² né³ ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Zéih³ ca³la³ jín³² tsá² ní² hi³ cuí¹ tiánh² hue³².

Ñí¹ jáun² jmí¹ tsi²¹ hliáun³ mí¹ñéi², hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³tiánh³ cun³ hñá³ mei²¹ jmáh³la³ tsá²ñuh².

¹¹ Jmí¹jáun² ca³zanh³ Jesús hí³ cuú²miih²¹ jáun², hi³ jáun² ca³cuéh³ dí² tiá¹hmah¹ Dió³²; jmí¹ lí²¹ jáun² né³ [ca³cuéh³ dí² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con², jáun² tsá² hí³] ca³tsóh³ ñí¹con² ca³la³ jín³² tsá² má²tionh² hí³.

Ja³bí¹ la³ jáun² siáh³ ca³cuéh³ tsú² tiá¹hmah¹ Dió³² hi³ ca³tin¹ hma²¹ hí³, hi³ jáun² ca³tsóh³ tsú² siáh³ ñí¹con² tsáu² ní¹juáh³ ha³ la³ cónh³ hnió³ tsú² cuh³.
 12 Hi³ jáun² jmí¹ má²lí²cuh³ tsú² jáun² ca³la³ lah³ má³² né³, ca³záih³ siáh³ Jesús tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² la³ lá²:

—Cuá²jiéh¹ náh² chí² juoh¹ hi³ má²ziau³², hi³ jáun² tiá² lí¹ tsa³cui³² hí¹ cú¹pih²¹.

13 Ca³jieh³ bíh¹ tsú², hi³ jáun² ca³cónh³² quia³tún³ mí²tá² chí² juoh¹ hi³ ziau³ quioh²¹ hñá³ hí³ jáun².

14 Hi³ jáun² jmí¹ ca³jíe³ jáun² tsá² tionh² hi³ hua³jueh³² hi³ ca³jmú³ jáun² Jesús né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—Tson² bíh¹ cu³tí³, tsá² ní² bí¹ lánh³ *tí³² jē¹ Dió³², tsá² ca³tin¹ hi³ já³² ñí¹ hué²¹ lá².

15 Tí³la³ Jesús né³ ca³lí³tsin² hi³ tsá² hí³ jmí¹ má²hnió³ jau³ chí¹tson³, hi³ jmu³ tsú² hi³ lín³ dí² re²¹, hi³ jáun² ngau³ dí² la³ tí³ tsi³ máh³ hi³ ja³cuá² dí² cú² hnga² tán¹ ñí¹ jáun².

Jesús cuá¹ngí³² ñí¹ jmái²

(Mateo 14:22-33; Marcos 6:45-52)

16 Hi³ jáun² jmí¹ má²ca³zi³² né³, ca³son² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² Jesús máh³ jáun² hi³ ja³tanh²¹ siáh³ tí³ can³² jmái². 17 Jmí¹ má²zi³² lín³² bíh¹, hi³ tiá² jmí¹ má²jaunh³² yáh³ Jesús tsi³ máh³ jáun², hi³ jáun² taunh³ tsú² cú²jueh³² hñu³ mu² hi³ ca³han³ dí² tí³ jo²¹ jmái² hi³ chá¹tánh¹ tí³ juú² Capernaum. 18 Tá¹la³ jmí¹ ná¹han³² tsú² jáun² jmái² né³, ca³cua³tsi³² chí³ tiá³ lín³² hi³ ca³la³ hi³ cáu³ ma³ cu³ tsin¹ jmí²miih²¹. 19 Jmí¹ má²lí²ngí³² jáun² mu²

ñí¹ tí³ cun³ hñá³ ho³ jñéi³ kilómetros né³, jáun² ca³jien³² tsú² Jesús hi³ cuá¹ngi³² ñí¹ jmái², hi³ hí¹ja³² juí³² ñí¹ hí¹tsau³² jáun² mu², hi³ jáun² jmí¹jáun² né³, ca³juénh² lín³² bíh¹ tsú². ²⁰ Tí³la³ Jesús né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—iHa³ lí² juenh³ náh², quí¹ jná¹³ bíh¹ la³²!

²¹ Hi³ jáun² tsá² hí³ né³, ca³lí³ hiún² tsí³ hi³ tanh¹³ Jesús hñu³ mu² jáun²; jmí¹ lí²¹ jáun² né³, né³² cánh³ bíh¹ ca³cháuh³² mu² jáun² hué³² ñí¹ qui³ cuá¹tsauh³².

Jesús hnauh² tsáu²

²² Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² né³, tsá² ca³ta³tonh¹ hí³ jo²¹ jmái² lí¹ ná¹ho³ jáun² ca³lí³tsin² hi³ la³ má²já²tanh²¹ bíh¹ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² Jesús quionh³ mu² cáun² tán¹ hi³ jmí¹ rón²¹ jáun²; hi³ ca³lí³tsin² tsú² siáh³ hi³ tiá² la³ ngah³ yáh³ Jesús quionh³ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con². ²³ Tá¹la³ jáun² né³ cua³toh³ siáh³ mu² siáh³, mu² jáun² ca³hué² juú² Tiberias hi³ cua³toh³ có³² ñí¹ má²lí²cuh³ tsú² jáun² hí³ cuú²miih²¹ jmí¹ má²lí²cuéh³² jáun² Tí³² Juo¹³ dí² tiá¹hmah¹ Dió³².

²⁴ Hi³ jáun² dá² jmí¹ ca³jíe³ tsá² hí³ hi³ tiá² Jesús zenh² yáh³ ñí¹ jáun², hi³ sa³jun³ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² tsú² tionh², hi³ jáun² ca³taunh³ tsá² hí³ hñu³ mu² jáun², hi³ já¹taunh²¹ tí³ já¹ juú² Capernaum hi³ hnah² Jesús.

Jesús lín³ má³² hi³ cue³² pí³ hi³ lí¹³ zian² tsú² cun³ jmí¹hi³nio²

25 Jmí¹ ca³cha³táunh¹ jáun² tsá² hí³ jo²¹ jmái² lí¹ ná¹ho³ jáun² né³, ca³jenh² dí² Jesús, hi³ jáun² ca³ngáih³ dí² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Líh³ dá² cuanh³ hnú² tí³ lá² Tí³²?

26 Tí³la³ Jesús né³ ca³juáh³:

—Hú¹tá¹ cu³tí³ ma³tson¹³ jná¹³ jái¹³ lá² hi³ hnoh² dá² hnauh²³ jná¹³ qui¹hliá² cun³ñí¹ hi³hliá² ca³quíéih³ náh² ca³la³ ca³cónh³² henh¹ bíh¹, jun³juáh¹³ hi³hliá² má²ca³há¹ ca³ngí¹³ náh² lí²¹ hi³ ca³jmú³² jná¹³ jáun² yáh³. 27 Cha³ jmí¹ jmúh¹³ náh² ta²¹ hi³ lí³ zian² náh² má³² hi³ lí¹ tsá², hniáuh³² jmúh¹³ náh² cú²jueh³² hi³ lí³ zian² náh² má³² hi³ jmí¹líh³ tiá² tsá² bíh¹, hi³ jmu³ hi³ lí¹³ zian² náh² la³ cun³ jmí¹hi³nio² yáh³. Jná¹³ Jon² tsá²mí³cuóun² bíh¹ lí¹³ cué¹³ má³² jáun², qui¹ jná¹³ bíh¹ má²ca³chau³ Dió³² Nuh³² hi³ cuá¹chan¹ ná¹ ca³tí²¹ hi³ jáun².

28 Jáun² né³, tsá² hí³ ca³ngái³ la³ lá²:

—¿He³ lánh³ hniáuh³² jmú¹³ jnoh¹ hi³ jáun² lí¹³ jmú¹³ jnoh¹ la³ cun³ ta²¹ hi³ hnió³ Dió³² jmú¹³?

29 Hi³ jáun² Jesús ca³záih³ tsá² hí³ la³ lá²:

—La³ lá² bíh¹ hnió³ Dió³² jmúh¹³ náh²: Hniáuh³² tanh¹³ náh² ta²¹ Tsá² má²lí²zen³ bíh¹ tsú².

30 Jáun² tsá² hí³ ca³ngái³ siáh³ hi³ ca³juáh³:

—¿He³ lí²¹ lí¹³ jmúh¹³ nú² hi³ neh²¹ jnoh¹, hi³ jáun² taunh¹³ jnoh¹ ta²¹? ¿He³ ñí¹ ta²¹ lí¹³ jmúh¹³ hnú² [la³ jmí¹ ca³jmú³ jáun² hla¹ Moisés]? 31 Qui¹ dí¹hio³ ñú¹deh³ jnoh¹ ca³cúh² má³² hi³ téh²³ tsú² jáun² maná tá¹la³ jmí¹ tionh¹ tsú² jáun² hue³² quiéin², la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí², hi³ juáh³

la³ lá²: “Ca³súh³ tsú² má³² hñu³mi³cuú² hi³ ca³cúh² tsá² hí³”.

³² Jáun² Jesús né³ ca³ngái³ siáh³:

—Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ jun³juáh¹³ hla¹ Moisés yáh³ tsá² ca³cué³ má³² hi³ ca³súh³² jáun² hñu³mi³cuú², quí¹ hnga² bíh¹ Ñuh³² jná¹³ Tsá² ca³cué³. Hi³ ta³né³² né³ cue³² tsú² hú¹tá¹ ti³tsóh³ má³² bíh¹ hi³ ja³ hñu³mi³cuú². ³³ Quí¹ Tsá² ja³ hi³ hñu³mi³cuú² bíh¹ lín³ hí³ cuú²mih²¹ hi³ cue³² Dió³², hi³ jáun² Tsá² hí³ bíh¹ jmu³ hi³ hú¹tá¹ cu³tí³ lí¹³ zian² tsá² zian² hngá¹máh³.

³⁴ Hi³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ti³², cué¹ tiá³ jnoh¹ hí³ cuú²mih²¹ jáun² la³jí³² jmái¹.

³⁵ Jáun² Jesús ca³juáh³:

—Jná¹³ bíh¹ lín³ ná¹ hí³ cuú²mih²¹ hi³ jmu³ hi³ lí¹³ zian² tsú² cun³ jmí¹hi³nio². Ní¹juáh³ tsá² ja³² ñí¹con² jná¹³, jmí¹líh³ bíh¹ tiá² lí¹³ ñí¹cuóunh²¹ tsú²; hi³ ní¹juáh³ tsá² nio² cáun² tsí³ ñí¹con² jná¹³ né³, cun³ tiá² tón³² jmái¹ lí¹³ bíh¹ hí¹quiéin² tsí³ tsú².

³⁶ Ti³la³ la³ cun³ má²lí²juáh³² jná¹³ ní² má¹ná¹, hnoh² dá² cun³ tiá² ta²¹ taunh²³ bíh¹ náh² jná¹³, uá¹jinh¹ má²lí²je¹ náh² jná¹³. ³⁷ Quí¹ la³jin³² tsá² chan² Ñuh³² jná¹³ jo³uón³² ja³táunh¹ ñí¹con² jná¹³; hi³ tsá² ja³táunh¹ hi³ ñí¹con² jná¹³ né³, jmí¹líh³ yáh³ tiá² huen¹ jná¹³ tsú² cheih³². ³⁸ Quí¹ tiá² ja³ yáh³ jná¹³ hñu³mi³cuú² hi³ ja³jmú³² la³ cun³ hi³ ti³² tsin³² huen², ti³la³ jná¹³ dá² ja³ hi³ jmu¹ ná¹ la³ cun³ hi³ hnió³ Ñuh³² ná¹ Tsá² ca³ze³ bíh¹. ³⁹ Hi³ la³ cun³ hi³ hnió³ jáun² Ñuh³² jná¹³ Tsá² ca³ze³ né³, hi³

jmu¹ jná¹³ hua³hí¹³ la³jín³² tsá² má²ca³chan³ tsú² jo³uón³² bíh¹, hi³ jáun² tiá² lí¹ tsa³hain³ hí¹ jan²; hi³ jáun² ñí¹ ca³táuh³ jmái¹ né³ jmu¹ jná¹³ siáh³ hi³ jenh¹³ tsú². 40 Qui¹ Ñuh³² bíh¹ jná¹³ hnió³ hi³ lí¹³ zian² la³ cun³ jmí¹hi³nio² ca³la³ jín³² tsá² jie²³ chí¹tiá³ ñí¹ ñí¹con² Jon² Dió³², ji³ hi³ tanh² tsú² siáh³ ta²¹; hi³ jáun² jná¹³ jmu¹ siáh³ hi³ jenh¹³ tsá² la³ hí³ ñí¹ ca³táuh³ jmái¹.

41 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, tsá² judíos ca³ma³liáu³² hi³ ziu² hien² Jesús qui¹hliá² ca³juáh³ la³ lá²: “Jná¹³ bíh¹ lín³ hí³ hi³ ja³ hñu³mí³cuú²”. 42 Jmí¹jáun² ca³juu³ ca³hlénh³ dí² la³ lá²:

—¿Haun¹³ juáh¹³ Jesús jon² hla¹ Sé³² bíh¹ ni³² dúh¹? Já² ná¹cuóun²¹ bíh¹ dí² jméi² mí¹ziú¹³ tsú², hi³ jáun² ¿ha³ bí¹ lánh³ rón³² juáh³ tsú² hi³ hí³ néh¹ ja³ hñu³mí³cuú²?

43 Jmí¹jáun² né³, ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Ha³ lí² ziu² lí² hie³ náh². 44 Qui¹ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ já³² ñí¹con² jná¹³ ní¹juáh³ tiá² la³ má²lí²tié³ yáh³ Ñuh³² jná¹³ Tsá² ca³ze³ ná¹; hi³ jáun² tsá² téh²³ hí³ Ñuh³² jná¹³ né³, jná¹³ bíh¹ jmu¹ hi³ jenh¹³ tsú² ñí¹ ca³táuh³ jmái¹. 45 Ñí¹ Sí² hi³ ca³jmú³ tsá² ca³lín³ tí³² jē¹ Dió³² rá¹juáh³ la³ lá²: “Hnga² bíh¹ Dió³² ma³tin² ca³la³ jín³² tsáu²”. Jáun² la³ ní² bíh¹ lí³, hi³ la³jín³² tsá² ná³² la³ cun³ hi³ juáh³ Ñuh³² jná¹³, ji³ hi³ lí²tin² tsú² siáh³ la³ cun³ hi³ má²ta² hí³, tsá² hí³ bíh¹ ja³táunh¹ ñí¹con² jná¹³.

46 ”Jun³juáh¹³ hliá² zian² tsá² má²ca³jien³² yáh³ Jméi² dí²; qui¹ jí³²la³ hnga² Tsá² ja³ hí³ ñí¹con² bíh¹ Dió³² má²ca³jie³². 47 Jú¹ tson² cu³tí¹³ juanh³² jná¹³,

hi³ lí³ua³ jan² tsá² nio² cáun² tsí³ ñí¹con² jná¹³, tsá² la³ hí³ bíh¹ lí¹³ zian² la³ cun³ jmí¹hi³nio². 48 Quí¹ jná¹³ bíh¹ lín³ hí³ cuú²miih²¹ hi³ jmu³ hi³ lí¹³ zian² tsú² cun³ jmí¹hi³nio². 49 Uá¹jinh¹ dí²hioh³ ñú²deh³ hnoh² ca³cúh² má³² hi³ téh²³ tsú² jáun² maná ñí¹ lí³ hué³² quiéin² jáun² jmí¹tin², tí³la³ cu³ jáun² ca³tsan³ bíh¹ tsú²; 50 tí³la³ jná¹³ dá² hléh²³ hi³ ca³tin¹ hi³ cuú²miih²¹ hi³ ja³ jáun² hñu³mi³cuú² bíh¹. Hi³ jáun² né³, lí³ua³ jan² tsá² cuh³ hí³ jáun² tiá² jún³ yáh³. 51 Huen² bíh¹ jná¹³ lín³ ná¹ hí³ cuú²miih²¹ hi³ jmu³ hi³ lí¹³ zian² tsú², hi³ ja³ jáun² hñu³mi³cuú²; hi³ jáun² ní¹juáh³ tsá² cuh³ hí³ lá² né³, lí³ zian² cun³ jmí¹hi³nio² bíh¹. Tí³tsóh³dí¹ ngú³ quion²¹ bíh¹ jná¹³ lí³ hi³ cuú²miih²¹ hi³ cué¹³ jná¹³ jáun² hi³ ca³tin¹ tá¹ cáun² hngá¹máh³, hi³ jáun² lí¹³ zian² tsú² cun³ jmí¹hi³nio².

52 Jmí¹jáun² ca³ma³liáu³² tsá² judíos hi³ ca³juu³ ca³hlénh³ má²tún² hmóu³² hi³ juáh³ la³ lá²:

—¿Ha³ bí¹ lánh³ rón³² lí¹³ cué³² tsá² ní² ngú³ quioh²¹ hnga² hi³ cúh¹³ jnoh¹?

53 Jesús né³ ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:

—Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ ní¹juáh³ hnoh² tiá² cúh¹³ náh² ngú³ quion²¹ jná¹³ Jon² tsá²mi³cuóun², jí³ hi³ húh¹³ náh² siáh³ jmí²hán¹ ná¹, hi³ jáun² tiá² lí¹³ yáh³ zian² náh². 54 Quí¹ cun³ jmí¹hi³nio² bíh¹ zian² tsú² ní¹juáh³ tsá² cúh² ngú³ quion²¹ jná¹³ jí³ hi³ hính²³ tsú² siáh³ jmí²hán¹ jná¹³; hi³ jáun² jná¹³ jmu¹ siáh³ hi³ jenh¹³ tsú² ñí¹ ca³táuh³ jmái¹. 55 Quí¹ ngú³ quion²¹ jná¹³ bíh¹ lí³

hú¹tá¹ tí³tsóh³ má³², hí³ jmí²hán¹ jná¹³ né³ lí³ hú¹tá¹
 tí³tsóh³ jmáí² hí³ lí²cuoh² tsí³ tsú². ⁵⁶ Hí³ jáun² lí³ua³
 jan² tsá² cúh² ngú³ quion²¹ jná¹³, jí³ hí³ hính²³ tsú²
 siáh³ jmí²hán¹ jná¹³, tsá² la³ hí³ bíh¹ má²cá²cunh³
 quiúnh¹ jná¹³, hí³ jáun² jná¹³ né³ má²cá²cunh³ siáh³
 quionh³ tsá² hí³. ⁵⁷ Quí¹ Ñuh³² jná¹³ Tsá² ca³ze³ dá²,
 jan² Dió³² Tsá² juú²tsáun² bíh¹; hí³ jáun² jná¹³ né³
 zian² cun³ñí¹ hí³ ca³tin¹ hí³ bíh¹. Hí³ jáun² la³ jáun²
 bí¹ siáh³ lí³, hí³ ní¹juáh³ tsá² lí³tú² lí³má³² jmí¹ tsí³
 cun³quionh³ jná¹³, jáun² cun³ñí¹ hí³ ca³tin¹ jná¹³
 bíh¹ lí¹³ zian² tsú². ⁵⁸ Jná¹³ dá² hléh²³ hí³ ca³tí²¹
 hí³ cuú²miih²¹ hí³ ja³ hñu³mi³cuú² bíh¹. Hí³ lá² tiá²
 lí³ yáh³ la³jmí¹ lí³ má³² hí³ ca³cúh² jáun² dí²hioh³
 ñú²deh³ hnoh² jmí¹tin², hí³ jmí¹ lí²¹ jáun² né³ cu³
 jáun² ca³hiá² cá²tsan³ bíh¹ tsú²; tí³la³ ní¹juáh³ tsá²
 cuh³ hí³ lá² má¹ná¹, lí¹³ zian² la³ cun³ jmí¹hi³nio²
 bíh¹.

⁵⁹ Jesús ca³ma³ta² jái¹³ ní² hñu³ cuáh³² quioh²¹
 tsá² judíos hí³ zeh² jáun² já¹ juú² Capernaum.

Jái¹³ jmu² hí³ zian² tsú² cun³ jmí¹hi³nio²

⁶⁰ Jmí¹ ca³nái³² jáun² tsá² má²tsá²taunh¹ hí³
 cu³hna²¹ Jesús jái¹³ ní² né³, jáun² juóun³² tsá² hí³
 ca³juáh³ la³ lá²:

—Já² juóuh³² lín³² bíh¹ jái¹³ hí³ má²lí²juáh³ tsú²
 ní²; jun³juáh¹³ hí³ tú¹ tsa¹³ jnoh¹ má¹tí²¹ yáh³ jái¹³
 ní².

⁶¹ Tí³la³ Jesús né³ ca³lí³tsin² bíh¹ hí³ tsá² hí³
 ná¹juónh²³ hí³ ná¹má²tsan² tsí³ ca³tí²¹ jái¹³ jáun²,
 jáun² ca³záh³ dí² la³ lá²:

—¿Hí¹ má²ja³tsan² honh² hnoh² cun³quionh³ jái¹³ ní²? 62 ¿He³ la³ lí¹³ jaun³² ní¹juáh³ hi³ la³ ca³jien¹ náh² Jon² tsá²mi³cuóun² hi³ cuá¹uinh³² siáh³ tí³ ñí¹ jmí¹ cuá³ jmí¹tin²? 63 Hnga² Jmí²chí³ joh¹ Dió³² bíh¹ jmu² hi³ lí¹³ zian² tsú²; quí¹ ha³ tiá² lin¹ ñí¹ jmu² ta²¹ yáh³ ngú³. Hi³ la³ji³² jái¹³ hi³ má²lí²hléh³ jná¹³ ní² né³, hie³² jú¹ tson² hi³ ca³tin¹ Jmí²chí³ hi³ bíh¹, jí³ hi³ ca³tí²¹ ha³ lánh³ lí¹³ zian² tsú² cu³tí³. 64 Tí³la³ cun³ jáun² zian² bíh¹ ma³ jan² hnoh² hi³ tiá² má²nio² cáun² honh² náh².

La³ ní² ca³juáh³ Jesús quí¹ cun³ñí¹ hi³hliá² jmí¹ má²ñi³² bíh¹ tsú² la³ cun³ jmí¹tin² hin² tsánh² tiá² ta²¹ taunh³², hi³ hin² tsánh² tsa³jienh³ dí². 65 Jáun² ca³juáh³ dí² siáh³ la³ lá²:

—Já² jáun² yáh³ má²lí²juáh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh² hi³ hi¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ já³² ñí¹con² jná¹³ ní¹juáh³ hi³ tiá² té³ hnga² Ñuh³² jná¹³.

66 La³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ juóun³² tsá² jmí¹ hain²¹ hí³ tí³ con² Jesús ca³jính³² hi³ tiú²uú² ca³ñi³táunh¹ yáh³ quionh³ dí². 67 Jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³ngáih³ Jesús tán¹ quian³tun³ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Hí¹ ja³bí¹ hnoh² uá²jai³² hnáuh² cuá¹tánh¹?

68 Tí³la³ Sí¹mu²¹ Pé¹ né³ ca³ngái³ la³ lá²:

—Hnú² Tí³², ¿hin² dá² tí³ ñí¹con² lí¹³ tsáu¹³ jnoh¹? Quí¹ hnú² bíh¹ Tsá² quiánh¹ jái¹³ hi³ jmu² hi³ lí¹³ zian² tsú² la³ cun³ jmí¹ hi³ nio². 69 Hi³ jnoh¹ né³ má²ca³táunh¹³ ta²¹, hi³ má²ca³lí³ né¹ jnoh¹ siáh³ hi³ hnú² bíh¹ lín³ nú² Tsá² chun¹ joh¹ Dió³².

70 Jáun² né³ Jesús ca³ngái³ la³ lá²:

—¿Há¹ jun³juáh¹³ huen² jná¹³ ca³quiánh³² hnoh² tán¹ quian³tun³ náh² dúh¹? Tí³la³ cun³ jáun² zian² bíh¹ jan² tsá² hláih¹ ja¹ quián¹³ hnoh² ní².

71 Jmí¹ ca³hléh³ jáun² Jesús jái¹³ ní² né³, ca³hléh³ tsú² hí³ ca³tin¹ Judas jon² Sí¹mu²¹, tsá² ja³ hí³ tí³ juú² Queriot bíh¹, quí¹hliá² Judas hí³ bíh¹ tsá² jienh³ Jesús, uá¹jinh¹ hí³ jmí¹ lín³ jan² tsá² quian³tun³ joh¹ tsú².

7

Tiá² ta²¹ taunh² tsá¹ dá¹jon²¹ Jesús

1 Jmí¹ má²li³² jáun² né³, jmí¹ cuá¹ngí³² Jesús tí³ hué¹³ Galilea; tiá² jmí¹ hnió³ yáh³ tsú² hí³ tsa³ngí² siáh³ tí³ Judea, quí¹hliá² tsá² *judíos tsá² ná¹ñí¹ jmí¹ hnauh² ñí¹ jáun² hí³ hnió³ jngah³. 2 Tí³la³ má²janh² bíh¹ jmí¹ má²he² hí³ tí²¹ jmái¹ quioh²¹ hñú³reh³, cáun² jmái¹ hí³ jmu² tsá² judíos. 3 Jáun² né³, tsá¹ dá¹jon²¹ Jesús ca³juáh³ la³ lá² ñí¹con²:

—Ha³ lí²uú² ñí³ ñí¹ lá², cua³² tí³ Judea, hí³ jáun² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² hnú² tionh² ñí¹ zio¹ lí¹³ jé³ uá²jai³² la³ cun³ hí³ jmuh³² nú². 4 Quí¹ ní¹juáh³ jan² tsá² hnió³ hí³ lí³ cuóu³² tsáu², jáun² tiá² jmu² yáh³ tsú² ñí¹ tiá² hin² nga³ jé³² la³ cun³ ta²¹ hí³ jmu². Hí³ cun³ñí¹ hí³ jmuh³² hnú² ta²¹ la³ ní² né³, jáun² ñí¹ ta³ ñí¹ ca³la³ jí³lín² tsáu² bíh¹ hniáuh³² cuá¹jmuh³ hnú².

5 Ca³juáh³ tsá¹ dá¹jon²¹ tsú² la³ ní², quí¹hliá² sa³jun³ jmí¹ ná¹tanh² yáh³ tsá² hí³ ta²¹ Jesús. 6 Jmí¹jáun² né³ ca³záih³ Jesús tsá² hí³ la³ lá²:

—Ha³ tiá² má² cá² chó³² yáh³ jmái¹ quion²¹ jná¹³, tí³la³ hi³ ca³tin¹ hnoh² má¹ ná¹, cáun² chu²¹ bíh¹ lí³ua³ cáun² jmái¹ lín²³ hnoh². 7 Qui¹ tiá² lí¹³ yáh³ jmu³ tsá² zian² hngá¹ máh³ lá² hau² hnoh²; tí³la³ jná¹³ bíh¹ hau² tsú², qui¹ hliá² jná¹³ bíh¹ chú² jñéh³² ná¹ ñí¹ hó²¹ ñí¹ tsú² la³ jí³² hi³ hlah³ hi³ jmu². 8 Jáun² né³, cuá² táunh¹ dá² hnoh² jmái¹; tí³la³ jná¹³ ha³ tiá² má² ñé¹ yáh³, qui¹ ha³ tiá² má² cá² chó³² yáh³ jmái¹ quion²¹ jná¹³.

9 Hi³ jmí¹ má² lí² zéih³² dí² tsá² hí³ la³ ní² né³, ca³ ta³ cua¹³ bíh¹ dí² hué¹³ Galilea.

Jesús hún¹ jmái¹ quioh²¹ hñú³ reh³

10 Tí³la³ jmí¹ má² lí³² jáun² né³, ngau³ Jesús chí¹ cáin² cu³ hna²¹ tsá² hí³ rainh²¹, tí³la³ ta³ conh¹ bíh¹ ngau³ tsú² má¹ ná¹. 11 Tá¹la³ jmái¹ jáun² né³ jmí¹ hnauh² tsá² judíos tsá² ná¹ ñí¹ quioh²¹ tsú², hí³ ná¹ juáh²³ la³ lá²:

—¿Ha³ bí¹ jinh¹ zenh² tsá² ñuh² hí³ juáh¹³?

12 Hi³ ja¹ tsáu² né³ jmí¹ zian² juóun³² tsá² jmí¹ ná¹ juónh²³ hi³ ca³tin¹ hí³ dí². Ma³ jan² tsáu² jmí¹ ná¹ juáh²³ la³ lá²:

—Jan² tsá² chun¹ bíh¹ hí³.

Tí³la³ ma³ jan² né³ jmí¹ ná¹ juáh²³:

—Ha³ tiá² jáun² yáh³, tí³ lí¹ má² can² tsáu² bíh¹ tsá² hí³.

13 Tí³la³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² jmí¹ ja³² tsí³ hi³ juónh³ chú¹ ja²¹ já¹³ hi³ ca³tin¹ tsú², qui¹ cun³ ñí¹ hi³ jmí¹ juénh² tsú² tsá² judíos tsá² ná¹ ñí¹.

14 Chu³ jo² jmái¹ jmí¹ má² tí³ la³ cun³ jmí¹ ca³ hi³ Jesús hñú³ cuáh³² chín¹, hí³ ca³ ma³ líáu³² hi³ má² tin²

tsáu². 15 Hi³ jáun² tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ né³, lí¹ ca³ja³cáun² bíh¹ tsí³, jáun² ca³qui³ ca³ngáih³ dí² tsá²ján² tsá²ján²:

—¿He³ bí¹ lánh³ rón³² lí³, sa³ hliáun³ lín³² máh³ hi³ ñí³² tsá² ní² ta³ tiá² lin¹ hi³ ca³ma³tin³²?

16 Jáun² Jesús né³ ca³ngái³:

—Jái¹³ quioh²¹ Tsá² ca³ze³ bíh¹ jná¹³ hi³ ma³tin¹³ ná¹ tsáu², jun³juáh¹³ jái¹³ quion²¹ huen² yáh³ ná¹.

17 Ní¹juáh³ zian² tsá² hún¹ hua³jan²¹ hi³ jmu³ la³ cun³ hi³ hnió³ Dió³², jáun² lí³tsin² bíh¹ tsú² ní¹juáh³ jáun² bíh¹ jái¹³ hi³ ja³ ñí¹con² Dió³² ma³tin¹³ jná¹³ tsáu² ho³lá²dá² jái¹³ hi³ lí¹ chin³² chin³² huen² uá¹ jná¹³ hléh²³. 18 Qui¹ ní¹juáh³ tsá² hleh³² la³ cun³ hi³ chin² chí¹ hnga², tsá² la³ hí³ hleh³² cun³ñí¹ hi³ hniá¹ tsú² hi³ ma³quien² tsáu² hnga² bíh¹ tsú²; tí³la³ ní¹juáh³ tsá² jmu² tion³ hi³ lí³ quien² tsá² lí²ze³ má¹ná¹, tsá² la³ hí³ bíh¹ ján¹ tson² quian³² jú¹ tson², hi³ ñí¹con² tsá² la³ hí³ né³, hí¹ cáun² tso³ tiá² cháuh³² yáh³.

19 ”¿Tiá¹ tson² dúh¹ hi³ hla¹ Moisés bíh¹ ca³cué³ hnoh² liei²¹? Tí³la³ cun³ jáun² hí¹ jan² yáh³ hnoh² tiá² ná¹ma³tih²¹ náh² liei²¹ jáun². Qui¹ ¿he³ láih³² sa³ hnáuh² náh² jngah¹³ jná¹³?

20 Jáun² tsá² jmí¹ ná¹ngih³² ñí¹ jáun² né³ ca³ngái³:

—Jmí²chí³ hláinh¹ bíh¹ ján³ hnú², qui¹ ¿hin² dá² hnió³ jngah³ hnú²?

21 Jesús né³ ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:

—La³jín³² bíh¹ hnoh² ca³ja³cáun² honh² náh² cun³ñí¹ hi³ ca³tí²¹ cáun² pih²¹ ta²¹ hi³ ca³jmu³² jná¹³ jáun² jmí¹jáun². 22 Tí³la³ sá¹ní² jie³ dú¹ né³:

Cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ ñí¹má¹tih²¹ náh² héih³² quioh²¹ hla¹ Moisés, jáun² cáun² *tiuh³² bí¹ náh² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² dáin² jónh³² uá¹jinh¹ tí³tsóh³dí¹ *jmái¹ nio² tie³ bíh¹ ca³chó³² jmái¹ hi³ hniáuh³² cué³² tsú² lí²¹ jáun² quioh²¹ dáin² pih²¹. Ma³tih²¹ náh² héih³² jáun² quioh²¹ tsú² uá¹jinh¹ jun³juáh¹³ hí³ yáh³ ca³ma³liáu³², qui¹ hi³ jáun² dá² ca³ma³liáu³² tsá²haun³² dí²hioh³ ñú²deh³ bíh¹ náh². 23 Né³² né³, re² bíh¹ ní¹juáh³ cun³ñí¹ hi³ tiá² hnáuh² náh² hi³ tá¹tonh¹ hlah³ ñí¹con² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés, hi³ jáun² uá¹jinh¹ jmái¹ nio² tie³, cun³ jáun² jmuh³² bíh¹ náh² lin¹ ñí¹con² dáin² jónh³² hi³ lin¹ hi³ taunh² Dió³² hó¹ñí¹ quioh²¹ tsú². Jáun² né³ ¿he³ láih³² sa³ míh²³ yáh³ honh² náh² ñí¹con² jná¹³ qui¹ cun³ñí¹ hi³ jná¹³ tí³ ca³jmah²¹ ná¹ re² tin² jan² tsá² hliánh² jmái¹ nio² tie³? 24 Ha³ lí²uú² chú¹ uú² ñih²¹ náh² ní¹juáh³ lánh³ jniá³ tsáu², tí³la³ chú¹ ñih²¹ náh² la³ cun³ ca³tí²¹ bíh¹.

Jesús cha³² ha³ jinh¹ ja³

25 Hi³ jáun² jmái¹ jáun² né³, ma³ jan² tsá² zian² juú² Jerusalén ca³ma³liáu³² hi³ ngaih³² tsá²jan² tsá²jan², hi³ juáh³ la³ lá²:

—¿Há¹ jun³ tsá² ó³² hnah² tsú² hi³ jngih³ juáh¹³? 26 Já² ó³² bíh¹ zenh² tsú² hi³ dí¹hleh³² chú¹ja²¹, hi³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² hi³ juáh³ hí¹ cáun² ñí¹con² tsú². ¿Hí¹ la³ taunh³² uá¹ tsá²tan²¹ ta²¹ juáh¹³ hi³ tsá²ñuh² ó³² lín³ Tsá² zéi¹ Dió³²? 27 Tí³la³ jnoh¹ má¹ná¹, né¹ bíh¹ dí² ha³ jinh¹ ja³ tsú²; tí³la³ ní¹juáh³ ní¹ má¹cuán² hú¹tá¹ Tsá² zéi¹ Dió³² né³, hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí³ ñi³² hi³ ha³ jinh¹ ja³ tsú².

28 Jmí¹ ca³nái³² Jesús jái¹³ ní² né³, ca³hléh³ tiá³ tá¹la³ dí¹má²tin² jáun² tsáu² hñu³ cuáh³² chín¹, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¡Háh³²! ¡Jlánh¹ re² la³ ñih¹ hnoh² ha³ jinh¹ ja³ jná¹³ lám¹! Tí³la³ tiá² ja³ yáh³ jná¹³ hi³ ca³tin¹ ná¹ huen², tí³la³ jná¹³ dá² ja³ ná¹ hi³ zéi¹ ná¹ jan² Tsá² tson² jë¹ bíh¹, jan² Tsá² tiá² cuóun³² hnoh². 29 Tí³la³ jná¹³ má¹ná¹, cuóun³² bíh¹ ná¹ tsú², quí¹hliá² ñí¹con² hí³ bíh¹ ja³ ná¹; hi³ bíh¹ ca³ze³ jná¹³.

30 Hi³ jáun² jmí¹jáun² né³ jmí¹ hnió³ tsáu² jan³ Jesús hi³ tson³; tí³la³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² ca³tie³ cuo², quí¹ tiá² jmí¹ má²cá²chó³² yáh³ jmái¹ quioh²¹ tsú². 31 Tí³la³ juóun³² lín³² bíh¹ tsá² ná¹ngih³² hí³ ca³taunh² ta²¹ quioh²¹ Jesús, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ní¹juáh³ ní¹ má¹cuán² Tsá² lín³ Cristo, ¿hí¹ tí³ jlánh¹ bíh¹ hliáun³ li²¹ hi³ lí³ hua³jueh³² jmu³ ní¹ má¹cuán² la³cónh³ bíh¹ tsá²ñuh² lá²?

Tsá² fariseos zen² tsá²cuú² tsá²ta³ hi³ tsa³quian³ tson³ Jesús

32 Jáun² né³, tsá² *fariseos ca³nái³² la³ cun³ hi³ ná¹juáh²³ jáun² tsáu² hi³ ca³tin¹ Jesús; jáun² hí³ dí² la³ má²quionh³ tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ ca³zen³ tsá²cuú² tsá²ta³ hi³ tsa³quian³ Jesús hi³ tson³. 33 Hi³ jáun² Jesús né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Cónh³í¹ cú¹píh²¹ jmái¹ bíh¹ jéi³²í¹ ñi²¹ jná¹³ quiúnh¹ hnoh², hi³ jáun² má¹jáun² má²ñih²¹ jná¹³ tí³ ñí¹ cuá³ Tsá² ca³ze³ ná¹. 34 Ní¹ má¹jáun² né³ má²hnauh¹³ hnoh² jná¹³, tí³la³ tiá² chauh¹ yáh³

hnoh² jná¹³, qui¹ ha³ tiá² lí¹³ yáh³ cuá¹ táunh¹ hnoh² ñí¹ ñí¹ ñí²¹ jná¹³.

³⁵ Hi³ jáun² jmí¹ jáun² né³ ca³ juu³ ca³ hlénh³ tsá² ná¹ ñí¹ joh¹ tsá² judíos quionh³ tsá² ján² tsá² ján², hi³ ca³ juáh³:

—¿Hín² máh³ dá² tíh³ tsó³² tsá² ní², hi³ jáun² jnoh¹ máh³ tiú² uú² chanh²¹ dí²? ¿Hí¹ tsó³² dí² ñí¹ tiáunh¹ tsá² judíos tsá² ná¹ yanh³² ja¹ *tsá² cá² jo²¹ hi³ tsa³ ma³ tin² dí² tsá² cá² jo²¹ hí³ juáh¹³? ³⁶ ¿He³ dá² hnió³ juáh³ hi³ lí² juáh³ tsú² jáun² la³ lá²: “Hnauh¹³ hnoh² jná¹³, ti³ la³ tiá² chauh¹ yáh³ náh² jná¹³, qui¹ tiá² lí¹³ yáh³ hi³ cuá¹ táunh¹ hnoh² ñí¹ ñí¹ ñí²¹ jná¹³”?

Cua³ ñí¹ rá¹ ngí³² jmái² hi³ jmu² hi³ cu³ tí³ lí¹³ zian² tsú²

(Hechos 2:2-4)

³⁷ Jáun² jmái¹ hi³ ná¹ jueh³² jmái¹ jáun² né³, ca³ náun² Jesús hi³ ca³ hlénh³ tiá³, ca³ la³ hi³ chí²¹ tiú² mah¹ tiú² jan³², hi³ ca³ juáh³ la³ lá²:

—Ní¹ juáh³ zian² tsá² hí¹ quiéin² tsí³, cuí¹ ja³ hính² jmái² ñí¹ con² jná¹³. ³⁸ Qui¹ ñí¹ con² tsá² má² taunh² ta²¹ jná¹³ lí³ la³ jmí¹ lí³ hi³ chí¹ ñei³² bíh¹ jmí² cua³ hñu³ tsí³ tsú², jmái² hi³ jmu³ hi³ hú¹ tá¹ cu³ tí³ zian² tsú², la³ cun³ qui³ rá¹ juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³².

³⁹ Cun³ quionh³ jái¹³ ní² ca³ lí³ hnió³ Jesús juáh³ hi³ né³ bí¹ hen³ tsú² Jmí² chí³ Chun¹ la³ jín³² tsá² taunh² dí² ta²¹; qui¹ tiá² hin² jmí¹ má² ca³ hían¹³ yáh³ Jmí² chí³ Chun¹ jmí¹ jáun², qui¹ hliá² tiá² jmí¹ má² ca³ lí³ lin¹ yáh³ hi³ quien² Jesús jmí¹ jáun².

Ca³ta³ná¹tsoh³ja¹ quioh²¹ tsáu²

40 Jmí¹ ca³náí³² ma³ jan² tsá² jmí¹ tionh¹ ja¹ tsá² juóun³² hí³ jái¹³ ní² né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—Tson² bíh¹ cu³tí³ tsá² ní² lín³ *tí³² jë¹ Dió³² tsá² qui³ ca³tí²¹ já³².

41 Hi³ ma³ jan² tsáu² né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tsá² ní² bíh¹ Tsá² lín³ Cristo.

Tí³la³ ma³ jan² siáh³, ca³juáh³ la³ lá²:

—Tiá² tson² yáh³, qui¹ ¿ha³ bí¹ lánh³ rón³² hi³ tí³ hué¹³ Galilea lí¹ já²¹ tiá³ Tsá² lín³ Cristo? 42 Qui¹ ñí¹ Sí² rá¹juáh³, hi³ Cristo ca³tí²¹ lín¹³ jan² Tsá² jón²zih¹ jón²cho¹ hla¹ re²¹ Dá²vi²¹ bíh¹, hi³ já¹ juú² Belén ñí¹ ca³lí³zian² hnga² hla¹ Dá²vi²¹ bíh¹ lí³zian² tsú² siáh³ uá²jai³².

43 Hi³ jáun² né³, la³ ní² bíh¹ lí³ hi³ ca³ta³ná¹tsoh³ tsáu² cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ Jesús. 44 Ma³ jan² tsáu² jmí¹ hnió³ hi³ jan³ dí² tson³, tí³la³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² ca³tia³ tsí³ hi³ tie³ cuo².

Tsá² ná¹ñí¹ tiá² ta²¹ tanh² yáh³ Jesús

45 Jáun² né³, ja³tanh²¹ bíh¹ siáh³ tsá²cuú² tsá²ta³ mí²tsáu² tí³ ñí¹ tionh¹ tsá² fariseos quionh³ tsá² ná¹lín³ mí³jmú³, jáun² tsá² hí³ né³ ca³ngáih³ tsá²cuú² tsá²ta³ hí³ la³ lá²:

—¿He³ láih³² tiá² lí²jan³² náh² tsú²?

46 Hi³ jáun² tsá²cuú² tsá²ta³ tsú² hí³ né³ ca³ngái³ la³ lá²:

—¡Hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² má²ca³hléh³ la³jmí¹ hleh³² tsá² ó³²!

47 Jáun² tsá² fariseos ca³juáh³ siáh³:

—¿Hí¹ ja³bí¹ hnoh² uá²jai³² má²ca³lí³can² náh^{2?}
 48 ¿Hí¹ zian² ma³ jan² tsá² chín¹ joh² dí², jí³ lí³ua³
 jan² jnoh¹ tsá² fariseos hi³ má²ca³hín¹³ jë¹ tsá² hí³
 dúh^{1?} 49 Tí³la³ tsá² tiá² ná¹cuoh² ó³² liei²¹ má¹ná¹,
 má²ca³tin¹ tsa³tánh¹ quiu³juóu³² bíh¹.

50 Jáun² Nicodemo, jan² tsá² lín³ fariseo quionh³
 tsú², tsá² ca³ñí¹jien¹³ hí³ Jesús cáun² já¹nié²
 ca³juáh³ la³ lá²:

51 —¿Haun¹³ juáh¹³ ñí¹ liei²¹ quiú¹³ dí² rá¹juáh³
 hi³ tiá² ca³ta¹ yáh³ dí² hi³ cáun² lí¹ má¹tson¹³ dí² jan²
 tsáu² ta³ tiá² lin¹ jú¹ tson² má²lí²cán¹³ dí² quioh²¹
 tsú^{2?}

52 Hi³ jáun² tsá² ñí¹ hná¹ jáun² né³ ca³ngái³ la³ lá²:

—¿Hí¹ tsá² Galilea hniu³² uá²jai³² dúh^{1?} Sá¹ní²
 dúh¹ hí³ ñí¹ Sí², hi³ jáun² má¹jáun² jieh²¹ nú² hi³
 hí¹ jan² yáh³ tsá² lín³ tí³² jë¹ Dió³² tiá² cuá²han³ tí³
 hué¹³ Galilea.

53 [Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ma³ quin³² ma³ jan³² bíh¹
 tsú² já¹tanh²¹ cú²jueh³² hñú¹³.

8

Tsá²mi³ tsá²juón¹

1 Hi³ jáun² né³, jmí¹ lí²¹ jáun² ngau³ Jesús tí³ máh³
 Olivos. 2 Hi³ jáun² jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² né³ cuanh³
 hú²nié² ta³ ná¹juan³² hñu³ cuáh³² chín¹. Jmí¹jáun²
 né³ ca³cuú² ca³ngih³² ca³la³ jín³² tsáu² cu³ jéin³ ñí¹
 zenh¹ tsú², hi³ jáun² ca³cuá³ dí², hi³ ca³ma³liáu³² hi³
 má²tin² tsá² hí³.

3 Jmí¹jáun² cua³taunh²¹ tsá² ná¹lín³ tí³² liei²¹
 quionh³ tsá² *fariseos, hi³ ná¹jan² jan² tsá²mi³

tsá² ca³ñí¹zianh¹³ dí² ñí¹ jmí¹ cuá¹jmu² tso³. Jáun² ca³zinh³ dí² ja¹ quioh²¹ tsá² tionh² hí³ ta³ ñí¹ Jesús; ⁴ hí³ jáun² ca³záih³ dí² la³ lá²:

—Hnú² Ti³², tsá²mi³ lá² má²ca³jáun³ jnoh¹ ñí¹ jmí¹ cuá¹jmu² tso³. ⁵ Né³² né³, ñí¹ liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés jmu² héih³² ñí¹con² jnoh¹ hí³ hniáuh³² jngih¹³ jnoh¹ tsá²mi³ la³ ní² hí³ jlan¹ jnoh¹ quín¹. ¿Hí³ hnú² né³, he³ lánh³ juáh³ nú²?

⁶ La³ ní² ca³juáh³ tsá² hí³ quí¹ hí³ ca³lí³hnió³ tsú² hí³ ca³ hí³ lan³ Jesús, hí³ jáun² la³ jáun² lí¹³ chá³² dí² tsáu¹³ tsú². Ti³la³ Jesús má¹ná¹, ca³cuá³ cuá¹hin³ hí³ cuá¹jmu² cú²jueh³² huéh³ ja¹ hliáu² cun³quionh³ zeih²¹ cuo². ⁷ Ti³la³ la³ má²ná¹nga² jáun² bíh¹ tsá² hí³ la³ jáun², hí³ jáun² Jesús ca³jmú³ zenh² hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh², lí³ua³ jan² tsá² tiá² tso³ ren² náh², tiáun² náh² cá² má³ quín¹ la³ñí¹ hí³ jnah²¹ tsá²mi³ lá².

⁸ Jmí¹jáun² ca³cuá³ siáh³ cuá¹hin³ hí³ ca³jmú³ siáh³ huéh³ ja¹ hliáu². ⁹ Ti³la³ jmí¹ ca³nái³² tsá² hí³ jái¹³ ní² né³, ma³ quín³² ma³ jan³² bíh¹ ca³huén² cheih³², [quí¹hliá² ca³lí³lieih²¹ tsí³ hí³ la³ ná¹ren² bíh¹ uá²jaí³² tso³ hmóu³²]; tsá² má²lieih²¹ tín² ca³ma³liáu³² hí³ huen³², hí³ jáun² jmí¹ má²ca³huén² tsú² jáun² la³jín³² né³, hnga² bíh¹ Jesús ca³ta³cua¹³ quionh³ tsá²mi³ hí³. ¹⁰ Hí³ jáun² jmí¹ lí²¹ jáun² ca³náu² Jesús, [hí³ ca³jíe³ hí³ tiú²uú² hin² zian² yáh³, jí³²la³ hnga² tsá²mi³ bíh¹ jéi³²i¹ cuá³,] hí³ jáun² ca³záih³ dí² tsá²mi³ hí³ la³ lá²:

—Hnú² tsá²mi³, ¿né² dá² tsá² jmí¹ cha³² tsáuh³ hnú²? ¿Hí¹ hí¹ jan² uá¹ tiú²uú² hin² lí²ra³tsa² hnú² héih³²?

¹¹ Jáun² tsá²mi³ né³ ca³ngáí³:

—Ján¹han²¹ Tí³², hí¹ jan² yáh³.

Hí³ jáun² Jesús né³ ca³juáh³ siáh³:

—Sa³jun³ jná¹³ yáh³ rá¹tsa² ná¹ héih³²; né³² né³, cuánh², ha³ lí²uú² cua³jmu³ siáh³ tso³.]

Jesús lín³ joh¹ sí² ñí¹ con² ca³la³ jín³² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³

¹² Jesús ca³liéinh³² siáh³ tsáu² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Jná¹³ bíh¹ lín³ ná¹ joh¹ sí² ñí¹ con² tsá² zian² hngá¹máh³ lá²; hi³ ní¹juáh³ tsá² ja³² cu³hna³² jná¹³ né³, hi³ jáun² hí¹ cónh³ yáh³ tiá² ngí³² tsú² ñí¹ lí³ já¹nié², qui¹ lí³ zia³² bíh¹ joh¹ ñí¹ con² tsú² hi³ jmu³ hi³ cu³tí³ lí¹³ zian² tsú².

¹³ Jáun² tsá² fariseos ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² dá² cáun² lí¹ cueh³² jú¹ tson² quián¹³ huen² bíh¹, tiá² lí¹³ yáh³ hi³ lí³ tson² jèh² hnú² ní².

¹⁴ Jmí¹; jáun² ca³ngáí³ Jesús:

—Quien² bíh¹ jú¹ tson² hi³ zíh²³ jná¹³ lá², uá¹ jinh¹ huen² bíh¹ jná¹³ zíh²³ jú¹ tson² lá². Qui¹ jná¹³ bíh¹ ño¹ hi³ ha³ jinh¹ ja³ ná¹ hi³ ha³ jinh¹ ñih²¹ ná¹ siáh³; tí³la³ hnoh² né³ tiá² ñíh¹ yáh³ náh² ha³ jinh¹ ja³ jná¹³ hi³ ha³ jinh¹ ñih²¹ jná¹³ siáh³.

¹⁵ Qui¹ hnoh² dá² ra³tsih³² náh² héih³² la³ cun³ qui³ jmu² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² bíh¹. Tí³la³ jná¹³ má¹ná¹, hí¹ jan² yáh³ tsáu² tiá² ra³tsí³² jná¹³ héih³² la³ jáun² ñí¹ con²; ¹⁶ tí³la³ ní¹juáh³ hi³ ra³tsí³² jná¹³ héih³², rá²tsí³² jná¹³ cú²tso² bíh¹, qui¹ jun³juáh¹³

huen² yáh³ jná¹³ ra³tsi³² héih³², qui¹ Ñuh³² jná¹³
Tsá² ca³ze³ bíh¹ rá²tsi³² héih³² cu³lí²¹ quiúnh¹ jná¹³.

17 Há¹ jun³juáh¹³ ñí¹ liei²¹ quián¹³ hnoh² rá¹juáh³
hi³ ní¹juáh³ ná¹lí³ gon³ tsá² nau³² jái¹³ hi³ juáh³
cá²ren² tán¹, jáun² bí¹ hniáuh³² táunh¹³ dí² ta²¹.

18 Né³² né³, huen² bíh¹ jná¹³ lín³ ná¹ jan² tsá² nau³²
jái¹³ hi³ ca³tin¹ ná¹ huen², hi³ jáun² Ñuh³² jná¹³ Tsá²
ca³ze³ né³ lín³ siáh³ cónh³¹ jan² tsá² nau³² jái¹³ hi³
ca³tin¹ ná¹.

19 Hi³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³ngái³ la³ lá²:

—¿Jinh¹ dá² cuá³ ñeh² hnú² dúh¹?

Jáun² Jesús né³ ca³ngái³:

—Ha³ tiá² cuóu³² yáh³ hnoh² jná¹³, hi³ sa³jun³
cuóun³² yáh³ náh² Ñuh³² jná¹³ siáh³; qui¹ sá¹jmí¹ hi³
cuóu³² náh² jná¹³ dúh¹, hi³ jáun² jmí¹ má²cuóun³²
bíh¹ náh² siáh³ Ñuh³² jná¹³.

20 Jesús ca³hléh³ jái¹³ ní² tá¹la³ jmí¹ dí¹má²tin²
tsáu² hñu³ cuáh³² chín¹, ñí¹ jmí¹ ná¹táun³ jáun² cuó²
ñí¹ toh² tsáu² quie³. Ti³la³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin²
ca³ma³tsau¹³ tsú², qui¹hliá² tiá² jmí¹ má²cá²chó³²
yáh³ jmái¹ quioh²¹ tsú².

Tsá² tiá² lí¹³ tsa³tiánh² ñí¹ tsa³cuá² Jesús

21 Jesús ca³juáh³ siáh³ cónh³ la³ lá²:

—Jná¹³ dá² ñih²¹ bíh¹, hi³ jáun² má¹jáun² né³
hnauh¹³ náh² jná¹³, tí³la³ hnoh² né³ hiá¹ tsán¹³ bíh¹
náh² ta³ ná¹quiánh¹ náh² jáun² tso³ quián¹³; qui¹ ñí¹
ñih²¹ jná¹³ jáun² dá², ha³ tiá² lí¹³ yáh³ cuá¹tianh³
hnoh².

22 Hi³ jáun² tsá² *judíos tsá² ná¹ñí¹ hí³ né³
ca³juáh³:

—¿Hí¹ jngíh³² tsú² hnga² juáh¹³ hi³ jáun² sa³ la³ ní² yáh³ juáh³ tsú² hi³ tiá² lí¹³ tsáu¹³ jnoh¹ ñí¹ tsánh²¹ dí²?

²³ Jáun² ca³záih³ siáh³ Jesús tsá² hí³ la³ lá²:

—Tí³ la³ hué³² lá² bíh¹ hín¹³ hnoh², tí³la³ jná¹³ né³, hín¹³ ná¹ tí³ hñu³mi³cuú² bíh¹. Hnoh² dá² cáun² zian² náh² la³ cun³ tin² honh² náh² hmóu³² bíh¹; tí³la³ jná¹³ né³, ha³ tiá² zian² yáh³ jná¹³ la³ cun³ tin² tsin³² huen². ²⁴ Hi³ jáun² bíh¹ lí²juáh³² jná¹³ hi³ hnoh² hiá¹ tsán¹³ náh² ta³ ná¹quiánh¹ náh² jáun² tso³ quián¹³; qui¹ ní¹juáh³ tiá² táunh²³ yáh³ hnoh² ta²¹ hi³ jná¹³ bíh¹ la³², hi³ jáun² dá² hiá¹ tsán¹³ bíh¹ hnoh² ta³ ná¹quiánh¹ la³ jáun² tso³ quián¹³.

²⁵ Hi³ tsá² hí³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Hin² dá² tsánh² hnú²?

Jmí¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—La³ñí¹ tín² nga² jná¹³, ¿hí¹ lí³ quien² hi³ juoh²¹ dí² hliáun³ jái¹³ quiúnh¹ tsá² la³ hnoh² dúh¹? ²⁶ Qui¹ zia³² bí¹ siáh³ hliáun³ lín³² jái¹³ hi³ jmí¹ lí³ juah²¹ jná¹³ hi³ ca³tin¹ hnoh², jí³ hi³ jmí¹ cue²¹ jái¹³ hi³ rá¹tsa² jná¹³ hnoh² héih³². Tí³la³ Tsá² ca³ze³ jná¹³ má¹ná¹, jú¹ tson² bíh¹ hleh³²; hi³ jáun² né³, jái¹³ jáun² bíh¹ juo³ jná¹³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá², la³ cun³ jái¹³ hi³ má²cá²nái³² jná¹³ hi³ hleh³² hí³ bíh¹.

²⁷ Tí³la³ tsá² hí³ tiá² ca³ngí¹³ yáh³ hi³ Jesús hleh³² hi³ ca³tin¹ Jméi² bíh¹. ²⁸ Hi³ cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ ca³juáh³ siáh³ Jesús la³ lá²:

—Ní¹ má¹ca³ziau³ náh² jná¹³ Tsá² lín³ ná¹ Jon² tsá²mi³cuóun² chí³cuú², jáun² má¹jáun² bíh¹ má²lí³ ñíh¹³ náh² hi³ tson² bíh¹ jná¹³ la³², hi³ hí¹ cáun² yáh³

tiá² hi³ jmu² jná¹³ cun³ quionh³ hi³ cháunh²³ chin³²
 huen², ñí¹ jí²¹ la³ tí³ híe²³ jná¹³ hnoh² la³ cun³ hi³
 má² ca³ ma³ ta² Ñuh³² bíh¹ ná¹. 29 Qui¹ Tsá² ca³ ze³
 jná¹³ zenh² bíh¹ quiúnh¹ jná¹³; tiá² huen² jná¹³
 má² ca³ zeh³ yáh³ tsú², qui¹ jmái¹ ca³ la³ jí³² bíh¹ jmu²
 jná¹³ la³ cun³ hi³ tí³² tsí³ tsú².

30 Jmí¹ má² lí² juáh³ jáun² Jesús jái¹³ ní² né³,
 juóun³² lín³² bíh¹ tsáu² ca³ taunh² ta².

*Tsá² ná¹ lín³ jon² Dió³² jí³ tsá² má² cá² taun³ hi³
 jmu² tso³*

31 Jmí¹ jáun² ca³ záih³ Jesús tsá² judíos tsá²
 má² ca³ hín¹³ hí³ ca³ lá² jē¹ tsú² la³ lá²:

—Ní¹ juáh³ hi³ cu³ tí¹³ zánh¹³ hnoh² tiá³ la³ cun³
 jái¹³ hi³ juanh³² jná¹³, hi³ jáun² bíh¹ hú¹ tá¹ cu³ tí³
 má² lín³ náh² tsá² hain²¹ tí³ con² jná¹³; 32 hi³ jáun²
 lí³ cu³ in² náh² jú¹ tson², hi³ jáun² jú¹ tson² jáun² né³
 lí¹³ liáu³².

33 Jáun² tsá² hí³ né³ ca³ ngái³:

—Tsá² jón² zih¹ jón² cho¹ hla¹ Há² bran²¹ bíh¹ jnoh¹,
 hi³ hí¹ cónh³ yáh³ tiá² má² ca³ lín³ jnoh¹ *tsá²
 má² dí¹ hlánh¹ ñí¹ con² hí¹ jan² tsáu². ¿Lánh³ bí¹ rón³²
 sa³ hnú² ya³ juáh³ hi³ jnoh¹ lí¹³ liáu³?

34 Jesús né³ ca³ juáh³ la³ lá²:

—Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ la³ jín³² tsá² jmu²
 tso³ bíh¹ lín³ tsá² má² dí¹ hlánh¹ ñí¹ con² tso³. 35 Hi³
 jan² tsá² má² dí¹ hlánh¹ né³, cónh³ tiá² lí¹³ bíh¹ lín³
 hú¹ tá¹ jan² tsá² hñú¹³ tsú², tí³ la³ jon² tsá² hñú¹³
 má¹ ná¹, tiú² nio² bíh¹ lín³ jan² tsá² hñú¹³ tsú². 36 Hi³
 jáun² né³, ní¹ juáh³ Tsá² qui³ lín³ hí³ Jon² tsú² la³

liáu³² hnoh², jáun² hú¹tá¹ cu³tí³ liáun³ bíh¹ hnoh².
 37 Má²ño¹ bíh¹ jná¹³ hi³ hnoh² lín³ náh² tsá² jón²zih¹
 jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹; tí³la³ uá¹ jáun² la³ jáun²
 né³, cu³ jáun² hnáuh² bíh¹ náh² jngah¹³ jná¹³, qui¹
 tiá² chau³² yáh³ jē² jná¹³ la³ tí³ hñu³ honh² náh².
 38 Jná¹³ dá² hléh²³ la³ cun³ hi³ má²ca³hie³ Ñuh³²
 bíh¹, jáun² ja³bí¹ hnoh² siáh³ jmuh³² la³ cun³ hi³
 má²ca³hie³ ñeh².

39 Jáun² tsá² hi³ né³ ca³ngái³ la³ lá²:

—jHla¹ Há²bran²¹ bíh¹ jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³
 jnoh¹!

Tí³la³ Jesús né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—Sá¹jmí¹ hi³ tson² bíh¹ cu³tí³ hi³ jon²zih¹ tsá² hí³
 hnoh², jáun² jmí¹ hniáuh²¹ bíh¹ hi³ jmóuh¹ hnoh²
 la³ cun³ hi³ ca³jmú³ tsá² hí³. 40 Tí³la³ cun³ jáun²
 hnáuh² bíh¹ hnoh² jngah¹³ jná¹³, uá¹jinh¹ má²lí²juo³
 ná¹ hnoh² jú¹ tson² la³ cun³ rón³² hi³ ca³hie³
 jná¹³ Dió³². Tí³la³ jhí¹ cónh³ yáh³ tiá² ca³jmú³ hla¹
 Há²bran²¹ la³ ní² má¹ná¹! 41 Qui¹ hnoh² dá² jmóuh¹
 náh² la³jmí¹ jmu² hnga² ñeh² bíh¹ náh².

Jáun² tsá² hí³ né³ ca³ngái³ la³ lá²:

—Jun³juáh¹³ dún² lí¹ zian² yáh³ jnoh¹, jan² tán¹
 bíh¹ Dió³² Jméi² jnoh¹ zian².

42 Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús la³ lá²:

—Sá¹jmí¹ hi³ tson² bíh¹ hi³ Dió³² ñeh² hnoh²,
 jáun² jmí¹ má¹hnau¹ bíh¹ hnoh² jná¹³ dúh¹, qui¹
 jná¹³ bíh¹ jan² Tsá² ja³ ñí¹con² Dió³², hi³ jáun²
 lá² zenh² ná¹ ta³ máh¹ hnoh². Qui¹ jun³juáh¹³
 lí¹ ca³cháunh¹³ tsin³² huen² yáh³ jná¹³ hi³ ja³ ná¹,
 qui¹ tí³la³ Dió³² bíh¹ ca³ze³ jná¹³. 43 Jáun² né³, zhe³

láih³² sa³ tiá² ngi²³ hnoh² la³ cun³ hi³ juah³² jná¹³ juáh¹³? Qui¹ cun³ñí¹ hi³ tiá² tion²³ hnoh² honh² hi³ náih¹ jú¹ chú³² hi³ hléh²³ lá² jná¹³ yáh³. ⁴⁴ Qui¹ tsá² hláinh¹ bíh¹ ñeh² hnoh²; hi³ jáun² la³ cun³ hi³ dí¹ quiaunh²¹ tsí³ hí³ bíh¹ hnáuh² hnoh² jmúh¹³. Qui¹ qui³ cónh³ jan² tsá² jngih² tsáu² bíh¹ tsá² hláinh¹ ca³la³ cun³ jmí¹ ca³li³liau³; hí¹ cónh³ yáh³ tiá² jmu² tsú² la³ cun³ lí³ jú¹ tson², qui¹ tiá² jú¹ tson² hu²¹ yáh³ hñu³ tsí³ tsú². Hi³ jáun² ní¹ má¹ca³hléh³ tsú² jú¹ tí¹jái², cáun² hleh³² tsú² la³ cun³ rón³² lín³ bíh¹; qui¹ qui³ cónh³ hí³ bíh¹ jan² tsá² tí¹ jáin², hi³ jáun² hí³ bíh¹ lín³ mí¹ziah²¹ jú¹ tí¹jái². ⁴⁵ Ti³la³ cun³ñí¹ hi³ jná¹³ hléh²³ jú¹ tson² né³, hi³ jáun² tiá² ta²¹ táunh²³ yáh³ hnoh². ⁴⁶ ¿Hin² tsánh² lí³ua³ jan² hnoh² lí¹³ má¹jnia¹³ náh² cáun² tso³ quion²¹ jná¹³ juáh¹³? Né³² né³, ní¹juáh³ jú¹ tson² bíh¹ la³ hléh²³ jná¹³, jáun² ¿he³ láih³² sa³ tiá² ta²¹ táunh²³ yáh³ hnoh²? ⁴⁷ Qui¹ ní¹juáh³ tsá² tionh² jo³cuo² Dió³², jáun² tsá² la³ hí³ náí³² bíh¹ jáí¹³ quioh²¹ Dió³²; tí³la³ hnoh² má¹ná¹ tiá² hnáuh² yáh³ hnoh² náih¹, qui¹ jun³juáh¹³ tsá² joh¹ Dió³² yáh³ hnoh².

Jmí¹ má²zian² bíh¹ Cristo jmí¹ ñeh² bíh¹ hi³ lí³zian² hla¹ Há²bran²¹

⁴⁸ Hi³ jáun² tsá² judíos hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tson² bí¹ la³ má²ca³juáh¹³ jnoh¹ jáun² hi³ jan² tsá² lín¹ tsá² Samaria bíh¹ hnú², hi³ ján³ nú² siáh³ jan² jmí²chí³ hláinh¹.

⁴⁹ Jáun² Jesús ca³ngái³ la³ lá²:

—Hí¹ jan² yáh³ jmí²chí³ hláinh¹ tiá² ján³ jná¹³. Jná¹³ dá² ma³quien¹³ ná¹ Ñuh³² bíh¹; tí³la³ hnoh² né³, huen³ cu³tí¹³ bíh¹ jná¹³ jmuh³² hnoh².
 50 Jun³juáh¹³ hi³ dí¹quian¹ yáh³ jná¹³ hi³ ma³quien² tsáu²; tí³la³ zian² jan² Tsá² hnió³ bíh¹ hi³ lí³ quien² jná¹³, hi³ Tsá² hí³ né³ rá²tsin² héih³² tsá² hau² jná¹³.
 51 Jú¹ tson² bí¹ juo³ jná¹³ hnoh², hi³ ní¹juáh³ tsá² cán²³ re² la³ cun³ jái¹³ hi³ juah³² jná¹³, jmí¹líh³ bíh¹ tiá² jún³ tsú².

52 Hi³ jáun² tsá² judíos hi³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ta³né³² tí³ jlánh¹ cáun² má²nio² bíh¹ tsí³ jnoh¹ hi³ tson² bíh¹ ján³ hnú² jmí²chí³ hláinh¹. Qui¹ jun³ bíh¹ hla¹ Há²bran²¹ la³ má²quionh³ la³jín³² tsá² ca³lín³ *tí³² jē¹ Dió³²; tí³la³ hnú² né³ juáh³: “Ní¹juáh³ tsá² cán²³ re² la³ cun³ jái¹³ hi³ juah³² jná¹³, jmí¹líh³ bíh¹ tiá² jún³”. 53 ¿Hí¹ tí³ jlánh¹ bíh¹ quien² hnú² la³cónh³ bíh¹ hla¹ Há²bran²¹ jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³ jnoh¹? Qui¹ hí³ dá² jun³ bíh¹, hi³ ca³tsan³ bí¹ siáh³ tsá² ca³lín³ tí³² jē¹ Dió³². ¿Hin² ma³ dá² tsánh² hnú² dúh¹?

54 Jáun² Jesús ca³ngái³ siáh³ la³ lá²:

—Ní¹juáh³ jná¹³ la³ ma³quien¹³ ná¹ huen², hi³ jáun² tiá² lín¹ ñí¹ lí³ quien² hí¹ cáun² yáh³ hi³ jáun². Tí³la³ Ñuh³² bíh¹ jná¹³ jmu² quien² jná¹³, Tsá² juáh³ hnoh² hí³ hi³ lín³ Dió³² Juóuh³² náh². 55 Tí³la³ tiá² má²ca³lí³ cuóun³² yáh³ hnoh² tsú² má¹ná¹. Jná¹³ bíh¹ ján¹ tson² cuóun³² tsú²; hi³ sá¹jmí¹ hi³ juanh²¹ jná¹³ hi³ tiá² cuóun³² ná¹ tsú², jáun² la³ jáun² má²lín³ jná¹³ jan² tsá² tí¹ jáin² la³ hnoh² bíh¹. Tí³la³ hú¹tá¹ tson² bíh¹ cuóun³² jná¹³ tsú² má¹ná¹, jí³ hi³

ma³ti²¹ jná¹³ siáh³ la³jí³² hi³ juáh³ tsú². 56 Hla¹ Há²bran²¹ dí²hio³ ñú²deh³ hnoh² hí³ ca³li³ tsah³ lín³² qui¹hliá² jie³ jmá¹ hi³ cuán¹³ jná¹³; ca³jie³ bí¹ tsú², hi³ jáun² ca³li³ hiún² lín³² tsí³.

57 Jmí¹jáun² ca³juáh³ siáh³ tsá² judíos hí³ la³ lá² ñí¹con² Jesús:

—¡Ca³la³ hí¹juáh³ tu³la³quia³ mii² yáh³ tiá² má²hún¹ hnú², sa³ hnú² yáh³ jlánh¹ juáh³ hi³ ca³jien¹ máh³ hnú² hla¹ Há²bran²¹!

58 Jáun² Jesús ca³záih³ siáh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Jú¹ tson² cu³tí¹³ bíh¹ la³² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ la³ cun³ jmí¹ ñeh² bí¹ hi³ li³zian² hla¹ Há²bran²¹ máh³, jmí¹ má²zian² bíh¹ jná¹³.

59 Hi³ jáun² tsá² hí³ ca³can³ quín¹ hi³ jnah³ Jesús; tí³la³ Jesús, ha³ tíú²uú² ca³jnia³ yáh³, jáun² cua³han³ hñu³ cuáh³² chín¹ [hi³ ca³nga² ja¹ ñí¹ tionh¹ tsá² hí³], hi³ ngah³.

9

Jesús jmah²³ jan² tsá² qui³ má²ten³ jmí¹ ca³li³zian²

1 Hi³ jáun² né³, tá¹la³ hí¹hún¹ jáun² Jesús juí³² hi³ má²cuá²han³ cuáh³², ca³jien³² dí² jan² tsá²ñuh² qui³ má²te³ ñí¹ la³ cun³ jmí¹ ca³li³zian². 2 Hi³ jáun² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² tsú² né³, ca³ngái³ ñí¹con² dí² hi³ ca³juáh³:

—Tí³², ¿he³ láih³² sa³ ten³ yáh³ tsá²ñuh² ní² ca³li³zian²? ¿Hí¹ cun³ñí¹ hi³ tsáu¹³ jmé² mí¹ziú¹³ tsú² juáh¹³, ho³ cun³ñí¹ hi³ tsáu¹³ hnga² uá¹?

3 Jáun² Jesús né³ ca³ngái³:

—Jun³juáh¹³ tsáu¹³ hnga² yáh³ tsú² hi³ ten³, hi³ sa³jun³ tsáu¹³ jméi² mí¹ziú¹³ tsú² siáh³; la³ ní² dá² ca³lí³ hi³ jáun² lí³jnia² he³ tin² Dió³² jmu³ bíh¹.
 4 Hniáuh³² bíh¹ jmú¹³ dí² tá¹³ Tsá² ca³ze³ jná¹³ tá¹la³ jniá³, quí¹ ní¹juáh³ ní¹ má¹ca³zi³², jáun² hí¹ jan² yáh³ tiú²uú² hin² lí¹³ jmu³ ta²¹. 5 Quí¹ tá¹la³ cuon¹ jná¹³ lá² hngá¹máh³ lá², lín³ jná¹³ joh¹ sí² quioh²¹ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá².

6 Hi³ jáun² jmí¹ má²lí²juáh³ Jesús la³ ní² né³, ca³hñe³ hué³², hi³ ca³jmú³ cú¹pih²¹ jen² quionh³ mí¹héh³² quioh²¹, hi³ jáun² ca³yóh³ dí² mí¹ñí¹ tsá² ten³ hí³. 7 Jáun² la³jui³² ca³záih³ dí² tsá² hí³ la³ lá²:

—Cua³², cuá²ráin² máh¹ ti³ñí¹ nio¹ jmí²táu² jmái² Siloé (hi³ hnió³ juáh³ “Tsá² zéin¹”).

Jáun² ngau³ bíh¹ tsá² ten³ hí³ hi³ ca³ñí¹ráin¹³ ñí¹ ñí¹ jáun², hi³ jáun² né³ jmí¹ cá¹jính²¹ jáun² má²jniá³ ñí¹. 8 Hi³ jáun² tsá² cuu³ tsá² jéin³ hñú¹³ tsú² ca³juu³ ca³hlénh³, la³ má²quionh³ tsá² jmí¹ má²ca³jé³² hi³ hi³ lí¹ mi³² tsú² cú¹dáin³ ñí¹con² tsáu² jmí¹tin², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Há¹ jun³juáh¹³ tsá² ní² tsá² jmí¹ cua³² ñí¹ jáun² hi³ jmí¹ mi³² cú¹dáin³ jmí¹tin² juáh¹³?

9 Jáun² ma³ jan² tsáu² ca³juáh³:

—Ján³, tsá² hí³ bí¹ ni³².

Hi³ ma³ jan² né³ ca³juáh³ siáh³:

—Ján¹han²¹, jun³juáh¹³ tsá² hí³ yáh³ ni³², uá¹jinh¹ jniá³ la³ jáun².

Ti³la³ hnga² tsú² né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—Ján³, jná¹³ bíh¹ hí³.

10 Jmí¹jáun² né³, ca³ngáih³ dí² tiáunh¹ la³ lá²:

—¿Ha³ bí¹ lánh³ rón³² ca³niá³ máh¹ nú² hi³ jáun² má²lí²³ jie¹ nú² ta³né³²?

11 Hi³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³ngái³, hi³ ca³juáh³:

—Tsá²ñuh² Tsá² jmái² hí³ Jesús bíh¹ lí²jmú³ jen², hi³ jáun² lí²yóh³ tsú² mí¹ñi³² jná¹³, jáun² lí²juáh³ la³ lá²: “Cua³² tí³ ñi¹ nio¹ jmí²táu² jmái² Siloé, ñi¹ jáun² cuá²ráin² máh¹”. Jáun² cuá²ñéi¹ jná¹³, hi³ jáun² jmí¹ má²lí²ráin³² jná¹³ jáun² mí¹ñi³² né³, ca³niá³ bíh¹ hi³ ca³lí³ jie¹ jná¹³.

12 Hi³ jáun² ca³ngái³ siáh³ tsáu² ñi¹con² tsá² jmí¹ ten³ hí³ la³ lá²:

—¿Né² dá² tsá² hí³ né³?

Jáun² tsá² jmí¹ ten³ hí³ né³ ca³juáh³:

—Tiá² ño¹ nia²¹.

Tsá² fariseos quí² nga² jái¹³ ñi¹con² tsá² jmí¹ ten³ hí³

13 Jmí¹jáun² ca³ñi¹jan² tsú² tsá² jmí¹ ten³ hí³ tí³ ñi¹con² tsá² *fariseos; 14 quí¹ *jmái¹ nio² tie³ bíh¹ jaun³² jmí¹ ca³jmú³ Jesús jen² hi³ ca³jñéi³ mí¹ñi¹ tsá² jmí¹ ten³ hí³, hi³ jáun² lan³. 15 Jáun² tsá² fariseos né³, ca³ngái³ siáh³ ñi¹con² tsá² hí³ hi³ he³ lánh³ rón³² ca³niá³ mí¹ñi¹, hi³ jáun² má²jie³². Jmí¹jáun² ca³juáh³ tsá² jmí¹ ten³ hí³ la³ lá²:

—Jen² bíh¹ lí²jñéi³ tsú² mí¹ñi³² jná¹³, hi³ jáun² lí²ráin³² jná¹³, hi³ jáun² bíh¹ má²jniá³ mí¹ñi³² jná¹³ ta³né³².

16 Hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³juáh³ ma³ jan² tsá² fariseos la³ lá²:

—Jun³juáh¹³ tsá² ja³ ñí¹con² Dió³² yáh³ tsá²ñuh² tsá² lí²jmú³ hi³ ní², quí¹ jáun² sa³ tiá² ta²¹ tanh² yáh³ tsú² jmáí¹ nio² tie³.

Ti³la³ ma³ jan² tsá² fariseos hí³ né³ ca³juáh³:

—¿He³ bí¹ lánh³ rón³² lí¹³ jmu³ tsú² lí²¹ hi³ lí³ hua³jueh³² ní², ní¹juáh³ jan² tsá² ren² tso³ bí¹ lánh³?

Jáun² la³ ní² bíh¹ lí³ hi³ ca³ta³ ná¹tsoh³ ja¹ quioh²¹ tsú² hmóu³². 17 Hí³ jáun² ca³ngáih³ tsú² siáh³ tsá² jmí¹ ten³ hi³ la³ lá²:

—Hí³ hnú² né³, ¿he³ lánh³ juáh³ nú² hi³ ca³tin¹ tsá²ñuh² tsá² lí²niá³² hí³ mí¹máh¹ nú²?

Jáun² tsá² hí³ né³ ca³juáh³:

—Jná¹³ len³ hi³ tsá² hí³ bíh¹ lín³ jan² *ti³² jē¹ Dió³².

18 Jáun² tsá² *judíos tsá² ná¹ñí¹ tiá² ta²¹ ca³taunh³ yáh³ hi³ tson² jmí¹ ten³ tsá² hí³, hi³ né³² né³ má²ca³niá³ ñí¹; ca³la³ ñí¹ ca³teh³ dí² jméi² mí¹ziú¹³ tsá² hí³, 19 hi³ ca³ngáih³ dí² la³ lá²:

—¿Hí¹ tsá² lá² jónh³² hnoh², tsá² juáh³ hnoh² hi³ má²ten³ jmí¹ ca³lí³zian²? ¿Ha³ lánh³ rón³² má²ca³niá³ mí¹ñí¹ tsú² ta³né³² né³?

20 Jáun² jméi² mí¹ziú¹³ tsá² hí³ ca³ngái³ la³ lá²:

—Né¹ bíh¹ jnoh¹ hi³ jon² jnoh¹ tsá² ní², hi³ tson² bíh¹ má²ten³ tsú² jmí¹ ca³lí³zian²; 21 ti³la³ tiá² né¹ jnoh¹ má¹ná¹ he³ lánh³ rón³² lí³ hi³ má²ca³niá³ mí¹ñí¹ tsú² ta³né³², hi³ sa³jun³ né¹ jnoh¹ siáh³ hin² tsánh² lí²jmú³ hi³ ca³niá³ mí¹ñí¹ tsú². Ngáih³ dúh¹ tsú² hnga² neh²¹; quí¹ tsá² má²hún¹ tsí³ bíh¹ ní³², hi³ jáun² hnga² bíh¹ tsú² má²lí¹³ cué³² jú¹ tson² ñí¹con² hnoh².

22 La³ ní² ca³juáh³ jméi² mí¹ziú¹³ tsú² qui¹ cun³ñí¹ hi³hliá² jmí¹ juénh², qui¹hliá² tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ jmí¹ má²ca³jmú³ cá²hon³ hi³ chin¹³ dí² cuáh³² lí³ua³ jan² tsá² juáh³ hi³ tson² bíh¹ Jesús lín³ Cristo. 23 Hi³ jáun² bíh¹ la³ ní² ca³juáh³ jméi² mí¹ziú¹³ tsá² hí³: “Ngáih³ dúh¹ tsú² hnga² neh²¹, qui¹ tsá² má²hún¹ tsí³ bíh¹ ní³²”.

24 Jáun² tsá² ná¹ñí¹ hí³ ñí¹con² tsá² judíos ca³teh³ siáh³ tsá² jmí¹ ten³ hí³, hi³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

—Juah²¹ jú¹ tson² ñí¹con² jnoh¹ ñí¹ ta³ ñí¹ Dió³², qui¹ jnoh¹ né¹ hi³ tsá²ñuh² hí³ dá² jan² tsá² ren² tso³ bíh¹.

25 Jmí¹jáun² né³, ca³juáh³ tsá² jmí¹ ten³ hí³ la³ lá²:

—Tiá² ño¹ jná¹³ hí¹ ren² tsú² tso³ ho³ tiá² ren². Ñí¹ jí²¹la³ cun³ hi³ ño¹ jná¹³, hi³ jná¹³ jmí¹ lín³ jan² tsá² ten³ bíh¹, hi³ ta³né³² né³ má²jie¹ ná¹.

26 Hi³ jáun² ca³ngái³ siáh³ tsá² fariseos la³ lá²:

—¿He³ lí²jmú³ tsú²? ¿Ha³ lánh³ rón³² lí²jmú³ tsú² hi³ ca³jnia³ mí¹máh¹ hnú²?

27 Jáun² tsá² jmí¹ ten³ hí³ ca³ngái³:

—Má²lí²juáh³² bíh¹ jná¹³, tí³la³ tiá² jái¹³ canh³² yáh³ hnoh². ¿He³ láih³² hnáuh² hnoh² hi³ juah²¹ jná¹³ siáh³ cónh³? ¿Hí¹ hnáuh² hnoh² hi³ han³ uá²jai³² tí³ con² tsú² dúh¹?

28 Jmí¹jáun² ca³jin³ dí² tsá² jmí¹ ten³ hí³, hi³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

—Hnú² bíh¹ tsá² hen² nú² tí³ con² tsá² lín¹ hí³, tí³la³ jnoh¹ má¹ná¹, hai²¹ jnoh¹ tí³ con² hla¹ Moisés bíh¹. 29 Jnoh¹ né¹ hi³ Dió³² ca³hléh³

ñí¹con² hla¹ Moisés, tí³la³ tsá²ñuh² ní² má¹ná¹,
ca³la³ hí¹juáh³ tiá² né¹ bíh¹ jnoh¹ ha³ jinh¹ ja³ tsú².

30 Jáun² tsá² jmí¹ ten³ hí³ ca³záih³ tsá² hí³ la³ lá²:

—ǰHen³ ma³ hua³jueh³² lí²³ hí³ hnoh² tiá² la³ ñíh¹
yáh³ náh² hí³ ha³ jinh¹ ja³ Tsá² hí³, tí³la³ Tsá² hí³
bíh¹ lí²niá³² mí¹ñi³² jná¹³! 31 Re² lín³² bí¹ né¹ dí² hí³
Dió³² tiá² náí³² yáh³ jë¹ jan² tsá² ren² tso³; jí³²la³ jë¹
tsá² zian² hí³ ca³tin¹ bíh¹ Dió³² náí³², lí³ua³ jan² tsá²
jmu² la³ cun³ hí³ hnió³ tsú² yáh³. 32 Hí¹ cónh³ yáh³
tiá² lin¹ má²ca³náí¹³ dí² hí³ má²ca³lí³zian² jan² tsá²
nia³² mí¹ñí¹ tsá² má²ten³ má¹ca³lí³zian². 33 Sá¹jmí¹
tson² hí³ Tsá² hí³ tiá² ja³ ñí¹con² Dió³² dúh¹, jáun²
hí¹ cáun² yáh³ tiá² hí³ jmí¹ lí¹³ jmu³ tsú².

34 Jáun² tsá² tionh² hí³ né³ ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:

—Hnú² bíh¹ jan² tsá² ca³lí³zian² nú² hí³ ren² nú²
tso³, ǰhí¹ hnáuh² hnú² má¹ta¹³ nú² jnoh¹?

Jmí¹jáun² ca³jmú³ tsú² héih³² ñí¹con² tsá² jmí¹
ten³ hí³ hí³ tiú²uú² hniáuh³² tsó³² tsú² cuáh³².

Tsá² te³ jmí¹ tsí³

35 Jáun² né³, jmí¹ ca³lí³ ñi³² Jesús hí³ má²lí²jmú³
tsú² héih³² hí³ tiú²uú² tsó³² tsá² jmí¹ ten³ hí³
cuáh³², jáun² ca³ñí¹hniah² dí² tsá² hí³, hí³ jáun² jmí¹
ca³chanh²¹ dí² tsá² jmí¹ ten³ hí³ né³, ca³záih³ dí² la³
lá²:

—ǰHí¹ má²lí²cháh¹ hnú² cáun² honh² ñí¹con² Jon²
tsá²mí³cuóun²?

36 Jáun² tsá² jmí¹ ten³ hí³ ca³juáh³:

—Tí³², juah²¹ tiá³ hin² tsánh² Tsá² hí³, hí³ jáun²
tanh²¹ jná¹³ tsú² ta²¹.

37 Jmí¹jáun² ca³ngái³ Jesús la³ lá²:

—Má²lí²jien¹ bí¹ nú² tsú², jná¹³ bíh¹ la³² Tsá² dí¹hléh²³ ná¹ quiúnh¹ hnú².

38 Hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³di³jñí³² tsá² hí³ ta³ ñí¹ Jesús, hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Taunh³² bíh¹ jná¹³ ta²¹ hnú² Ti³².

39 Jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² ca³juáh³ Jesús:

—Jná¹³ ja³ ná¹ ñí¹ hué²¹ lá² hí³ ja³ra³tsi³² ná¹ héih³² hí³ jáun² tsá² ten³ lí¹³ niá³ ñí¹, hí³ jáun² tsá² jniá³ ñí¹ né³ lí³ lin¹ hí³ ná¹ten³ bíh¹.

40 Hi³ jáun² jmí¹ ca³nái³² tsá² fariseos tsá² ma³ jan² jmí¹ tionh¹ hí³ quionh³ tsú² jái¹³ ní² né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Hí¹ jáun² la³ ná¹ten³ uá¹ jnoh¹ uá²jaí³²?

41 Hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Sá¹jmí¹ hí³ tson² bíh¹ ná¹ten³ hnoh², hí³ jáun² tiá² tso³ jmí¹ hauh³² yáh³ náh² ca³tí²¹ tso³ quián¹³. Ti³la³ cun³ñí¹ hí³ juáh³ náh² hmóu³² hí³ tiá² ten³ ya³ náh², hí³ jáun² dá² hauh³² bí¹ náh² tso³.

10

Tsá²jmu²hua³hí¹³já¹ziáh²la³má²quionh³já¹ziáh²joh¹

1 Jmí¹jáun² né³, ca³jmú³ Jesús cáun² jái¹³ la³ lá²:

—Jú¹ tson² cu³tí³ bíh¹ la³² juo³ jná¹³ hnoh², hí³ ní¹juáh³ tsá² tiá² hí²³ tí³ ñí¹ lí³ ho³ jní¹³ quioh²¹ *já¹ziáh², jáun² tsá² la³ hí³ dá² lín³ jan² hán² bíh¹, tsá² lí¹ can²³ jan² jáh³ tiá² joh¹. 2 Ti³la³ tsá² hí²³ tí³ jui³² ñí¹ lí³ ho³ jní¹³ má¹ná¹, hnga² tsá² qui³ jmu² hua³hí¹³ já¹ziáh² bíh¹ hí³. 3 Jáun² tsá² zenh² ho³ jní¹³

né³, nia³² ho³ jní¹³ hi³ jáun² hí³ tsá² hí³; hi³ já¹ziáh² né³ má²cuoh² bíh¹ ho³ juo¹³. Ma³ quin³² ma³ jan³² jáh³ hí³ téh²³ dí² cun³quionh³ hi³ jmá²; hi³ huen² dí² tí³ cheih³² jní¹³. 4 Hi³ jáun² ní¹juáh³ ní¹ má¹lí²huen³ tsú² la³jín³² já¹ziáh² hí³ joh¹, tsau³² dí² chí¹ján³ ta³ ní¹ jáh³ hí³, hi³ jáun² já¹ziáh² hí³ né³ tsá²táunh¹ cu³chin¹ cu³hna²¹ tsá² hí³, qui¹hliá² má²cuoh² bí¹ jáh³ ho³ juo¹³. 5 Qui¹ cun³ tiá² lí¹ tsá²táunh¹ bíh¹ jáh³ cu³hna²¹ jan² tsá² tiá² cuóun³²; jáh³ hí³ dá² tí³ cuon³ bíh¹ ní¹con² tsá² tiá² má²cuóun³², qui¹ tiá² cuoh² ya³ jáh³ ho³ tsá² siánh³.

6 Tí³la³ tsá² jmí¹ ná¹nái³² hí³ né³, cun³ tiá² ca³ngi¹³ bíh¹ he³ dá² jmí¹ hnió³ Jesús juáh³ cun³quionh³ já¹hi³ hi³ má²lí²jmú³ jáun².

Jesús bíh¹ lín³ jan² Tsá² chun¹ hi³ jmu² hua³hí¹³ já¹ziáh²

7 Jmí¹jáun² né³ ca³juáh³ siáh³ Jesús la³ lá²:

—Jú¹ tson² bíh¹ juo³ jná¹³ hnoh², hi³ jná¹³ bíh¹ lín³ ná¹ la³jmí¹ lí³ ho³ jní¹³ juí³² ní¹ taunh³² já¹ziáh².

8 La³jín³² tsá² cuá²tú¹ cuá¹lín³ jmí¹ ñeh² bíh¹ hi³ cuán¹³ jná¹³, tsá² háin² bíh¹ hí³, tsá² cáun² lí¹ can²³ jáh³ tiá² joh¹; tí³la³ já¹ziáh² né³ tiá² ca³háin³² yáh³ tí³ con² tsá² hí³. 9 Jná¹³ bíh¹ lín³ ná¹ la³jmí¹ lí³ ho³ jní¹³; hi³ jáun² l³ua³ jan² tsá² hí²³ hñu³ jní¹³ cun³quionh³ jná¹³ né³, lí¹³ liáun³. Tsá² hí³ lín¹³ la³jmí¹ lín³ jan² já¹ziáh² hi³ qui² chin² tsú² hñu³ jní¹³ quioh²¹ hi³ tsa³ñi³jan¹ tsú², hi³ jáun² choh²³ háu² cuh³.

10 "Tsá² háin² dá² ja³² hi³ han³ bíh¹, hi³ ma³tsan² jáh³, hi³ qui² hin²³ la³jí³²; tí³la³ jná¹³ má¹ná¹, cuan³

ná¹ hi³ jáun² lí¹³ zian² tsú² cáun² hi³ hmai²¹ bíh¹, jí³
 hi³ lí¹³ zian² tsú² ca³la³ hi³ lí¹ má²tú² má²ziun²³ ní²
 siáh³. 11 Jná¹³ bíh¹ lín³ ná¹ jan² tsá² hú¹tá¹ cu³tí¹³
 jmu² hua³hí¹³ já¹ziáh². Tsá² qui³ jmu² hua³hí¹³
 cun³ tán¹ já¹ziáh² né³, ca³la³ hi³ chá³² tsú² cáun² tsí³
 hi³ jún³ cun³ñí¹ hi³ ca³tín¹ já¹ziáh² joh¹. 12 Tí³la³
 ní¹juáh³ tsá² tí³ lí¹ jmu² ta²¹ hi³ hlánh¹ má¹ná¹,
 cáun² cuon² bíh¹ tsú² hnga² ní¹ má¹ja³² tsí²ná¹
 hi³ cunh¹³ já¹ziáh²; cáun² chan² hmóu³² bíh¹ tsú²
 já¹ziáh², qui¹ tiá² lín³ yáh³ tsú² jan² tsá² hú¹tá¹ jmu²
 hua³hí¹³ já¹ziáh², hi³ sa³jun³ joh¹ yáh³ tsú² jáh³.
 Jáun² tsí²ná¹ né³ ja³² hi³ zanh²³ já¹ziáh², hi³ jmu²
 hi³ lí¹ tiú¹ lí¹ hán¹ tí³ hlá² tí³ ní² jáh³. 13 Jáun² tsá² la³
 hí³ dá² cáun² cuon² bíh¹, qui¹ ñí¹ jí²¹la³ tí³ jmu² tsú²
 ta²¹ hi³ hlánh¹ bíh¹, hi³ jáun² tiá² hi³² yáh³ tsí³ tsú²
 hi³ ca³tín¹ já¹ziáh².

14 "Jná¹³ bíh¹ lín³ ná¹ jan² Tsá² hú¹tá¹ cu³tí¹³
 jmu² hua³hí¹³ já¹ziáh². Cuóun³² bíh¹ jná¹³ já¹ziáh²
 joh², hi³ jáh³ hí³ né³ cuóu³² bí¹ siáh³ jná¹³ 15 la³jmí¹
 cuóu²¹ jná¹³ Ñuh³², hi³ jáun² jná¹³ né³ cuóun³² ná¹
 Ñuh³²; hi³ jáun² bíh¹ chá²³ jná¹³ cáun² tsin³² hi³
 jún³ ná¹ hi³ ca³tín¹ já¹ziáh². 16 Ja³bí¹ zian² siáh³
 já¹ziáh² joh² jná¹³, jáh³ tiá² má²tiáunh¹ hñu³ jní¹³
 lá²; hniáuh³² bíh¹ ñí¹cón²¹ jná¹³ uá²jaí³² jáh³ hí³. Hi³
 jáun² jáh³ hí³ siáh³ ne³ jáí¹³ quion²¹ jná¹³, hi³ jáun²
 lí¹³ tiáunh¹ cu³tsa³² cáun² hñu³ jní¹³, hi³ jan² tán¹
 bíh¹ Juo¹³ lí¹³ zian².

17 "Hi³ jáun² bí¹ jlánh¹ hniau³ jná¹³ Ñuh³², qui¹
 cun³ñí¹ hi³ chá²³ jná¹³ cáun² tsin³² hi³ jún³ ná¹

ca³tin¹ jáh³ hí³; hi³ jáun² má¹lí³² jáun² né³, jenh¹³ jná¹³ siáh³. 18 Hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ jngah³ jná¹³, tí³la³ cué¹³ jná¹³ jmí²chí³ quion²¹ ca³la³ hi³ hiún² tsin³² huen² bíh¹. Qui¹ jná¹³ dá² ho² ná¹ jái¹³ hi³ cué¹³ ná¹ jmí²chí³ quion²¹ jí³ hi³ caun²¹ ná¹ ní² siáh³. Hi³ ní² bíh¹ héih³² hi³ ca³cué³ jná¹³ Ñuh³².

19 Jmí¹ ca³nái³² tsá² *judíos hí³ jái¹³ ní² né³, ca³ta³ná¹tsoh³ siáh³ ja¹ quioh²¹ tsú². 20 Qui¹ juóun³² bíh¹ tsá² tionh² hí³ ñí¹ jáun² jmí¹ ná¹juáh²³ la³ lá²:

—¿He³ láih³² sa³ naih³² máh³ náh² jë¹ tsá² ní²? Já² tsá² ngo² jan² jmí²chí³ hláinh¹ bíh¹ ní³².

21 Tí³la³ ma³ jan² tsá² hí³ jmí¹ ná¹juáh²³ la³ lá²:

—Já² hí¹ jan² yáh³ tsá² jan² jmí²chí³ hláinh¹ tiá² lí¹³ hléh³² la³ ní². ¿Hí¹ lí¹³ jmu³ jan² jmí²chí³ hláinh¹ hi³ niá³ mí¹ñí¹ jan² tsá² ten³ juáh¹³?

Tiá² jéin²³ yáh³ tsá² ná¹chín¹ Jesús

22 Hi³ jáun² né³, ca³chó³² jmái¹ hi³ jmu² tsá² judíos jmái¹ tí³ já¹ juú² Jerusalén ca³tí²¹ jmí¹ ca³jmú³ dí¹hio³ ñú¹deh³ tsú² hi³ ná¹chan¹ cuáh³² chín¹ quioh²¹ cónh³í¹ cu³ jéin³² ñí¹con² Dió³²; jmí¹ má²ñí²cuóu³ bíh¹ jmái¹ jáun². 23 Jmí¹jáun² jmí¹ cuá¹ngí³² Jesús hñu³ cuáh³² chín¹ ñí¹ lí³ ñí¹hñú³, ñí¹ juáh³ tsú² jáun² “Quioh²¹ Salomón”; 24 hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³cuú² ca³ngih³² tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ cu³ jéin³ ñí¹ jmí¹ cuá¹ngí³² tsú², hi³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

—¿Líh³ ma³ híeh¹ nú² jnoh¹ jú¹ tson²? Juah²¹ cú²na²¹ cu³tí³ ní¹juáh³ tson² bíh¹ hi³ hnú² lín³ nú² Cristo.

25 Hi³ jáun² Jesús né³ ca³ngái³ la³ lá²:

—Má² cá² juo³ bí¹ jná¹³ hnoh², tí³ la³ tiá² ta²¹ táunh²³ yáh³ hnoh². Má² lí² lín¹ bíh¹ re² lín³² cun³ quionh³ la³ jí³² hi³ jmu² jná¹³ cun³ quionh³ héih³² quioh²¹ Ñuh³²; ²⁶ tí³ la³ tiá² ta²¹ táunh²³ yáh³ hnoh², quí¹ tiá² lín³ yáh³ hnoh² já¹ ziah² joh² jná¹³, [la³ cun³ qui³ má² cá² juáh³² jná¹³ jáun².] ²⁷ Quí¹ cuoh² bíh¹ já¹ ziah² joh² jná¹³ uen³², hi³ cuón³² bí¹ siáh³ jná¹³ jáh³ joh², hi³ jáun² bíh¹ ja³ táunh¹ jáh³ cu³ hna³² jná¹³. ²⁸ Hi³ jná¹³ né³ jmu¹ hi³ lí¹³ zian² tsá² la³ hí³ la³ cun³ jmí¹ hi³ nio², hi³ jáun² cun³ tiá² tsa³ hín³ bí¹ tsú², hi³ sa³ jun³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ huen³ tsú² jo³ uón³² jná¹³. ²⁹ Quí¹ Ñuh³² jná¹³ Tsá² ca³ cuen³ tsá² hí³ ñí¹ con² jná¹³ jan² Tsá² tí³ jlánh¹ bí¹ pin³ bíh¹ la³ cónh³ bíh¹ ñí¹ la³ jín³², hi³ jáun² hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ quin³ tsá² hí³ jo³ cuo² hí³ dí². ³⁰ Cá² hon³ cu³ tí¹³ bíh¹ jnoh¹ tiáuh¹ quiúnh¹ ná¹ Ñuh³².

³¹ Hi³ jáun² jmí¹ jáun² né³ ca³ can³ siáh³ tsá² judíos hí³ quín¹, hi³ jmí¹ jnah³ dí² Jesús. ³² Jmí¹ jáun² ca³ juáh³ Jesús la³ lá²:

—Hliáun³ bíh¹ ta²¹ chu²¹ má² cá² jmú³² jná¹³ cun³ quionh³ pí³ quioh²¹ Ñuh³², hi³ jáun² né³, ¿he³ ñí¹ la³ cun³ ñí¹ la³ jí³² ta²¹ jáun² jmu² héih³² hi³ hnoh² lí¹³ jnauh¹ náh² quín¹?

³³ Jáun² tsá² judíos tsá² ná¹ ñí¹ hí³ né³ ca³ juáh³ siáh³ la³ lá²:

—Jun³ juáh¹³ hi³ jnauh¹ jnoh¹ quín¹ cun³ ñí¹ hi³ ca³ tí²¹ ta²¹ chu²¹ hi³ má² ca³ jmuh³ yáh³ hnú², tí³ la³ cun³ ñí¹ hi³ má² lí² chú¹ lí² len¹ hnú² Díó³² cun³ quionh³ jái¹³ hi³ má² lí² hléh¹ hnú² ní² bíh¹. Quí¹

hnú² dá² jan² tsá²mi³cuóun² bíh¹, tí³la³ dí¹jmu^h³²
nú² hi³ lín³ nú² Dió³² má¹lí³² jáun².

34 Jmí¹jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús:

—Ñí¹ liei²¹ quián¹³ hnoh² rá¹juáh³ hi³ Dió³²
ca³juáh³ la³ lá²: “Jná¹³ má²ca²juáh³² hi³ dió³² bíh¹
ná¹lín³ hnoh²”. 35 Hi³ né¹ bíh¹ dí² hi³ la³ cun³
hi³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí², cáun² tson² la³ má²tson² jáun²
bíh¹, quí¹ Dió³² dá² ca³teh³ siáh³ dió³² la³ cun³ tsá²
ca³héi³ hí³ jái¹³ quióh²¹ tsú². 36 Jáun² né³, ní¹juáh³
Dió³² yáh³ la³ má²ca³jmú³ hi³ cuá¹chan¹ jná¹³, hi³
ca³ze³ ná¹ tsú² siáh³ ñí¹ hué²¹ lá², çlánh³ bí¹ rón³²
lí¹³ juáh¹³ hnoh² hi³ jná¹³ má²lí²chú¹ lí²len¹ ná¹
Dió³² quí¹hliá²lí²juáh³² jná¹³ hi³ lín³ ná¹ Jon² Dió³²?
37 Ní¹juáh³ tiá² jmu² jná¹³ la³ cun³ ta²¹ hi³ jmu²
Ñuh³², jáun² ha³ lí² taunh³ náh² jná¹³ ta²¹. 38 Tí³la³
ní¹juáh³ la³ jmu² bíh¹ jná¹³ tá¹³ tsú² né³, tionh² náh²
ta²¹ la³ cun³ hi³ jmu² jná¹³ jáun², uá¹jinh¹ tiá² ta²¹
taunh¹³ náh² jná¹³ huen²; hi³ jáun² cu³tsa³² cuí¹
lí³ ñíh¹³ náh² cú²jueh³² hi³ hún¹ bíh¹ Ñuh³² jná¹³
cá²hon³ quiúnh¹ jná¹³, hi³ jáun² jná¹³ né³ hún¹ ná¹
siáh³ cá²hon³ quiúnh¹ Ñuh³².

39 Hi³ jáun² jmí¹jáun² jmí¹ hnió³ siáh³ tsá² hí³ hi³
ma³tson¹³ Jesús, tí³la³ ca³liáun³ bíh¹ Jesús jo³cuo²
tsá² hí³.

40 Jmí¹jáun² ngah³ Jesús tí³ jui³² ñí¹ hia³² hiú²,
can³² cua³ Jordán, ñí¹ ca³zion³ hla¹ Juan² tsáu²
jmái² jmí¹tin², hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³cuá³. 41 Jáun²
juóun³² lín³² bíh¹ tsáu² ca³ñí¹je¹³ tsú² ñí¹ jáun², hi³
ná¹juáh²³ la³ lá² má²tún² hmóu³²:

—Uá¹jinh¹ hla¹ Juan² tiá² li²¹ ca³jmú³ yáh³ hí¹ cáun², tí³la³ la³ji³² bíh¹ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ tsú² hi³ ca³tín¹ tsá²ñuh² lá², la³ tson² bíh¹ cu³tí³.

⁴² Hi³ juóun³² lín³² bíh¹ tsáu² ca³chá³ cáun² tsí³ ñí¹con² Jesús ñí¹ jáun².

11

Jmái¹ hi³ jun³ Lá¹

¹ Né³² né³, ca³chó³² cáun² jmái¹ hi³ jmí¹ zian² jan² tsá² tsáun¹, tsá² jmái² Lá¹; tsá² zian² juú² Betania bí¹ tsá² hí³ la³ má²quionh³ tá¹ gon³ tsá²mi³ rainh²¹, Má²réi³ ji³ mí¹ Marta. ² Má²réi³ rainh²¹ Lá¹ tsá² jmí¹ tsáun¹ hí³ bíh¹ ca³sé³ jmí² má²ró³² ta³ Tí³² Juo¹³ dí², hi³ jáun² ca³ma³quíein² tsú² siáh³ cun³quionh³ jñú² chí¹ hnga². ³ Hi³ jáun² né³, tá¹ gon³ bíh¹ tsá²mi³ má²tún² rainh²¹ hi³ ca³zen³ jái¹³ ñí¹con² Jesús, hi³ juáh³ la³ lá²:

—Tí³², rá²tsáun¹ bíh¹ há²mei²¹ joh² hnú².

⁴ Jáun² jmí¹ ca³nái³² Jesús jái¹³ jáun² né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—Ha³ tiá² jún³ yáh³ tsú² cun³quionh³ mí¹uí³ jáun²; quí¹ cun³quionh³ mí¹uí³ jáun² dá² lí¹³ lí³jnia² pí³ quioh²¹ Dió³² bíh¹, hi³ ja³bí¹ la³ jáun² lí³jnia² siáh³ pí³ quioh²¹ Jon² Dió³².

⁵ Uá¹jinh¹ jmí¹ hnio³ lín³² bíh¹ Jesús mí¹ Marta la³ má²quionh³ rainh²¹, ji³ Lá¹ ní² siáh³, ⁶ cu³ jáun² ca³cuá³ bíh¹ tsú² cónh³í¹ tun³ jmái¹ ñí¹ jmí¹ cuá³ jáun² la³ cun³jmí¹ ca³lí³ ñí³² hi³ rá²tsáun¹ Lá¹. ⁷ Jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³záih³ dí² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con², hi³ ca³juáh³:

—Ma³tsáu¹³ cónh³í¹ cu³ jéin³² tí³ hué¹³ Judea.

8 Jáun² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² tsú² né³ ca³juáh³:

—Tí³², já² tá¹la³ ní² bí¹ jaun³² cǎnh³² jmí¹ hnió³ tsá² *judíos tsá² ná¹ñí¹ zian² hué³² jáun² hí³ jngah³ hnú² cun³quionh³ quín¹, ¿hí¹ siáh³ ma³ siáh³ hnáuh² nú² cuóh¹³ ñí¹ jáun²?

9 Hí³ jáun² Jesús né³ ca³ngái³:

—¿Haun¹³ juáh¹³ quia³tún³ o¹rá¹ hu²¹ cú² jmái¹ dúh¹? Jáun² né³, ní¹juáh³ ngí³² tsú² ta³ jma², tiá² hính³² yáh³ tsú², qui¹ jniá³ bíh¹ joh¹ hí³ zia³² hngá¹máh³ lá²; 10 tí³la³ ní¹juáh³ jan² tsá² ngí³² já¹niéi² né³, hính³² bíh¹ tsú², qui¹ cun³ñí¹ hí³ tiá² joh¹ zia³² yáh³ ñí¹con² tsú².

11 Hí³ ca³juáh³ siáh³ Jesús la³ lá²:

—Lá¹ há²mei²¹ quiú¹³ dí² má²rá²cuóun¹ bíh¹, tí³la³ ñí¹ñí²¹ jná¹³ tsú² má¹ná¹.

12 Jáun² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² tsú² né³, ca³juáh³:

—Tí³², ní¹juáh³ la³ má²rá²cuóun¹ tsú², la³ jáun² má²lin¹ hí³ má²lan¹³ bíh¹ tsú².

13 Tí³la³ Jesús dá² jmí¹ hnió³ juáh³ hí³ má²jun² bíh¹ Lá¹; tí³la³ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² dí² né³, lí¹ jmí¹ ná¹lín²³ hí³ hí³ dí² dí¹juáh²³ hí³ hú¹tá¹ tson² rá²cuóun¹ bíh¹ tsú². 14 Jáun² jmí¹ jáun² ca³juáh³ Jesús hú¹tá¹ cú²na²¹ já¹³ cú²jueh³², hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Má²jun² bíh¹ Lá¹. 15 Jlánh¹ hiún² tsin³² jná¹³ qui¹hliá² tiá² jmí¹ cuon¹ jná¹³ ñí¹ jáun² jmái¹ jáun², hí³ jáun² ta³né³² má²zia³² lánh³ rón³² lí¹³ cháh¹ hnoh² cáun² tán¹ honh² ñí¹con² jná¹³. Jáun² ma³tsí¹neh²¹ dí².

16 Hi³ jáun² Tú¹ma²¹ tsá² téh²³ tsú² hí³ dún² gon³ né³, ca³záih³ tsá² ñí¹ hná¹ jáun² la³ lá²:

—Ma³tsáu¹³ uá²jai³² jnoh¹, hi³ jáun² hiá¹ tsáu¹³ dí² cu³tsa³² quiúnh¹ tsú².

Jesús tin² jmu² hi³ jenh¹³ tsú² ji³ hi³ cu³tí³ lí¹³ zian² tsú² siáh³

17 Jmí¹ cá¹chó²¹ jáun² Jesús né³, ca³lí³ ñi³² hi³ quiún³ jmái¹ máh³ la³ má²tí³ hi³ ja³haun³ Lá¹. 18 Ñí¹ má²janh² juú² Jerusalén bíh¹ jmí¹ nio¹ juú² Betania, míh¹ tiá² cun³ hni³² kilómetro³ jmí¹ tí³ tí³ la³ uóunh³. 19 Jáun² né³, juóun³² bíh¹ tsá² judíos jmí¹ la³ má²ca³cha³taunh¹ hñú¹³ mí¹ Marta quionh³ Má²réi³ rainh²¹, hi³ ja³jien³ dí² tsú² cun³ñí¹ hi³ jun³ jáun² Lá¹ rainh²¹ tsú². 20 Jmí¹ ca³lí³ ñi³² mí¹ Marta hi³ má²cuá¹ja³² Jesús, jáun² cua³han³ dí² hi³ ca³ñí¹hen¹³ dí² tsú²; tí³la³ Má²réi³ né³ ca³ta³cua¹³ bí¹ ñéih³. 21 Jáun² mí¹ Marta ca³záih³ Jesús la³ lá²:

—Hnú² Tí³² Juóu³² jná¹³, sá¹jmí¹ hi³ ñíh³ hnú² ñí¹ lá² dúh¹, tiá² jmí¹ jun¹ yáh³ renh² jná¹³. 22 Tí³la³ jná¹³ ño¹ má¹ná¹, hi³ uá¹jinh¹ la³ tí³ ta³né³², cun³ cué³² bíh¹ Dió³² lí³ua³ cáun² hi³ míh¹³ hnú².

23 Jáun² Jesús ca³juáh³:

—Jenh¹³ bí¹ renh² hnú².

24 Hi³ jáun² mí¹ Marta né³ ca³ngái³:

—Ján³, ño¹ bíh¹ jná¹³ hi³ jenh¹³ tsú² ñí¹ cá¹táuh³ jmái¹, ní¹ má¹tí³ ñí¹ jenh¹³ la³jín³² tsá² má²cá²tsan³.

25 Jmí¹jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús:

—Jná¹³ bíh¹ jmu¹ hi³ jenh¹³ tsú², ji³ hi³ lí¹³ zian² tsú² siáh³. Ní¹juáh³ tsá² taunh² ta²¹ jná¹³, uá¹jinh¹

jún³ tsú², cun³ jenh¹³ bí¹ tsú²; ²⁶ hi³ la³ jín³² bíh¹ tsá² zian² ta³ né³², cun³ jmí¹ líh³ bíh¹ tiá² jún³ ní¹ juáh³ hi³ taunh² ta²¹ jná¹³. ¿Táunh¹³ hnú² ta²¹ jái¹³ lá²?

²⁷ Jáun² tsá² mi³ hí³ ca³ ngái³ la³ lá²:

—Ján³ Tí³², taunh³² bíh¹ jná¹³ ta²¹ hi³ hnú² bíh¹ lín³ Cristo Jon² Dió³², Tsá² ca³ tí²¹ hi³ já³² ñí¹ hue²¹ lá².

Jesús ca³ hó³ jmí¹ ca³ jenh² tsá² mi³ rainh²¹ hla¹ Lá¹

²⁸ Jmí¹ má² lí² juáh³ jáun² mí¹ Marta la³ ní² né³, ngah³ hi³ ca³ ñí¹ tieh¹ Má² réi³ rainh²¹ ta³ máih³, hi³ ca³ juáh³ la³ lá²:

—Ó³² zenh² Tí³², hi³ jáun² dí¹ té²³ tsú² hnú².

²⁹ Jáun² la³ cun³ jmí¹ ca³ náí³² Má² réi³ ca³ náú² hi³ ngau³ hi³ ca³ ñí¹ jien¹³ Jesús. ³⁰ Quí¹ tiá² jmí¹ má² hi³² yáh³ Jesús já¹ juú² jmí¹ jáun², la³ cun³ rón³² ñí¹ ca³ jenh² jáun² mí¹ Marta bíh¹ tsú² jmí¹ zenh¹. ³¹ Hi³ jáun² jmí¹ ca³ jie³ tsá² judíos tsá² jmí¹ já¹ jien³ hí³ Má² réi³ hi³ la³ jui³² ca³ náú² hi³ cua³ han³, jáun² ja³ taunh²¹ uá² jai³² cu³ chin¹, quí¹ hliá² ca³ lín¹³ dí² hi³ má² ngau³² ho³ tá² hón³² bíh¹ tsú² hi³ já¹ háu³ ñí¹ jáun².

³² Jáun² jmí¹ cá¹ chó²¹ Má² réi³ ñí¹ zenh¹ Jesús né³, ca³ dí³ jñí³² ñí¹ hó²¹ ñí¹ tsú², hi³ ca³ juáh³ la³ lá²:

—Tí³², sá¹ jmí¹ hi³ ñíh³ hnú² ñí¹ lá² dúh¹, tiá² jmí¹ jun¹ yáh³ renh² jná¹³.

³³ Jmí¹ ca³ jie³ Jesús hi³ ca³ hó³ Má² réi³ la³ má² quionh³ tsá² judíos tsá² ca³ cha³ táunh¹ hi³ quionh³ tsú², jáun² ca³ hi³ cúh² tsí³, hi³ ca³ ja³ siáh³ mí³ tsí³, ³⁴ hi³ jáun² ca³ ngái³ dí² ñí¹ con² tsú² la³ lá²:

—¿Ha³ jinh¹ ca³ñí¹hón²¹ náh² tsú²?

Hi³ jáun² tsá² tionh² hí³ ca³juáh³:

—Ti³², sá¹ní² ña³² ñá²je³.

³⁵ Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, Jesús ca³sunh³ jmái². ³⁶ Hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³juáh³ tsá² hí¹tsá²táunh¹ hí³la³lá²:

—Jie³ né³, icónh³ bíh¹ tiá² jmí¹ la³ hnio³ dí² hla¹ Lá¹!

³⁷ Ma³ jan² tsá² hí³ ca³juáh³ siáh³:

—Já² tsá² ní² yáh³ ca³jmú³ hi³ ca³jnia³ mí¹ñí¹ tsá² jmí¹ ten³ hí³, ¿tiá¹ hi³ jmí¹ la³ lí¹³ jmu³ tsú² ca³lá² quioh²¹ hla¹ Lá¹, hi³ jáun² tiá² jmí¹ jún³?

Jmí¹ ca³jeh¹³ hla¹ Lá¹

³⁸ Jmí¹jáun² ca³hi³ siáh³ cúh² tsí³ Jesús, hi³ jáun² ca³ja³janh³² ho³ tá²hón³². Tá²hón³² jáun² dá² jmí¹ lí³ cáun² tá²hláu² bíh¹, hi³ jáun² jmí¹ dí¹jná²³ cá² má³ quin¹ ñí¹ lí³ ho³. ³⁹ Jáun² Jesús ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:

—Quin³² náh² quin¹ ní².

Jmí¹jáun² ca³juáh³ mí¹ Marta rainh²¹ hla¹ la³ lá²:

—Ti³², já² má²hlah³ bíh¹ má²ja³², quí¹ má²quiún³ jmái¹ máh³ jun³ tsú².

⁴⁰ Ti³la³ Jesús né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Tiá¹ má²lí²juáh³² jná¹³ dúh¹, hi³ ní¹juáh³ táunh²³ hnú² ta²¹, lí¹³ bíh¹ jieh²¹ nú² pí³ quioh²¹ Dió³²?

⁴¹ Hi³ jáun² jmí¹ lí²¹ jáun², ca³quin³ bíh¹ tsú² quin¹ jáun². Jmí¹jáun² ca³ziauh³ Jesús ñí¹ tí³ chí³cuú², hi³ ca³juáh³:

—Tia²¹, tiá¹hmah¹ hnú² quí¹hliá² má²lí²niéih² hnú² jái¹³ quion²¹ jná¹³. ⁴² Ño¹ bíh¹ jná¹³ hi³ cun³

tiú²nio² bíh¹ naih³² hnú² jë² jná¹³, tí³la³ dí¹juanh³² jná¹³ la³ lá² cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ tsá² tionh² lá² bíh¹, hi³ jáun² lí¹³ tónh³² tsú² ta²¹ hi³ hnú² bíh¹ ca³ze² jná¹³.

43 Hi³ jáun² jmí¹ má²lí²juáh³ tsú² la³ ní² né³, ca³hléh³ tiá³, hi³ ca³juáh³:

—¡Náu² Lá¹, cua³han² ñí¹ ní²!

44 Hi³ jáun² tsá² jmí¹ má²jún¹ hí³ né³, cua³han³ bíh¹ ta³ ná¹tsáih³ hmih³² cuá² ta³, hi³ jáun² ñí¹ tsú² jmí¹ tsáih³ siáh³ cáun² hmih³². Jáun² ca³záih³ Jesús tsá² tionh² hí³:

—Jen¹ tsú² hi³ jáun² cuí¹ chánh¹³.

Tsá² cuá¹lín³ juo¹³ mí²tsáu² cueh³² tsáu² jái¹³ hi³ ma³tson¹³ Jesús

(Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2)

45 Jmí¹jáun² juóun³² lín³² bíh¹ tsá² judíos tsá² jmí¹ quionh³ hí³ Má²réi³ ca³tanh² ta²¹ Jesús jmí¹ ca³jé³ la³ cun³ hi³ má²lí²jmú³ jáun² Jesús.

46 Tí³la³ ma³ jan² tsá² hí³ má¹ná¹, ñí¹con² tsá² *fariseos bíh¹ ja³taunh²¹, hi³ ca³ñí¹choh¹ dí² tsú² la³ cun³ hi³ má²lí²jmú³ jáun² Jesús. 47 Jmí¹jáun² ca³cuú² ca³ngih³² tsá² fariseos quionh³ tsá² ná¹lín³ mí³jmú³, la³ má²quionh³ tsá² ná¹ho² ta²¹, hi³ ca³juónh³ la³ lá²:

—¿He³ dá² lánh³ jmú¹³ dí² juáh¹³? Quí¹ jlánh¹ ma³ hliáun³ lí²¹ hi³ lí³ hua³jueh³² jmu² tsá²ñuh² hí³. 48 Ní¹juáh³ cáun² lí¹ neh²¹ la³ ní² bíh¹ dí², jáun² la³jín³² bíh¹ tsáu² taunh¹³ ta²¹ quioh²¹ tsú², hi³ jáun² tsá²tan²¹ tsá² *romanos né³, ja³táunh¹

hi³ ja³tsunh¹ cuáh³² chín¹ quiú¹³ dí², hi³ ja³ma³quí² ma³tsau² tsú² siáh³ jí³lá² dí².

49 Ti³la³ jan² tsá² hí³, tsá² jmái² Caifás, tsá² jmí¹ lín³ mí²tsá² hien¹ jmái¹ jáun² ca³juáh³ la³ lá²:

—Hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ ñih¹ hnoh², 50 hi³ sa³jun³ canh³² bí¹ náh² hua³hi¹³, hi³ ti³ quien² bíh¹ jún³ jan² tsáu² cha¹³ jí³lin² tsáu² la³ cónh³ bíh¹ hi³ hiá¹ tsau¹³ dí² jí³lá².

51 Ti³la³ Caifás má¹ná¹, tiá² ca³juáh³ yáh³ la³ ní² cun³ñí¹ hi³ cháunh²³ chí¹ hnga²; la³ ní² dá² ca³juáh³ tsú² qui¹ cun³ñí¹ hi³ hí³ jmí¹ lín³ mí²tsá² hien¹ jmái¹ jáun² bíh¹, hi³ jáun² bíh¹ ca³hléh³ tsú² jái¹³ hi³ ca³cué³ jáun² Dió³² hñu³ tsí³, hi³ Jesús bíh¹ ca³tin¹ jún³ cha¹³ la³jín³² tsá² judíos. 52 Hi³ jun³juáh¹³ jmáh³la³ hi³ ca³tin¹ tsá² hí³ yáh³, qui¹ ja³bí¹ la³ jáun² lí¹³ chan³ tsú² cu³li²¹ jon² Dió³² bíh¹, tsá² lí¹ má²tiú¹ má²hán¹ ti³ hlá² ti³ ní² tá¹ cáun² hngá¹máh³. 53 Hi³ jáun² dá² la³ cun³ jmí¹; jáun² bíh¹ ca³ma³cú¹ ma³ren²¹ tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ jái¹³ hi³ jngih³ Jesús.

54 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ tiú²uú² cáun² lí¹ jmí¹ ngí³² Jesús chú¹;jan¹ ja¹ tsá² zian² hué¹³ Judea, hi³ jáun² cua³han³ bíh¹ dí² cú²jueh³² hué¹³ Judea, hi³ ngau³ ti³ ñí¹ má²;janh² hué³² quiéin², já¹ juú² jmái² Efraín. Ñí¹ jáun² bíh¹ ca³ta³cua¹³ tsú² quionh³ tsá² hain²¹ hí³ ti³ con².

55 Pih²¹ jmái¹ bíh¹ jéi³²í¹ jmí¹ hniáuh²¹ hi³ ti²¹ *Jmí¹hien¹ quioh²¹ tsá² judíos; hi³ jáun² né³, juóun³² lín³² tsá² zian² ca³la³ jí³² juú² míh¹ juú² siún¹ ja³tú¹ já¹lín³ ti³ já¹ juú² Jerusalén hi³ ja³ma³ti³² la³ cun³ hi³ ná¹ngí²³, hi³ má²;jin² tsú² jáun² ñeh² bíh¹ hi³ ti²¹

Jmí¹hien¹. ⁵⁶ Tá¹la³ jmá¹ jáun² né³ ca³quí² ca³hnah² tsá² hí³ Jesús, hí³ jáun² tá¹la³ tiáunh¹ dí² hñu³ cuáh³² chín¹ né³, ngaih³² dí² tsá²ján² tsá²ján², hí³ juáh³ la³ lá²:

—¿He³ lánh³ lín²³ hnoh²? ¿Hí¹ já³² tsú² jmá¹ juáh¹³?

⁵⁷ Hí³ tsá² fariseos né³, la³ má²quionh³ tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ jmí¹ má²ca³jmú³ héih³² hí³ hniáuh³² chá³² lí³ua³ jan² tsáu² ní¹juáh³ hin² má²ca³lí³ ñi³² ha³ jinh¹ cuá³ Jesús, hí³ jáun² tsa³quian³ dí² hí³ tson³.

12

*Jan² tsá²mi³ sé²³ jmí² má²ró³² ta³ Jesús
(Mateo 26:6-13; Marcos 14:3-9)*

¹ La³ñí¹ jñéi³ jmá¹ hí³ tí²¹ *Jmí¹hien¹, ngau³ Jesús tí³ já¹ juú² Betania, juú² co¹ Lá¹ tsá² má²ca³jmú³ dí² hí³ hí³ ca³jenh¹³. ² Hí³ jáun² cun³ñí¹ hí³ ca³lí³hnió³ tsú² ma³quien² Jesús né³, jáun² ca³jmú³ tsú² cáun² má³² tí³ ca³niéi² hí³ ca³tin¹ tsú²; jáun² mí¹ Marta jmí¹ cuá¹ ná²tsí³ má³², hí³ Lá¹ né³ jmí¹ cuá³ ñí¹ mesa cu³tsa³² quionh³ Jesús. ³ Jáun² tá¹la³ tionh² tsú² jáun² ñí¹ mesa né³, ca³can³ Má²rér³ cá² tsá¹ cuah²¹ no¹ má²ró³² hngó³², hí³ jmu² tsú² quionh³ há² má²ró³² hí³ téh²³ tsú² nardo, hí³ jlánh¹ bí¹ hmuh²¹, hí³ jáun² né³ ca³sé³ dí² ta³ Jesús. Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³ma³quíén² dí² siáh³ ta³ tsú² cun³quionh³ jñú² chí¹, jáun² ca³la³ tá¹ cáun² ñéih³ bíh¹ ca³cónh³² jie³ jmí² má²ró³² jáun². ⁴ Hí³ jáun² Judas jon² Sí¹mu²¹

tsá² zian² juú² Queriot, jan² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² Jesús, tsá² tsa³jienh³ hí³ Jesús, ca³juáh³ la³ lá²:

5 —¿He³ láih³² sa³ tiá² ca³hnái³ tsú² jmí² má²ró³² ní²? Quí¹ cun³ hní³² nio² hñá³láu³ héih³² quie³ *cú¹tiáu² jmí¹ lí¹³ láih¹³ tsú² quioh²¹ hí³ ní², hí³ jáun² quie³ jáun² jmí¹ lí¹³ cuéh³² tsú² tsá² tia³mii².

6 Tí³la³ jun³juáh¹³ ca³juáh³ Judas la³ ní² quí¹hliá² juo²³ jéinh³² tsá² tia³mii² yáh³, ca³juáh³ tsú² la³ ní² quí¹ cun³ñí¹ hí³ hí³ jmí¹ lín³ jan² háin² bíh¹; quí¹ hí³ bíh¹ jmí¹ nio² jo³cuo² tuh³² tloh³ quie³ quioh²¹ quionh³ tsá² quionh³, hí³ jáun² jmí¹ han² bíh¹ dí² la³ cun³ hí³ hí²³ hñu³ tuh³² jáun². 7 Jáun² Jesús ca³juáh³ la³ lá²:

—Ha³ lí² lí¹ jmú² hnú² liúnh¹ ñí¹con² tsú², quí¹ tsá²mi³ ní² dá² má²ca³hmá³ hí³ ní² hí³ ca³tí²¹ jmái¹ hí³ tsa³haun³ jná¹³ bíh¹. 8 Quí¹ la³jí³² jmái¹ bíh¹ zian² tsá² tia³mii² ja¹ quián¹³ hnoh², tí³la³ jná¹³ né³, jun³juáh¹³ jmái¹ ca³la³ jí³² yáh³ cuon¹ jná¹³ ja¹ quián¹³ hnoh².

Hnió³ tsú² jngih³ Lá¹

9 Jáun² né³, juóun³² lín³² tsá² *judíos ca³lí³ ñí³² hí³ Jesús má²cuá³ já¹ juú² Betania, hí³ jáun² ja³taunh²¹ dí² ñí¹ jáun², tí³la³ jun³juáh¹³ hí³ tsa³jien³ jmáh³la³ Jesús yáh³ tsú², quí¹ hí³ ta³ tsa³jien³ siáh³ Lá¹ bíh¹ tsú², tsá² ca³jmú³ Jesús hí³ ca³jenh¹³ ja¹ hla¹.

10 Hí³ jáun² tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ ca³jmú³ cá²hon³ hí³ jngih³ uá²jai³² Lá¹, 11 quí¹ cun³ñí¹ hí³ ca³tín¹ hí³ bíh¹ juóun³² lín³² tsá² judíos jmí¹ má²ná¹tiánh²³ tí³ có³² ñí¹con² dí², hí³ má²tanh² ta²¹ Jesús.

Jesús má²hí³ já¹ juú² Jerusalén
(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40)

12 Juóun³² lín³² bíh¹ tsáu² jmí¹ má²tiáunh¹ Jmí¹hien¹ já¹ juú² Jerusalén; hi³ jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² né³, ca³li³ ñi³² tsú² hi³ hí¹tsau³² Jesús já¹ juú² jáun². 13 Hi³ jáun² ca³quieh³ tsá² hí³ mu²¹ hmá² zún³, jáun² ca³huén² hi³ ca³ñí¹hen¹³ Jesús ca³la³ hi³ tí² hi³ hoh³², hi³ juáh³ la³ lá²:

—¡Héh³ ma³ chun¹ Dió³²! ¡Cuí¹ li³ quien² bíh¹ Tsá² cuá¹ja³² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Dió³² Juo¹³ dí²! ¡Héh³ ma³ chun¹ Re²¹ Juo¹³ tsá² *Israel!

14 Jesús ca³chanh²¹ jan² lo¹ búh¹ míh¹ hi³ ca³ñi³tsin¹, hi³ jáun² ca³li³ti³ la³ cun³ hi³ jmí¹ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí²:

15 Hnoh² tsá² zian² náh² tí³ ñí¹ zeh¹ máh³ Sión, ha³ lí² juenh³;

sá¹ní² jieh³ hi³ Re²¹ Juóuh³² hnoh² cuá¹ja³² ñí¹con² hnoh² hi³ cuá¹tsin¹ jan² lo¹ búh¹ míh¹.

16 Tiá² jmí¹ ngí²³ yáh³ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² tsú² jmí¹ lí²¹ la³jí³² hi³ jáun²; tí³la³ la³ tí³ jmí¹ má²ca³li³quien² máh³ Jesús tsau³ tsí³ tsú² hi³ la³jí³² hi³ lí³ jáun² jmí¹ má²rá¹juáh³ bíh¹ ñí¹ Sí² hi³ ca³tin¹ tsú², hi³ jáun² bíh¹ la³ lí³ la³ jáun².

17 Jáun² né³, jmí¹ zian² juóun³² lín³² tsá² ca³jie³ jmí¹ ca³teh³ Jesús hla¹ Lá¹ hi³ cua³han² hñu³ tá²hón³², hi³ ca³jmú³ dí² hi³ ca³jenh¹³ tsú². Tsá² hí³ né³, jlánh¹ ca³qui³ ca³chá³ la³ cun³ hi³ ca³jie³ jáun², 18 cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ ca³quí² ca³huén² tsáu² hi³ já¹hen³ Jesús, qui¹hliá² ca³li³ ñi³² tsú² ca³ti²¹ lí²¹ hi³

lí³ hua³jueh³² hi³ ca³jmú³ dí² jáun². 19 Hi³ jáun² tsá²
*fariseos ca³juónh³ la³ lá² ja¹ hmóu³²:

—Jie³ né³, hí¹ cáun² tiá² hi³ la³ lí¹³ jmú¹³ yáh³
dí². Jieh³ dúh¹, la³jín³² tsáu² bíh¹ má²tsá²tú¹ tsá²lin³
cu³hna²¹ tsú².

Ma³jan² tsá² hleh³² jú¹jma² griego hnah² Jesús

20 Ja¹ tsá² ca³cha³táunh¹ já¹ juú² Jerusalén hi³
ma³tsu³ ma³jónh³² Dió³² tá¹la³ jmái¹, jmí¹ ná¹tson¹
ma³jan² tsá² hleh³² jú¹jma² *griego. 21 Tsá² hí³ né³
ja³taunh²¹ ñí¹con² Pí²liéi¹ tsá² zian² juú² Betsaida
hín¹³ tí³ Galilea, hi³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

—Tí³², jmí¹ hnáu² jnoh¹ neh²¹ tiá³ Jesús.

22 Hi³ jáun² Pí²liéi¹ né³ ngau³ hi³ ca³ñí¹zeh¹ Tre²¹,
hi³ jáun² tá¹ gon³ dí² ja³taunh²¹ hi³ ca³ñí¹choh¹ dí²
siáh³ Jesús jái¹³ jáun². 23 Jáun² Jesús né³ ca³juáh³ la³
lá²:

—Má²cá²chó³² bíh¹ jmái¹ hi³ lí¹³ lí³ quien² jná¹³
Jon² tsá²mi³cuóun². 24 Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³
ní¹juáh³ tiá² la³ jñí³² yáh³ tsú² cá² mái³ mi³ cuú²,
hi³ jáun² la³ má²lí³ jáun² bíh¹ cá² mái³ tán¹; tí³la³
ní¹juáh³ hi³ hin³ tsú² cá² mái³ né³, jáun² hliáun³
lín³² bíh¹ hi³ ló³². 25 Jáun² né³, ní¹juáh³ tsá² hnió³
lí³ zian² ué³ ñí¹ hué²¹ lá², tsá² la³ hí³ tí³ tsa³hín³
bíh¹; tí³la³ ní¹juáh³ tsá² jmu² hi³ tiá² lin¹ quien²
hi³ zian² ñí¹ hué²¹ lá² né³, tsá² la³ hí³ bíh¹ tí³ lí¹³
zian² la³ cun³ jmí¹hi³nio². 26 Lí³ua³ jan² tsá² hnió³
ma³cáu³² jná¹³, cuí¹ já² tsú² cu³hna³² jná¹³; hi³ jáun²
ní¹juáh³ ñí¹ ñih²¹ jná¹³ né³, ja³bí¹ ñí¹ jáun² uá²;jai³²
tsa³cuá² siáh³ tsá² má²cáu³² jná¹³. Hi³ lí³ua³ jan²

tsá² má²cáu³² jná¹³ né³, Ñuh³² jná¹³ ma³quien² tsá² la³ hí³.

27 "Ti³la³ ta³né³² né³, jlánh¹ hliáun³ ñéih³ má²hu²¹ tsin³² jná¹³. ¿He³ yáh³ juah²¹ jná¹³ ta³né³²? ¿Hí¹ juah²¹ jná¹³: "Tia²¹, liau¹ jná¹³ ca³ti²¹ jmái¹ hí³ má²tón³² jáun²?" Ti³la³, já² hú¹tá¹ hí³ ca³ti²¹ hí³ ní² yáh³ ja³ jná¹³. 28 Tia²¹, jma³quien¹³ hnú² hí³ jmái² nú²!

Jmí¹jáun² ca³nái³² tsú² cáun² mah¹ hñu³mi³cuú², hí³ ñí¹juah²¹ la³ lá²:

—Má²ca³ma³quien¹³ bíh¹ jná¹³, hí³ jáun² má¹quien¹³ bíh¹ jná¹³ siáh³ cónh³i¹ cu³ jéin³².

29 Hí³ jáun² tsá² jmí¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² né³ ca³nái³², hí³ jáun² jmí¹ ná¹juáh²³ hí³ miúh³² bíh¹ má²lí²jmú³, ti³la³ ma³ jan² né³ jmí¹ ná¹juáh²³ la³ lá²:

—Jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² má²lí²hléh³² ñí¹con² tsú².

30 Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, Jesús ca³záih³ tsá² hí³ la³ lá²:

—La³ñí¹ la³ján³ hí³ ca³tin¹ hnoh² bíh¹ mah¹ hí³ má²lí²hléh³² ní², jun³juáh¹³ hí³ ca³tin¹ jná¹³ yáh³.

31 Ta³né³² bíh¹ má²cá²chó³² jmái¹ hí³ tá¹tsin¹ héih³² tsá² zian² hngá¹máh³ lá², hí³ ta³né³² bí¹ siáh³ má²cá²chó³² jmái¹ hí³ cua³hain³² ti³ cheih³² tsá² cuá¹jmu² quien² ñí¹con² tsá² zian² hngá¹máh³ lá².

32 Hí³ jáun² ní¹ má¹ca³ziau³ tsú² jná¹³ chí³cuú² né³, má¹jáun² con²¹ jná¹³ ca³la³ jín³² tsáu² ñí¹con² ná¹ huen².

33 Cun³quionh³ hí³ ca³juáh³ jáun² la³ ní² bíh¹ tsú², ca³lí³ lin¹ he³ lánh³ rón³² jún³. 34 Hí³ jáun² tsá² tionh² hí³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Cun³quionh³ jái¹³ hi³ rá¹tioh³ ñí¹ Sí² liei²¹ quiú¹³ jnoh¹ má²ca³lí³ né¹ hi³ Tsá² lín³ Cristo lí³ zian² cun³ jmí¹hi³nio² bíh¹. ¿Ha³ bí¹ lánh³ rón³² juánh³ hnú² hi³ Jon² tsá²mi³cuóun² ca³tí²¹ zón³² chí³cuú²? ¿Hin² dá² tsánh² tsá² hí³ hi³ lín³ Jon² tsá²mi³cuóun²?

³⁵ Jáun² né³, Jesús ca³záih³ siáh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Lí³ zia³² bíh¹ joh¹ ja¹ quián¹³ hnoh², tí³la³ cú¹pih²¹ jmái¹ bíh¹ jéi³²í¹ má¹ná¹. Hi³ jáun² né³, ñí³táunh¹ náh² ñí¹ tie³ joh¹ tá¹la³ zia³² joh¹ ja¹ quián¹³ náh², qui¹ ní² lí¹ ca³jauh¹ náh² já¹niéi²; qui¹ ní¹juáh³ jan² tsá² cuá¹ngi³² já¹niéi², ha³ tiá² ñí³² yáh³ tsú² ha³ jinh¹ cuá¹tsau³². ³⁶ Chá¹ náh² cáun² honh² ñí¹con² joh¹ jáun² tá¹la³ tie³ ja¹ quián¹³ náh², hi³ jáun² lí¹³ lín³ náh² tsá² zia³² joh¹ ñí¹con².

Jmí¹ má²lí²juáh³ Jesús la³ ní² né³, ngau³ hi³ ca³ñí¹hinh² ñí¹con² tsá² hí³.

He³ láih³² tiá² ñí¹tanh² tsá² judíos ta²¹ Jesús

³⁷ Hi³ jáun² né³, uá¹jinh¹ hliáun³ bíh¹ lí²¹ hi³ lí³ hua³jueh³² má²ca³jmú³ Jesús ñí¹ hó²¹ñí¹ tsá² hí³, tí³la³ cun³ jáun² bíh¹ tiá² jmí¹ tanh² dí² ta²¹; ³⁸ qui¹ la³ jáun² ca³lí³tí³ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ jáun² hla¹ Isaías tsá² jmí¹ lín³ hí³ *tí³² jē¹ Dió³², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

Hnú² Juóu³² jná¹³, ¿hin² dá² tsánh² má²ca³taunh³ ta²¹ jái¹³ hi³ hléh¹ jnoh¹?

¿Hin² dá² ñí¹con² ca³ma³jnia¹³ hnú² pí³ quián¹³?

³⁹ La³ ní² bíh¹ lí³, hi³ jáun² tiá² jmí¹ lí²³ yáh³ hi³ tónh³² tsú² ta²¹. Qui¹ ja³bí¹ la³ lá² siáh³ ca³juáh³ hla¹ Isaías hí³:

40 Dió³² cu³tsa³² má²ca³jmú³ hi³ ná¹ten³ tsá² ní²,
 hi³ jáun² tiá² lí¹³ jíe³;
 jí³ hi³ cu³tsa³² má²ca³jmú³ dí² siáh³ huáh² chí¹ tsú²,
 hi³ jáun² tiá² ngí¹³;
 quí¹ sá¹jmí¹ hi³ tí³ jéinh³² tsú² jmí¹ tsí³,
 hi³ jáun² jná¹³ jmí¹ lí¹³ jmah²¹ tsú².

41 La³ ní² ca³juáh³ Isaías quí¹hliá² jmí¹ má²ca³jíe³
 bíh¹ tsú² hi³ Jesús bíh¹ jan² Tsá² quien² lín³², hi³
 jáun² hi³ ca³tin¹ hí³ bíh¹ hi³ ca³hléh³ tsú² jáun².

42 Tí³la³ uá¹ jáun² la³ jáun² né³, cun³ jáun² juóun³²
 bíh¹ tsá² ná¹ñí¹ ca³tanh² ta²¹ Jesús; jí³²la³ cáun² tiá²
 jmí¹ má²li²¹ tsú² ñí¹con² tsáu² bíh¹, quí¹ cun³ñí¹ hi³
 jmí¹ juénh² tsú² tsá² fariseos, quí¹ ní² lí¹ ca³hue³
 tsú² hñu³ cuáh³² quioh²¹. 43 Quí¹ cun³ñí¹ hi³ tí³
 jlánh¹ bíh¹ jmí¹ hniá¹ tsú² hi³ tsáu² juáh³ hi³ hí³ dí²
 chun¹, cha³ jmí¹ jmu³ dí² hniá¹ hi³ Dió³² juáh³ hi³
 chun¹ dí².

*Cun³quionh³ jái¹³ quioh²¹ Jesús bíh¹ tá¹tsi²¹ héih³²
 ñí¹con² tsáu²*

44 Hi³ jáun² né³, Jesús ca³hléh³ siáh³ cónh³¹ cu³
 jéin³² tiá³, hi³ ca³juáh³:

—Lí³ua³ jan² tsá² taunh² ta²¹ jná¹³, jun³juáh¹³
 taunh² ta²¹ jmáh³la³ jná¹³ yáh³ tsú², tí³la³ tanh²
 tsú² ta²¹ la³ jí³ Ñuh³² jná¹³ Tsá² ca³ze³ bíh¹.

45 Hi³ ní¹juáh³ tsá² má²cuóu³² jná¹³ siáh³, ja³bi¹
 má²cuóun³² tsú² siáh³ Tsá² ca³ze³ jná¹³. 46 Jná¹³
 bíh¹ má²cuán² ná¹ ja¹ quioh²¹ tsá² zian² ñí¹ hué²¹
 lá², hi³ lín³ ná¹ joh¹ ñí¹con² tsú², hi³ jáun² tiá²
 já¹niéi² tá¹tonh¹ yáh³ ní¹juáh³ tsá² taunh² ta²¹ jná¹³.

47 Tí³la³ ní¹juáh³ tsá² náí³² jái¹³ quion²¹ jná¹³, hi³

tiá² ta²¹ taunh³² má¹lí³² jáun², jun³juáh¹³ jná¹³ yáh³ tsá² rá¹tsin³² tsú² héih³²; qui¹ jun³juáh¹³ ja³ jná¹³ hi³ tí³ ja³ra³tsin³² ná¹ tsáu² héih³² yáh³, tí³la³ jná¹³ dá² ja³ hi³ ja³lion¹ bíh¹ tsá² zian² hngá¹máh³ lá².
 48 Zia³² bíh¹ he³ cun³quionh³ tá¹tsin¹ tsú² héih³² ní¹juáh³ tsá² tiá² quiú² tiá² jéi²³ jná¹³, hi³ sa³jun³ jéih³² tsú² siáh³ jái¹³ quion²¹ jná¹³: Cun³quionh³ jái¹³ hi³ má²ca³hléh³ jáun² bíh¹ jná¹³ tá¹tsin¹ tsú² héih³² tí³ ñí¹ táuh³ jmái¹. 49 Qui¹ jun³juáh¹³ hléh²³ jná¹³ jái¹³ hi³ lí¹ chin³² chin³² huen² yáh³, qui¹ tí³la³ hnga² Ñuh³² jná¹³ Tsá² ca³ze³ bíh¹ jmu² héih³² ní¹juáh³ he³ hléh¹³ jná¹³ ho³ he³ hie¹³ jná¹³ hnoh².
 50 Hi³ ño¹ ná¹ siáh³ hi³ héih³² quioh²¹ Ñuh³² bíh¹ jná¹³ jmu² hi³ lí¹³ zian² tsú² la³ cun³ jmí¹hi³nio²; hi³ jáun² bíh¹ la³jí³² hi³ hléh²³ jná¹³ lí³ tán¹ la³ cun³ rón³² hi³ ca³zái³ jná¹³ Ñuh³².

13

Jesús ráin³² ta³ tsá² quian³tun³ joh¹

1 Jáun² né³, ta³ ñeh² bíh¹ hi³ tí²¹ *Jmí¹hién¹, jmí¹ má²ñí³² bíh¹ Jesús hi³ má²ca²chó³² bíh¹ jmái¹ hi³ cua³han² dí² ñí¹ hué²¹ lá², hi³ tsánh³² dí² ñí¹ cuá³ Jméi². Hi³ jáun² ca³ma³hnio³ dí² tsá² joh¹ tionh² ñí¹ hué²¹ lá² la³ má²hnio³ jáun² dí² ca³la³ ñí¹ cá¹táuh³ jmái¹.

2 Tá¹la³ jmí¹ ná¹jmu² tsú² jáun² má³² bíh¹, hi³ tsá² hláinh¹ hñu³ tsí³ Judas jon² Sí¹mu²¹, tsá² ja³ hí³ tí³ juú² Queriot, hi³ jáun² hi³ né³ ca³lín¹³ hi³ jienh³ dí² Jesús.

3 Hi³ jáun² né³, Jesús cun³ jmí¹ má²ñi³² bíh¹ hi³ Jméi² dí² má²ca³chá³ ca³la³ jí³² jo³cuo² hí³ dí², hi³ ñi³² tsú² siáh³ hi³ ñi¹con² Dió³² bíh¹ ja³, hi³ jáun² ñi¹con² Dió³² bíh¹ má²tsánh³² dí² siáh³. 4 Jáun² ca³náu² dí² ñi¹ jmí¹ cuá¹jmu² má³², hi³ ca³chí² hmih³² tsi³² coh³, hi³ jáun² ca³can³ cáun² hmih³² teh¹ hi³ ca³hñéih³ hñeh². 5 Jmí¹jáun² né³ ca³táh³ dí² jmái² cáun² hú³, hi³ jáun² ca³ráin³² dí² ta³ tsá² quian³tun³ hí³ joh¹, hi³ jáun² ca³ma³quiéin² dí² siáh³ ta³ tsú² cun³quionh³ hmih³² teh¹ hi³ má²hñéih¹ dí² jáun².

6 Ti³la³ jmí¹ ca³ti³ ñi¹ ren³ dí² ta³ Sí¹mu²¹ Pé¹ né³, Pé¹ hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ti³², ¿he³ ca³ti²¹ sa³ hnú² máh³ ráinh¹³ tán² jná¹³?

7 Jáun² Jesús né³ ca³ngái³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ta³né³² ha³ tiá² ngi²³ yáh³ hnú² la³ cun³ hi³ cuá¹jmu² jná¹³ lá², ti³la³ ngi¹³ bíh¹ nú² ní¹ má¹jáun².

8 Ti³la³ Pé¹ né³ ca³juáh³ siáh³:

—¡Cun³ tiá² tón³² jmái¹ cué¹³ bíh¹ jná¹³ jái¹³ hi³ hnú² ráinh¹³ tán² jná¹³!

Jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús:

—Ní¹juáh³ tiá² la³ ren¹ jná¹³ tanh¹ hnú², hi³ jáun² tiú²uú² lín³ yáh³ hnú² tsá² joh² jná¹³.

9 Jmí¹jáun² né³ ca³juáh³ cú²jueh³² Sí¹mu²¹ Pé¹ la³ lá²:

—Hi³ jáun² ní¹juáh³ la³ ní² né³ Ti³², jun³juáh¹³ hnó³² jná¹³ hi³ ráinh¹³ hnú² jmáh³la³ tán² yáh³ jná¹³, ti³la³ jná¹³ hnó³² hi³ ráinh¹³ nú² siáh³ la³ jí³ uón³² bíh¹ jná¹³ jí³ la³ jí³ chin³² jná¹³ ní² siáh³.

10 Tí³la³ Jesús né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—Ní¹juáh³ tsá² cun³ lí²liáuh³, tiú²uú² lin¹ hniáuh³² yáh³ lóh³² tsú² siáh³ cónh³, qui¹ má²jin² bíh¹ tsú², jáun² jí³²la³ ta³ bí¹ tsú² jéi³²i¹ hniáuh³² qui³². Qui¹ tsá² má²ná¹jin² bíh¹ hnoh², uá¹jin¹ tiá² la³jin³² náh².

11 Ca³juáh³ tsú² la³ ní² hi³ tiá² la³jin³² tsá² hí³ má²ná¹jin² yáh³, qui¹hliá² jmí¹ má²ñi³² bíh¹ tsú² hi³ hin² tsánh² tsa³jienh³.

12 Jmí¹ má²lí²ráin³² jáun² Jesús ta³ tsú² né³, ca³qui³ siáh³ ha¹ hi³ ca³cuá³ siáh³ ñi¹ mesa, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Má¹ca³ngi¹³ hnoh² he³ hnió³ juáh³ la³ cun³ hi³ má²lí²jmú³² jná¹³ ní²? 13 Sá¹ní² jie³, hnoh² dá² teh³² náh² jná¹³ Tí³² jí³ hi³ juáh³ náh² siáh³ hi³ Juóuh³² náh² jná¹³; re² bíh¹ la³ cun³ hi³ juáh³ hnoh², qui¹ tson² bíh¹ lín³ jná¹³ la³ jáun². 14 Jáun² né³, ní¹juáh³ jná¹³ má²lí²ráin³² ná¹ tanh¹ hnoh², Tsá² lín³ ná¹ Tí³² jí³ hi³ lín³ ná¹ siáh³ Juóuh³² náh², jáun² ja³bí¹ hnoh² uá²jai³² hniáuh³² ráinh¹³ náh² ta³ tsá²ján² tsá²ján². 15 Qui¹ jná¹³ má²lí²có³² cáun² nóh³², hi³ jáun² hnoh² lí¹³ jmúh¹³ la³jmí¹ má²lí²jmú³² ní² jná¹³. 16 Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ hí¹ jan² yáh³ tsá² lín³ quián²¹ tiá² tí³ jlánh¹ bí¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ juo¹³, hi³ sa³jun³ hí¹ jan² yáh³ tsá² zéin¹ tiá² tí³ jlánh¹ bí¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ tsá² lí²ze³ tsú². 17 Jáun² né³, jlánh¹ jmí¹ ren² hnoh² ní¹juáh³ hi³ má²ca³ngi¹³ náh² jái¹³ ní², jí³ hi³ má¹zián¹³ náh² siáh³ la³ ní².

18 ”Jun³juáh¹³ cuá¹hléh²³ jná¹³ jái¹³ lá² hi³ ca³tin¹ la³jín³² yáh³ hnoh²; qui¹ ño¹ bíh¹ jná¹³ hin² tsánh² ca³quiánh³² ná¹. Qui¹ cun³ ca³ti²¹ lí³tí³ bíh¹ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí², ñí¹ juáh³ jáun² la³ lá²: “Tsá² cáun² uon² jmí¹ cuh³² quiúnh¹ bíh¹ jná¹³ má²ca³ziáuh³² ta³”. 19 Juah³² jná¹³ jái¹³ lá² ta³ ñeh³, hi³ jáun² ní¹ má¹cá²chó³² jmá¹ hi³ lí³tí³, jáun² má¹jáun² má²táunh¹³ náh² ta²¹ hi³ jná¹³ bíh¹ la³². 20 Jú¹ tson² cu³tí³ bíh¹ la³² juah³² jná¹³, hi³ ní¹juáh³ tsá² hen² lí³ua³ jan² tsá² zein³² jná¹³, hi³ he² jná¹³ bíh¹ tsú² jaun³²; hi³ jáun² ní¹juáh³ tsá² he² jná¹³ né³, hen² tsú² la³ jí³ Tsá² ca³ze³ bíh¹ jná¹³.

Jesús jmu² lin¹ hi³ Judas jmu³ hian² tsí³ ñí¹ con² dí² (Mateo 26:20-25; Marcos 14:17-21; Lucas 22:21-23)

21 Jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² Jesús jái¹³ ní² né³, ca³háuh³² tsí³, hi³ jáun² ca³nia³ bíh¹ dí² cú²jueh³² jái¹³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Jú¹ tson² cu³tí³ bíh¹ juo³ jná¹³ hnoh², hi³ ja¹ quián¹³ náh² ní² zian² jan² tsá² né³bí¹ jienh³ jná¹³.

22 Jmí¹ má²lí²juáh³ tsú² jáun² la³ ní² né³, cáun² lí¹ ca³jien³ tsá²ján² tsá²ján² bíh¹ tsú², qui¹ tiá² jmí¹ ñí³² yáh³ tsú² hi³ hin² dá² hien² Jesús. 23 Jáun² né³, jan² tsá² quian³tun³ hi³, tsá² jmí¹ hnio³ lín³² Jesús jmí¹ cuá¹tón²¹ cu³héin¹ hi³ jmí¹ cuá¹jmu² má³², 24 hi³ jáun² Sí¹mu²¹ Pé¹ ca³hméih³² ñí¹ tsá² hí³, hi³ hnió³ dí² líéinh³²; hi³ jáun² ca³záih³ dí²:

—Ngáih³ tiá³ tsú² neh²¹ hin² tsánh² hien² tsú².

25 Jáun² tsá² hí³ né³ ca³hanh³ tá²cuá¹ Jesús, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Hin² dá² tsánh² tsá² hí³ né³ Tí³²?

²⁶ Jáun² Jesús né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Cuí¹ má¹jlih²¹ ná³ cá² cuonh¹ pih²¹ *hí³ cuú²miih²¹, hí³ jáun² ní¹juáh³ hin² tsánh² hiauh³, jáun² tsá² hí³ bíh¹.

Ca³ma³jlih²¹ bíh¹ tsú² cá² cuonh¹ hí³, jmí¹ lí²¹ jáun² né³ Judas jon² Sí¹mu²¹ bíh¹ ca³cuéh³ dí², tsá² ja³ hí³ juú² Queriot. ²⁷ Jáun² la³ cun³ jmí¹ má²lí²héi³ jáun² bíh¹ Judas hí³ jáun², ca³hi³ *Satanás hñu³ tsí³. Jmí¹jáun² né³ ca³juáh³ Jesús ñí¹con² tsú² la³ lá²:

—La³ cun³ hi³ ñi³lín²³ hnú² jmúh¹³, cuá²jmu³ tia³jui³².

²⁸ Tí³la³ hí¹ jan² yáh³ tsá² jmí¹ ná¹jmu² hí³ má³² quionh³ tsú² tiá² jmí¹ ñi³² he³ ca³tí²¹ hí³ ca³juáh³ tsú² la³ jáun². ²⁹ Ma³ jan² tsáu² cáun² ca³lín¹³ hí³ Jesús ca³juáh³ hí³ tsa³lia³² Judas la³ cun³ hí³ lí³ hniáuh³² jmái¹ bíh¹, ho³lá²dá² hí³ zia³² hí³ cuéh³² tsú² ca³lá² tsá² tia³mii² quí¹ cun³ñí¹ hí³ hí³ bíh¹ jmí¹ nio¹ jo³cuo² tuh³² tloh³ quie³.

³⁰ Jáun² jmí¹ má²lí²héi³ Judas hí³ jáun² né³, la³jui³² cua³han³. Jmí¹ má²nié² bíh¹ jmí¹jáun².

Cáun² héih³² hmai²¹

³¹ Jáun² né³, jmí¹ cuá¹han³ Judas ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Ta³né³² má²lí²lin¹ hí³ quien² jná¹³ Jon² tsá²mi³cuóun², jí³ hí³ lí²lin¹ siáh³ hí³ quien² Dió³² cun³quionh³ hí³ dí². ³² Hí³ ní¹juáh³ Jon² tsá²mi³cuóun² la³ jmu² lin¹ hí³ quien² Dió³², hí³ jáun² ja³bí¹ Dió³² siáh³ ma³jnia² hí³ lin¹ hí³ quien²

tsú²; hi³ tia³juí³² bíh¹ siáh³ jmu³ tsú² la³ jáun².
 33 Hnoh² jón³, ha³ tiú²uú² ué³ jmái¹ cuon¹ yáh³
 jná¹³ quiúnh¹ hnoh². Má¹jáun² má²hnauh¹³ hnoh²
 jná¹³, tí³la³ la³ cun³ hi³ ca³juo³ jná¹³ jáun² tsá²
 *judíos tsá² ná¹ñí¹ bíh¹ juah³² jná¹³ siáh³ ñí¹con²
 hnoh² ta³né³²: Ha³ tiá² lí¹³ yáh³ cuá¹táunh¹ hnoh²
 ñí¹ ñe¹ jná¹³. 34 Jáun² jmu² jná¹³ cáun² héih³² hmai²¹
 lá² ñí¹con² hnoh²: Hi³ má¹hnáu³ náh² tsá²ján²
 tsá²ján². La³ ní² bíh¹ hniáuh³² má¹hnáu³ náh²
 tsá²ján² tsá²ján², ca³la³ jmí¹ hnau³ jná¹³ ní² cu³tí³
 bíh¹. 35 Hi³ ní¹juáh³ ca³ma³hnáu³ náh² la³ ní² né³,
 jáun² tá¹ cáun² hngá¹máh³ bíh¹ lí³tsin² hi³ hnoh²
 lín³ náh² tsá² hain²¹ tí³ con² jná¹³.

Jesús juáh³ hi³ Sí¹mu²¹ Pé¹ nó³² tí³ có³²

(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34)

36 Jáun² Sí¹mu²¹ Pé¹ né³ ca³ngái³ ñí¹con² Jesús:

—Tí³², ¿ha³ dá² jinh¹ cuóh¹³ hnú²?

Hi³ jáun² Jesús ca³juáh³:

—Ha³ tiá² lí¹³ yáh³ ñeih²¹ hnú² cu³hna³² jná¹³
 ta³né³²; tí³la³ tí³ chí¹cáin² bíh¹ má²lí¹³ ñeih²¹ hnú².

37 Jmí¹jáun² ca³ngái³ Pé¹ hi³ ca³juáh³:

—Tí³², ¿he³ láih³² tiá² má²lí¹³ ñe¹ jná¹³ cu³hnah³²
 hnú² né³? Cáun² bíh¹ nio² tsin³² jná¹³ uá¹ hi³ jun³
 jná¹³ cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ hnú².

38 Jáun² Jesús né³ ca³juáh³:

—¿Hí¹ tson² má²nio² cáun² honh² hnú² hi³ jún³
 nú² hi³ ca³tin¹ jná¹³? Jú¹ tson² cu³tí³ juo³ jná¹³
 hnú², hi³ ñeh² bíh¹ hi³ hau³ cá¹háu² juáh¹³ hnú²
 hnaih³² jéin³² hi³ tiá² cuóu³² nú² jná¹³.

14

Jesús bíh¹ lín³ jui³² hi³ chanh²¹ tsú² ñí¹ cuá³ Dió³²

¹ ”Jáun² né³, ha³ lí² tianh³ náh² hi³ ná¹hi³² lín³² honh². Cáun² chá¹ náh² honh² ñí¹con² Dió³², hi³ cáun² chá¹ náh² siáh³ honh² ñí¹con² jná¹³. ² Hliáun³ lín³² bíh¹ ñí¹ lí³ tauh¹³ zia³² hñú¹³ Ñuh³² jná¹³; sá¹jmí¹ hi³ tiá² zia³² dúh¹, jáun² jmí¹ má²lí²juáh³² bíh¹ jná¹³ ñí¹con² hnoh². Jáun² né³, ñih²¹ bíh¹ jná¹³ hi³ ñí¹jmú²¹ hua³jan²¹ ñí¹ cuá¹tianh³ hnoh². ³ Ní¹ má¹lí³² jáun² né³, jáunh¹³ jná¹³ hi³ já¹cáun³² ná¹ hnoh², hi³ jáun² hnoh² uá²jai³² lí¹³ cuá¹tianh³ ñí¹ ñí¹ñí²¹ jná¹³ jáun². ⁴ Má²ñí²¹ bíh¹ hnoh² jui³² hi³ chau²¹ tí³ ñí¹ ñih²¹ jná¹³ jáun².

⁵ Jáun² Tú¹ma²¹ né³ ca³ngá³ la³ lá²:

—Tí³², já² tiá² né¹ yáh³ jnoh¹ ha³ dá² jinh¹ cuánh¹³ hnú², ¿ha³ bí¹ lánh³ rón³² lí¹³ né¹ jnoh¹ hín² juíh³² jaun³²?

⁶ Jáun² Jesús ca³juáh³ la³ lá²:

—Jná¹³ bíh¹ lín³ jui³², jí³ jú¹ tson², jí³²la³ cun³quionh³ jná¹³ bíh¹ lí¹³ zian² tsú² cu³tí³, jí³ hi³ lí¹³ siáh³ chanh²¹ tsú² ñí¹ cuá³ Ñuh³² jná¹³.

⁷ Ní¹juáh³ hi³ má²ca³lí³ cuóu³² náh² jná¹³, jáun² lí³ cuóun³² bí¹ náh² uá²jai³² Ñuh³² jná¹³; hi³ ta³né³² né³, má²ca³lí³ cuóun³² bíh¹ náh² tsú² qui¹ Tsá² má²ca³jien¹ bí¹ náh² hí³.

⁸ Jáun² Pí²lié¹ né³ ca³juáh³:

—Tí³², ma³jnia¹³ tiá³ Jmé² dí² ñí¹con² jnoh¹, hi³ jáun² cu³ jáun² bíh¹ má²tioh²¹.

⁹ Hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Hnú² Pí²liéi¹, ¿já³ jmá² tiá² má²tí³ hi³ ngí²³ jná¹³ quiúnh¹ hnoh², hí¹ cun³ jáun² tiá² má²ca³lí³ cuóu³² máh³ náh² jná¹³? Qui¹ ní¹juáh³ tsá² má²ca³lí³ cuóu³² jná¹³, jáun² má²ca³lí³ cuóun³² bíh¹ tsú² siáh³ Ñuh³² jná¹³; jáun² né³ ¿he³ yáh³ láih³² mih³² hnú² hi³ má¹jnia¹³ jná¹³ Jméi² dí² ñí¹con² náh²? 10 ¿Há¹ tiá² má²táunh²³ hnoh² ta²¹ dúh¹ hi³ lín³ bíh¹ jná¹³ la³ cun³ qui³ lín³ Ñuh³², hi³ Ñuh³² jná¹³ né³, lín³ siáh³ la³jmí¹ lín³ jná¹³? Jáun² Ñuh³² jná¹³, Tsá² qui³ lín³ la³jmí¹ lín³ jná¹³ bíh¹ jmu² ta²¹ quioh²¹, hi³ jáun² jun³juáh¹³ jái¹³ hi³ lí¹ chin³² chin³² huen² yáh³ jná¹³ hléh²³ ñí¹con² hnoh². 11 Jáun² tionh² náh² ta²¹ hi³ lín³ bíh¹ jná¹³ la³ cun³ qui³ lín³ Ñuh³², hi³ Ñuh³² jná¹³ né³ lín³ siáh³ la³ jmí¹ lín³ jná¹³. Tí³la³ ní¹juáh³ tiá² la³ nio² cáun² honh² náh² ca³tí²¹ hi³ má²lí²juáh³² jná¹³ ní², jáun² tiaunh² náh² ta²¹ jná¹³ cun³ñí¹ hi³ ca³tí²¹ la³jí³² hi³ jmu² bíh¹ jná¹³. 12 Jú¹ tson² cu³tí¹³ juo³ jná¹³ hnoh² hi³ lí³ua³ jan² tsá² taunh² ta²¹ jná¹³, ja³bí¹ tsá² la³ hí³ uá²jai³² lí¹³ jmu³ la³ cun³ ta²¹ hi³ jmu² jná¹³, hi³ hí¹ la³ tí³ ta²¹ hi³ jlánh¹ bí¹ cáu² jueh³² yáh³ lí¹³ jmu³ tsú², qui¹ jná¹³ dá² má²ñih²¹ ñí¹con² Ñuh³² bíh¹. 13 Lí³ua³ cáun² hi³ mih³² náh² ñí¹con² Ñuh³² jná¹³ cun³quionh³ héih³² quion²¹ jná¹³, jná¹³ bíh¹ cué¹³, hi³ jáun² cun³quionh³ jná¹³ bíh¹ lí³ lin¹ hi³ jlánh¹ quien² Ñuh³² jná¹³. 14 Qui¹ jná¹³ bíh¹ tsá² lí¹³ cué¹³ lí³ua³ cáun² hi³ mih³² náh² cun³quionh³ héih³² quion²¹ jná¹³.

Jesús jmu² jái¹³ hi³ zen³ Jmí² chí³ Chun¹

15 "Ní¹juáh³ hnau³ náh² jná¹³, jáun² ma³ti²¹ náh² héih³² quion²¹ jná¹³. 16 Hi³ jáun² jná¹³ né³ mi²¹ ñí¹con² Ñuh³² jan² Tsá² ma³hau³ hnoh², Tsá² lí¹³ cuá³² quiúnh¹ hnoh² jmái¹ ca³la³ jí³². 17 Jmí²chí³ Chun¹ Tsá² hie³² jú¹ tson² bíh¹ Tsá² hí³, jan² Tsá² tiá² lí¹³ hen³ tsá² zian² cun³ tin² tsí³ hmóu³², qui¹ jmí¹líh³ yáh³ tiá² lí¹³ jien³² tsú² Tsá² hí³, hi³ sa³jun³ lí¹³ lí³ cuóun³² tsú² siáh³ Tsá² hí³. Tí³la³ hnoh² má¹ná¹, má²cuóun³² bíh¹ náh² tsú², qui¹hliá² cuá³ tsú² quiúnh¹ hnoh², hi³ la³ cun³ jmí¹hi³nio² bíh¹ cuá³² tsú² siáh³ hñu³ honh² náh².

18 "Ha³ tiá² chau²¹ yáh³ jná¹³ hmóu³² hnoh²; jáunh¹³ bí¹ jná¹³ siáh³ hi³ já¹ñí³² quiúnh¹ hnoh². 19 Cú¹pih²¹ jmái¹ bíh¹ jéi³²í¹ he² hi³ chau²¹ jmái¹ hi³ tiú²uú² jé³² jná¹³ tsá² zian² cun³ tin² tsí³ hmóu³², tí³la³ hnoh² má¹ná¹ cun³ chau²¹ jmái¹ jie¹ bí¹ hnoh² siáh³ jná¹³; hi³ cun³ñí¹ hi³ zian² jná¹³ né³, ja³bí¹ hnoh² uá²jai³² lí¹³ zian² náh². 20 Jmái¹ jáun² bíh¹ lí³tsin² hnoh² hi³ cu³tí³ bíh¹ lín³ jná¹³ la³jmí¹ lín³ Ñuh³², hi³ hnoh² né³ lín¹³ náh² la³ cun³ qui³ lín³ jná¹³, hi³ jáun² jná¹³ né³ lín³ la³jmí¹ má²lín¹³ hnoh² jáun². 21 Lí³ua³ jan² tsá² he² héih³² hi³ jmu² jná¹³, jí³ hi³ má²tí³² tsú² siáh³, jáun² tsá² la³ hí³ bíh¹ ján¹ tson² hniau³ jná¹³. Hi³ jáun² ní¹juáh³ tsá² hniau³ jná¹³ né³, jáun² Ñuh³² jná¹³ ma³hno³ siáh³ tsá² hí³; ja³bí¹ jná¹³ siáh³ má¹hno¹ tsú² uá²jai³², jí³ hi³ má¹jnia¹³ jná¹³ siáh³ ñí¹con² tsú².

22 Jáun² Judas ca³ngái³ la³ lá² (tí³la³ jun³juáh¹³ tsá² ja³ hí³ tí³ juú² Queriot má¹na²¹):

—Tí³², ¿lánh³ bí¹ rón³² lí³ hi³ ñí¹con² jnoh¹ bíh¹

má¹jnia¹³ nú², hi³ tiá² la³ má¹jnia¹³ yáh³ nú² ñí¹con²
tsá² zian² cun³ tin² tsí³ hmóu^{32?}

23 Jmí¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Ní¹juáh³ tsá² hniau³ jná¹³, jáun² ma³tí³² bíh¹
tsú² la³ cun³ hi³ juah³² jná¹³; hi³ jáun² Ñuh³² jná¹³
né³ ma³hnio³ tsá² hí³, hi³ jná¹³ né³ jáunh¹³ ná¹
quiúnh¹ Ñuh³² hi³ já¹ma³ziáun¹³ jnoh¹ quiúnh¹ tsá²
la³ hí³. 24 Tí³la³ lí³ua³ jan² tsá² tiá² hniau³ jná¹³,
jáun² tiá² má²tí³² yáh³ tsú² jái¹³ hi³ hléh²³ jná¹³.
Jun³juáh¹³ quion²¹ huen² yáh³ jná¹³ jái¹³ hi³ nah³²
hnoh² lá², quí¹ jái¹³ quioh²¹ Ñuh³² Tsá² ca³ze³ bíh¹
jnë¹³ la³².

25 "Né³² né³, la³jí³² hi³ má²lí²juo³ jná¹³ hnoh²,
má²lí²hléh³ jná¹³ tá¹la³ cuon¹ jná¹³ lá² ja¹ quián¹³
hnoh². 26 Tí³la³ ní¹ má¹cuán² jáun² Jmí²chí³ Chun¹,
Tsá² ma³hau³ náh², Tsá² zen³ hi³ Jméi² dí² chá³²
jnë¹³, hí³ bíh¹ ma³ta² hnoh² ca³la³ jí³², jí³ hi³
cháú³² tsú² siáh³ honh² náh² la³jí³² la³ cun³ hi³
má²lí²juáh³² jné¹³ ní².

27 "Jáun² né³, la³jní¹ nio² tie³ hñu³ tsin³² jné¹³
jmu¹ jné¹³ hi³ niau²¹ tie³ hñu³ honh² hnoh²
siáh³, jun³juáh¹³ la³ qui³ jmu² jáun² tsá² zian²
hngá¹máh³ yáh³. Jáun² ha³ lí² cuí¹ hi²¹ honh²
náh², hi³ sa³jun³ hniáuh³² lí¹ hú¹ cóh²¹ honh² náh²
siáh³. 28 Má²lí²niéih² bíh¹ hnoh² hi³ má²lí²juáh³²
jnë¹³: Ñih²¹ jné¹³ hi³ jáun² jáunh¹³ jné¹³ siáh³
hi³ já¹ñí³² quiúnh¹ hnoh². Sá¹jní¹ hi³ cu³tí³
bíh¹ má²ca³ma³hnau¹ hnoh² jné¹³ dúh¹, jáun² jní¹
má²ca³ma³hiúnh¹³ bíh¹ náh² honh² hi³hliá² ñih²¹
jnë¹³ ñí¹ cuá³ Ñuh³²; quí¹ hí³ bíh¹ jan² Tsá² tí³ jlánh¹

bíh¹ záu² tá¹³ la³ cónh³ bí¹ jná¹³. 29 Hi³ jáun² bí¹ juanh³² jná¹³ jái¹³ lá² ta³ ñeh³, qui¹ hi³ jáun² ní¹ má¹lí³² la³ jáun² né³, má²taunh¹³ náh² ta²¹ jná¹³.

30 "Ha³ tiú²uú² hliáun³ jái¹³ hléh¹³ yáh³ jná¹³ quiúnh¹ hnoh², qui¹ má²cuá¹ja³² bíh¹ juo¹³ tsá² zian² cun³ tin² tsí³ hmóu³². Ti³la³ uá¹jinh¹ hí¹ cáun² pí³ tiá² zia³² yáh³ quioh²¹ tsá² hí³ ñí¹con² jná¹³,
31 la³ ní² ca³ti²¹ lí¹³ bíh¹, qui¹ hniáuh³² bíh¹ lí³tsin² tsá² zian² hngá¹máh³ lá² hi³ hno³ jná¹³ Ñuh³² jí³ hi³ má²ti²¹ jná¹³ siáh³ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ tsú² hi³ jmu¹ ná¹.

"Jáun² nú¹ tianh³ náh², cuí¹ hue¹³ dí² ñí¹ lá².

[Tá¹la³ hí¹tiáunh¹ tsú² jáun² juí³² né³, ca³juáh³ Jesús:]

15

Mí¹ziah²¹ mi³ uóun²jieh¹³ la³ má²quionh³ cuú²ñeh¹ quioh²¹

1 —Jná¹³ bíh¹ lín³ la³jmí¹ lí³ hú¹tá¹ mí¹ziah²¹ mi³ uóun²jieh¹³, hi³ jáun² Ñuh³² jná¹³ né³ lín³ la³jmí¹ lín³ tsá² jmu² hua³hí¹³ hi³ jáun². 2 Jáun² ní¹juáh³ zia³² cáun² chí² cuoh² quion²¹ jná¹³ hi³ tiá² má³ hái³², hí³ bíh¹ quieih³²; ti³la³ ní¹juáh³ hi³ hái³² má³ né³, chú² huen² bíh¹ tsú² chí² cuoh² pih²¹ siún¹ hi³ lí¹ hí¹quí² hí¹jnëí²³, hi³ jáun² ti³ hliáun³ má³ ha³ bíh¹. 3 Má²ná¹jín² bíh¹ hnoh² cun³quionh³ jái¹³ hi³ má²ca³ma³ta¹³ jná¹³ jáun². 4 Cuí¹ ná¹quiun² náh² re² quiúnh¹ jná¹³ la³jí³² jmá¹, hi³ jáun² la³ má²chí¹cunh² jáun² bíh¹ jná¹³ quiúnh¹ hnoh² lí¹³. Ha³ tiá² lí¹³ yáh³ ha³ má³ cáun² chí² cuoh² ta³

rón³² tí³ có³², quí¹ ní¹juáh³ tiú²uú² la³ chí¹hma² yáh³ quionh³ mí¹ziah²¹; la³ jáun² bíh¹ uá²jai³² lí³ ñí¹con² hnoh², ní¹juáh³ tiá² la³ ná¹cunh² yáh³ náh² tián³ quiúnh¹ jná¹³, jáun² tiá² lí¹³ yáh³ lín³ hnoh² la³jmí¹ lí³ chí² cuoh² háí³² máí³ chu²¹.

5 "Quí¹ jná¹³ bíh¹ lín³ ná¹ la³jmí¹ lí³ mí¹ziah²¹, hi³ jáun² hnoh² né³ lín³ náh² cuú²ñeh¹ uóun². Hi³ jáun² bíh¹ ní¹juáh³ tsá² ná¹cunh² tián³ quiúnh¹ jná¹³, hi³ jná¹³ né³ ná¹cunh² ná¹ siáh³ quiúnh¹ tsú², hi³ jáun² tsá² la³ hí³ bíh¹ lín³ la³jmí¹ lí³ chí² cuoh² hi³ háí³² hliáun³ máí³ chu²¹; quí¹ hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ lí¹³ jmúh¹³ hnoh² ní¹juáh³ tiá² quiúnh¹ jná¹³. 6 Lí³ua³ jan² tsá² tiá² ná¹cunh² quiúnh¹ jná¹³, quiunh²¹ tsú² la³jmí¹ quiunh³² jáun² chí² cuoh² tiá² máí³ háí³², tí³ cheih³² bíh¹ tsa³cuí³², hi³ jáun² ñí¹ jáun² lí³ quiéin²; hi³ má¹lí³² jáun² né³, ziu³ liáuh³² tsú² siáh³ hi³ tóh³² ja¹ sí², hi³ jáun² có³².

7 "Ní¹juáh³ la³ má²ná¹cunh² jáun² náh² quiúnh¹ jná¹³, jí³ hi³ hu²¹ siáh³ jáí¹³ quion²¹ jná¹³ hñu³ honh² náh², jáun² mí¹ náh² lí³ua³ cáun² hi³ hnáuh², hi³ jáun² hian³ náh². 8 Quí¹ cun³quionh³ hi³ ná¹lín³ hnoh² la³jmí¹ lí³ chí² cuoh² háí³² hliáun³ máí³ chu²¹ bíh¹ ma³quien² tsáu² Ñuh³² jná¹³, hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ má²lín³ náh² tsá² cu³tí³ hain²¹ tí³ con² jná¹³. 9 Hnau³ lín³² bíh¹ jná¹³ hnoh² la³jmí¹ hniau³ jáun² jná¹³ Ñuh³²; jáun² ma³zián¹³ náh² la³ cun³ ca³tí²¹ ma³zian² tsá² hno³ jná¹³. 10 Quí¹ ní¹juáh³ má¹tih²¹ náh² la³ cun³ héih³² hi³ jmu² jná¹³, jáun² má¹zián¹³ bí¹ náh² la³ cun³ qui³ ca³tí²¹ hi³ ma³zian² tsá² hno³

jnë¹³, la³jmí¹ zian² jné¹³ la³ cun³ qui³ ca³ti²¹ hi³
 zian² jan² tsá² hño³ Ñuh³² jné¹³ hi³hliá² ma³ti²¹
 jné¹³ héih³² hi³ jmu² tsú².

11 ”Hlí¹ lieh¹ jné¹³ hño² la³ ní² hi³ jáun² lí³ hiún²
 honh² náh² la³jmí¹ hiún² tsin³² jné¹³, hi³ jáun² la³
 ní² bíh¹ lí¹³ hi³ lí³ hiún² honh² náh² tán¹ hián² cu³tí³.
 12 La³ lá² bíh¹ lí³ héih³² hi³ jmu² jné¹³: Ma³hno¹
 náh² tsá²ján² tsá²ján² la³jmí¹ hnau³ jné¹³ hño².
 13 Jáun² né³, jmí¹líh³ bíh¹ tiá² chánh³² jan² tsá² tí³
 jlánh¹ bíh¹ hño³ há²mei²¹ joh¹ la³ cónh³ bíh¹ tsá²
 cué³² jmí²chí³ quioh²¹ cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ há²mei²¹
 hí³. 14 Hño² bíh¹ lín³ náh² há²mei²¹ joh² jné¹³
 ní¹juáh³ hi³ ma³tih²¹ náh² la³ cun³ héih³² hi³ jmu²
 jné¹³. 15 Tiú²uú² juah²¹ yáh³ jné¹³ hi³ hño² ná¹lín³
 náh² tsá² quian²¹, qui¹ tsá² lín³ quian²¹ tiá² hi³ ñi³²
 hí¹ cáun² yáh³ la³ cun³ hi³ jmu² juo¹³. Jáun² dá²
 há²mei²¹ joh² bíh¹ jné¹³ má²ná¹lín³ hño² juah³²
 jné¹³, qui¹ má²ca³ma³ta¹³ bíh¹ jné¹³ hño² ca³la³
 jí³lí³² la³ cun³ hi³ má²ca³híe³ jné¹³ Ñuh³². 16 Qui¹
 jun³juáh¹³ hño² yáh³ ca³quianh²¹ náh² jné¹³, qui¹
 jné¹³ bíh¹ tí³ ca³quiánh³² ná¹ hño², hi³ jáun² bíh¹
 má²ca³cháu³² jné¹³ hño² hi³ má¹zián¹³ náh² hi³
 chun¹ náh²; hi³ hi³ chun¹ náh² jáun² né³, lí³ quien²
 la³ má²quien² jáun². Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí¹³ cué³²
 Ñuh³² jné¹³ lí³ua³ cáun² hi³ míh¹³ náh² cun³quionh³
 héih³² quion²¹ jné¹³. 17 Hi³ jáun² la³ ní² bíh¹ lí³
 héih³² hi³ jmu² jné¹³, hi³ má¹hnáu³ náh² tsá²ján²
 tsá²ján² bíh¹.

Tsá² zian² cun³ tin² tsí³ hmóu³² hon² Jesús la³

má²quionh³ tsá² joh¹

18 "Ní¹juáh³ hi³ ca³lí³hau² náh² tsá² zian² cun³ tin² tsí³ hmóu³², cháu¹ náh² honh² hi³ jná¹³ bíh¹ tín² ca³lí³hau² tsú². 19 Tí³la³ sá¹jmí¹ hi³ hnoh² lín³ náh² uá²jai³² tsá² zian² náh² cun³ tin² tsí³ hmóu³² dúh¹, hi³ jáun² jmí¹ ma³hniau³ lín³² bíh¹ tsú² hnoh² la³ cun³ qui³ hnio³ tsú² tsá² rainh²¹. Tí³la³ jná¹³ bíh¹ ca³quiánh³² ná¹ hnoh² ja¹ quioh²¹ tsá² la³ hí³, hi³ jáun² dá² má²hau² bíh¹ tsú² hnoh² ta³né³², qui¹hliá² tiú²uú² lín³ yáh³ hnoh² tsá² zian² cun³ tin² tsí³ hmóu³². 20 Cháu¹ náh² honh² la³ cun³ hi³ má²lí²juáh³² jná¹³ jáun²: Hí¹ jan² yáh³ tsá² lín³ quian²¹ tiá² tí³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ juo¹³. Ní¹juáh³ jná¹³ la³ jmoh²³ tsú² hian² tsí³, ja³bí¹ la³ jáun² bíh¹ siáh³ jmoh³ tsú² hnoh²; ní¹juáh³ la³ má²ca³ma³tí³² tsú² la³ cun³ jái¹³ hi³ ca³ma³tin¹³ jná¹³, jáun² ja³bí¹ la³ jáun² bíh¹ siáh³ ma³tí³² tsú² jái¹³ hi³ hieh¹ hnoh². 21 La³jí³² hi³ ní² né³ jmu³ tsú² cun³ñí¹ hi³ hain²¹ hnoh² tí³ con² jná¹³ bíh¹, qui¹hliá² tiá² cuóun³² yáh³ tsú² Tsá² ca³ze³ jná¹³.

22 "Tiá² tso³ jmí¹ la³ ho² yáh³ tsú² sá¹jmí¹ hi³ tiá² cuan³ jná¹³ hi³ cua³hlí¹ cuá¹lien¹ ná¹ tsú². Tí³la³ ta³né³² né³, tiú²uú² zia³² yáh³ he³ cun³quionh³ lí¹³ jlí³ tsú² tsáu¹³; 23 qui¹ ní¹juáh³ hau² tsú² jná¹³, jáun² la³ jí³ Ñuh³² bíh¹ jná¹³ hon² tsú² siáh³. 24 Tiá² tso³ jmí¹ la³ ho² yáh³ tsú² sá¹jmí¹ hi³ tiá² má²cá²jmú³² jná¹³ ja¹ quioh²¹ tsú² la³ cun³ hi³ hí¹ jan² tiá² hin² má²ca³jmú³; tí³la³ má²ca³jíe³ bíh¹ tsú² la³jí³² hi³ jáun², hi³ cun³ jáun² hau² bíh¹ tsú² jná¹³ quiúnh¹

Ñuh³². 25 Tí³la³ la³ ní² dá² ná¹lí²³ qui¹ jáun² lí³tí³
la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ liei²¹ quioh²¹ tsú²
hmóu³² bíh¹, ñí¹ rá¹juáh³ jáun² la³ lá²: “Cáun² lí¹
ca³lí³hau² bíh¹ tsú² jná¹³ ta³ tiá² lin¹ hi³ lí³”.

26 ”Má²ja³quián³ já³² bíh¹ Jmí²chí³ Chun¹, Tsá² já³²
hí³ ñí¹con² Ñuh³² jná¹³, Tsá² qui³ má²hau³ hí³, jí³
hi³ hie³² siáh³ jú¹ tson². Jáun² ní¹ má¹cuán² tsú²
né³, lín¹³ tsú² Tsá² nau³² jái¹³ hi³ ca³tin¹ jná¹³. Tsá²
hí³ zein²¹ jná¹³ hi³ já³² la³ tí³ ñí¹con² Ñuh³² jná¹³.
27 Já³bí¹ hnoh² siáh³ cuéh¹ náh² jú¹ tson² hi³ ca³tin¹
jnë¹³, qui¹ la³ cun³ jmí¹ ca³lí³liau³ bíh¹ tionh² hnoh²
quiúnh¹ jná¹³.

16

1 ”Jáun² né³, má²lí²juáh³² jná¹³ jái¹³ ní² hi³ jáun²
tiá² lí¹³ tá¹tonh¹ náh² tí³ có³² hi³ ca³tin¹ jná¹³. 2 Qui¹
chu³ hue³ tsú² hnoh² hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá²
*judíos, hi³ hí¹ la³ tí³ chau²¹ jmá¹ hi³ lí³ua³ jan² tsá²
jngah³ hnoh² lín¹³ hi³ cun³ quionh³ la³ jáun² jmu²
cáun² ta²¹ chu²¹ ñí¹con² Dió³². 3 La³ ní² bíh¹ jmu³
tsú² qui¹ hliá² cun³ tiá² ca³lí³ cuóun³² bíh¹ tsú² Ñuh³²
jnë¹³, sa³jun³ jná¹³ yáh³ ca³lí³ cuóu³² tsú² siáh³.
4 Jáun² bíh¹ má²lí²juáh³² jná¹³ la³ ní² ta³ tin², qui¹
jáun² chau¹³ honh² náh² ní¹ má¹cá²chó³² jmá¹ hi³
jmoh³ tsú² hnoh² la³ má²lí²juáh³² jná¹³ ní².

Tá¹³ Jmí²chí³ Chun¹

”Jáun² bíh¹ tiá² cá²juáh³² jná¹³ jái¹³ ní² la³ cun³
jmí¹tin², qui¹ jmí¹ cuon¹ bíh¹ jná¹³ quiúnh¹ hnoh²;
5 tí³la³ ta³né³² má¹ná¹, má²ñih²¹ bíh¹ jná¹³ hi³

ñí¹ñí²¹ ná¹ quiúnh¹ Tsá² ca³ze³. Hi³ uá¹jinh¹
 má²lí²juáh³² jná¹³ la³ ní² né³, hí¹ jan² yáh³ hnoh²
 tiá² ngaih³² náh² hi³ ha³ jinh¹ ñih²¹ jná¹³. **6** Hnoh²
 dá² cáun² lí¹ má²lí²cháh¹ hlah³ honh² bíh¹ qui¹hliá²
 lí²juáh³² jná¹³ la³ ní². **7** Jáun² né³, juah³² jná¹³
 cáun² jú¹ tson² lá²: Tí³ jlánh¹ re² bíh¹ quián¹³ hnoh²
 ní¹juáh³ hi³ ñih²¹ jná¹³; qui¹ sá¹jmí¹ hi³ tiá² ñih²¹
 jná¹³, jáun² tiá² jmí¹ lí¹³ yáh³ já³² Tsá² ma³hau³
 hnoh². Tí³la³ ní¹ má¹ngah³² jná¹³ né³, jáun² ñí¹zén²¹
 bíh¹ jná¹³ Tsá² hí³. **8** Hi³ jáun² ní¹ má¹cuán² Tsá² hí³
 né³, jmu³ hi³ lí³tsin² tsá² zian² cun³ tin² tsí³ hmóu³²
 hi³ tson² bíh¹ ná¹ren² tsú² tso³, hi³ lí³tsin² siáh³ hi³
 zia³² cáun² jui³² chu²¹, jí³ hi³ lí³tsin² tsú² siáh³ hi³
 tá¹tsin¹ héih³². **9** Jmu³ tsú² hi³ lí³tsin² tsá² hí³ hi³
 ná¹ren² tso³, qui¹ tiá² ta²¹ taunh² yáh³ tsú² jná¹³.
10 Jáun² né³, lí³tsin² tsú² he³ lánh³ lí³ jui³² chu²¹, qui¹
 jná¹³ dá² má²ñih²¹ ñí¹ cuá³ Ñuh³² bíh¹, hi³ jáun²
 hnoh² né³ tiú²uú² lí¹³ yáh³ jie¹ náh² jná¹³. **11** Lí³tsin²
 tsú² siáh³ hi³ tá¹tsin¹ héih³², qui¹ má²ca³ta³tsin¹ bíh¹
 héih³² juo¹³ tsá² zian² cun³ tin² tsí³ hmóu³².

12 ”Zia³² bíh¹ hliáun³ lín³² hi³ jmí¹ lí³ juah²¹ jná¹³
 ñí¹con² hnoh², tí³la³ má²tioh²¹ bíh¹ cu³ ní² ta³né³²,
 qui¹ tiá² tú¹ tiá² tsin¹³ yáh³ hnoh² hi³ táunh¹³
 chinh³² jí³lí³². **13** Tí³la³ tiá² hi³ jmu³ yáh³, qui¹ ní¹
 má¹cuán² Jmí²chí³ Chun¹, Tsá² hie³² hí³ jú¹ tson²,
 hí³ bíh¹ hie³² la³jí³² jú¹ tson² ñí¹con² hnoh²; qui¹
 Tsá² hí³ tiá² hléh³² yáh³ hi³ lí¹ chin² chí¹ hnga²,
 tí³la³ hi³ dá² hléh³² la³ cun³ hi³ náí³² bíh¹, hi³ hie³²
 tsú² siáh³ la³jí³² la³ cun³ hi³ né³bí¹ lí¹³. **14** Tsá² hí³

dá² ma³ quien² jná¹³ quí¹ hliá² jě² jná¹³ bíh¹ cán³ tsú² hi³ záí³² tsú² siáh³ hnoh². 15 Quí¹ la³ jí³² bíh¹ la³ cun³ hi³ quioh²¹ Ñuh³² jná¹³ quion²¹ jná¹³ uá² jai³²; hi³ jáun² bíh¹ juah³² jná¹³ hi³ jě² jná¹³ bíh¹ cán³ Jmí² chí³ Chun¹ hi³ jáun² zai³² tsú² siáh³ hnoh².

16 "Cú¹ pih²¹ jmái¹ bíh¹ jéi³² í¹ he², hi³ jáun² má¹ jáun² tiú² uú² lí¹³ jie¹ hnoh² jná¹³; tí³ la³ tí³ chí¹ cáin² pih²¹ jáun² né³, lí¹³ bíh¹ jie¹ náh² siáh³.

Hi³ nio² hlah³ tsí³ dá² tsú² jeinh²¹ cáun² hi³ hiún² tsí³ bíh¹ tsú²

17 Jmí¹ jáun² ma³ jan² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² tsú² ca³ ngáih³ rainh²¹ tsá² ján² tsá² ján²:

—¿He³ dá² hnió³ niéih³ jái¹³ hi³ ñí¹ juah²¹ tsú² ní² hi³ cú¹ pih²¹ jmái¹ bíh¹ jéi³² í¹ he² hi³ jáun² má¹ jáun² tiú² uú² neh²¹ dí² tsú², hi³ cú¹ pih²¹ jmái¹ bíh¹ siáh³ tsa³ jau² hi³ jáun² má² neh²¹ dí² tsú² siáh³; hi³ ñí¹ juah²¹ tsú² siáh³ hi³ ñí¹ cuá³ Jméi² néh¹ dí² má² ja³ quián³ tsánh³²? 18 ¿He³ dá² hnió³ juáh³ jaun³²: "Ñí¹ cú¹ pih²¹ jmái¹?" Já² tiá² ngí²³ yáh³ dí² he³ dá² ní³² ñí¹ juah²¹ tsú².

19 Ca³ lí³ lieih²¹ bíh¹ Jesús hi³ jmí¹ hnió³ tsá² hí³ nga³ ñí¹ con² dí², hi³ jáun² ca³ záih³ dí² la³ lá²:

—Jná¹³ má² lí² juáh³² hi³ cú¹ pih²¹ jmái¹ bíh¹ jéi³² í¹ he² hi³ jáun² má¹ jáun² tiú² uú² lí¹³ jie¹ náh² jná¹³, hi³ tí³ chí¹ cáin² pih²¹ jáun² né³ má² lí¹³ jie¹ náh² siáh³. ¿Hí¹ hi³ ní² uá¹ hi³ jlánh¹ ná¹ qui² ná¹ ngaih³² náh² ja¹ má² tún² hmóu³²? 20 Jná¹³ juah³² hi³ cu³ tí³ bíh¹ uóh¹ hnoh² hi³ niau²¹ hlah³ honh² náh², tí³ la³ tsá² hau² jná¹³ né³, ma³ hiún² tsí³ bíh¹. Tí³ la³ cun³

jáun² uá¹jinh¹ hnoh² niau²¹ hlah³ honh², chau²¹ bíh¹ jmái¹ hi³ lí³ hiún² lín³² honh² náh² cha³ jmí¹ niau²¹ hlah³. 21 Jmú¹³ jái¹³: Ní¹juáh³ jan² tsá²mí³ la³ má²cá²chó³² jmái¹ hi³ lí³zian² jon², jáun² hlah³ lín²¹ bíh¹ má²nio² tsí³ tsú² quí¹hliá² má²cá²chó³² jmái¹ hi³ quieh² héin¹; tí³la³ ní¹juáh³ má²ca³lí³zian² jon² tsú² né³, ca³la³ hí¹juáh³ tiú²uú² chau² bíh¹ tsí³ tsú² hi³ ca³quieh² jáun² héin¹, quí¹hliá² jlánh¹ tsah³ tsú² hi³ má²ca³lí³zian² siáh³ cónh³fí¹ jan² dain² ñí¹ hué²¹ lá². 22 La³ jáun² bíh¹ siáh³ ná¹má²tsoh¹ hnoh² honh² ta³né³²; tí³la³ ní¹ má¹já²jie¹ jná¹³ siáh³ hnoh² né³, má¹jáun² bí¹ jlánh¹ lí³ hiún² honh² náh² ca³la³ tán¹ hián² cu³tí³, cáun² hi³ hí¹ jan² tiú²uú² hin² lí¹³ quin³.

23 "Má¹jáun² bí¹ ján¹ tson² hí¹ cáun² yáh³ tiú²uú² hi³ míh¹³ hnoh² ñí¹con² jná¹³. Quí¹ jú¹ tson² juah³² jná¹³, hi³ lí³ua³ cáun² hi³ míh¹³ náh² ñí¹con² Jméi² dí² cun³quionh³ héih³² quion²¹ jná¹³, hian³ bí¹ náh². 24 Quí¹ hí¹ cáun² bíh¹ hi³ tiá² má²lí²míh¹ hnoh² cun³quionh³ héih³² quion²¹ jná¹³ la³ tí³ ta³né³²; mí¹ náh² hi³ jáun² hian³ náh², hi³ jáun² lí¹³ lí³ hiún² honh² náh² ca³la³ tán¹ hián² cu³tí³.

Jesús Tsá² lín³ Cristo bíh¹ lín³ Tsá² cah²³ jmái¹ ñí¹con² tsá² hon² Dió³²

25 "Né³² né³, jná¹³ má²ca³lieh¹ ná¹ hnoh² cun³quionh³ jú¹ jní²; tí³la³ chau²¹ bíh¹ jmái¹ hi³ tiú²uú² jmu¹ jná¹³ la³ ní², má¹jáun² dá² má²hléh¹³ jná¹³ tá²na²¹ cu³tí¹³ bíh¹ hi³ ca³tín¹ Ñuh³² jná¹³.

26 Jmái¹ jáun² né³, má²míh¹ hnoh² cun³quionh³

héih³² quion²¹ jná¹³; tí³la³ má¹jáun² né³ tiú²uú² m^í¹³ yáh³ jná¹³ ñí¹con² Ñuh³² hi³ ca³tin¹ hnoh²,
 27 qui¹ qui³ cónh³ hniau³ lín³² bíh¹ hnga² Ñuh³²
 jná¹³ hnoh². Hniau³ tsú² qui¹ cun³ñí¹ hi³ hnau³
 hnoh² jná¹³ bíh¹, jí³ hi³ má²ca³tionh² náh² siáh³ ta²¹
 hi³ jná¹³ ja³ ñí¹con² Dió³². 28 Jmí¹ ca³tí³ ñí¹ já¹³ jná¹³
 ñí¹ hué²¹ lá², cua³han³ jná¹³ ñí¹con² Ñuh³² bíh¹, hi³
 jáun² dá² ñí¹con² Ñuh³² bíh¹ jná¹³ má²ñih²¹ siáh³
 ta³né³².

29 Hi³ jáun² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² tsú² né³
 ca³juáh³:

—Ta³né³² ján¹ tson² má²dí¹hléh¹ hnú² tá²na²¹
 cu³tí¹³, hi³ tiú²uú² dí¹hléh¹ yáh³ nú² jú¹ jni².
 30 Ta³né³² má²lí²neh²¹ jnoh¹ hi³ la³jí³² bíh¹ la³ ñí¹
 hnú², hi³ hí¹juáh³ tiá² lin¹ lí³hniauh²³ yáh³ hi³ zian²
 tsá² zia³² hi³ nga³ ñí¹con² hnú². Cun³ñí¹ hi³ jáun²
 bíh¹ má²nio² cáun² tsí³ jnoh¹ hi³ hnú² ñeh³ nú²
 ñí¹con² Dió³².

31 Jmí¹jáun² ca³ngái³ Jesús la³ lá²:

—¿Hí¹ jáun² né³bí¹ má²táunh²³ máh³ hnoh² ta²¹?
 32 Né³² né³, má²cá²chó³² bíh¹ jmá¹ hi³ ta³né³² bíh¹
 cánh³² má²han³ náh² ma³ quin³², hi³ ma³ quin³²
 ma³ jan³² náh² cuá¹táunh¹ náh² juí³² quián¹³, hi³
 jáun² huen² bíh¹ jná¹³ má²zeh¹³ náh²; tí³la³ tiá²
 huen² jná¹³ zenh² yáh³ má¹ná¹, qui¹ zenh² bíh¹
 Ñuh³² jná¹³ quiúnh¹ ná¹. 33 Juah³² jná¹³ la³jí³²
 jái¹³ ní² ñí¹con² hnoh² hi³ jáun² lí¹³ nio² tie³ hñu³
 honh² náh² cun³ñí¹ hi³ ná¹cunh² náh² quiúnh¹
 jná¹³. Hnoh² dá² ca³tin¹ má¹tsoh¹ honh² la³ cun³

hi³ jmu² tsá² hon² Dió³², tí³la³ tiá³ chá¹ náh² honh²,
qui¹ má²ca³cah¹ bíh¹ jná¹³ jmái¹ ñí¹con² tsá² hí³.

17

Jesús liéinh³² Dió³² hi³ ca³tin¹ tsá² hain²¹ tí³ con²

¹ Jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² Jesús jái¹³ ní² né³,
ca³ziauh³ ñí¹ chí³cuú², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tia²¹, má²cá²chó³² bíh¹ jmái¹; ma³quien¹³ hnú²
Jónh³², hi³ jáun² Jónh³² hnú² siáh³ lí¹³ ma³quien²
hnú². ² Qui¹ huen² bíh¹ hnú² má²ca³jmu³ hi³
Jónh³² hnú² ho² ta²¹ ñí¹con² la³jín³² tsáu², hi³
jáun² lí¹³ jmu¹ jná¹³ hi³ lí¹³ zian² tsáu² la³ cun³
jmí¹hi³nio², ca³la³ jín³² tsá² má²ca³chan²¹ hnú²
jo³uón³² jná¹³. ³ Hi³ zian² tsú² jáun² cun³ jmí¹hi³nio²
dá² lí³ la³ lá²: hi³ cuóu³² tsú² hnú² bíh¹, Tsá²
cú²huen² tán¹ nú², Tsá² hú¹tá¹ lín³ Dió³²; jí³ hi³
cuóu³² tsú² jná¹³ ní² siáh³, Jesús, Tsá² lín³ ná¹
Cristo, Tsá² ca³zen² hnú² hí³.

⁴ "Má²lí²ma³quien¹³ bíh¹ jná¹³ hnú² ñí¹ hué²¹ lá²,
hi³ má²lí³² bí¹ siáh³ la³jí³² hi³ ca³juah²¹ hnú² hi³
jmu¹ jná¹³. ⁵ Né³² né³ Tia²¹, ma³quien¹³ siáh³
jnë¹³ ñí¹ hó²¹máh¹ nú² la³ cun³ qui³ jmí¹ quien²
jnë¹³ jáun² jmí¹tin², jmí¹ ñeh² bíh¹ hi³ lí¹³ tá¹ cáun²
mí³cuú².

⁶ "Má²ca³ma³jnia¹³ bíh¹ jná¹³ hi³ hin² tsánh² hnú²
ñí¹con² tsá² má²ca³quianh²¹ hnú² ja¹ tsá² zian²
hngá¹máh³ lá², tsá² má²ca³chan²¹ hnú² jo³uón³²
jnë¹³. Tsá² jmí¹ joh² bíh¹ hnú² hí³ hi³ ca³cuen²¹ nú²
jnë¹³, hi³ má²ca³ma³tí³² bíh¹ tsú² siáh³ jèh² hnú².

⁷ Hi³ jáun² dá² má²ñi³² bíh¹ tsú² ta³né³² hi³ la³jí³²

bíh¹ hi³ quion²¹ jná¹³ ja³ ti³ ñí¹con² hnú²; 8 qui¹ má²ca³juo³ bíh¹ jná¹³ tsú² la³jí³² jái¹³ hi³ ca³cuéh¹ hnú² jáun² ñí¹con² jná¹³, jáun² má²ca³héi³ bíh¹ tsú². Hi³ jáun² má²ca³lí³tsin² bíh¹ tsú² hi³ tson² bíh¹ cu³ti³ ja³ jná¹³ ñí¹con² hnú², hi³ jáun² má²taunh³² tsú² ta²¹ hi³ hnú² bíh¹ ca³ze² jná¹³.

9 "Jáun² né³, jná¹³ hiú² mí²³ ñí¹con² hnú² hi³ ca³tin¹ tsá² hí³ bíh¹, ha³ tiá² hiú² mí²³ yáh³ jná¹³ hi³ ca³tin¹ tsá² zian² cun³ tin² tsí³ hmóu³², ti³la³ mí²³ jná¹³ hi³ ca³tin¹ tsá² ca³chan²¹ hnú² jo³uón³² bíh¹ jná¹³, qui¹ tsá² joh² hnú² bíh¹ hí³. 10 Qui¹ la³jí³² bíh¹ la³ cun³ hi³ quion²¹ jná¹³ quián¹³ hnú², hi³ jáun² la³jí³² bíh¹ siáh³ la³ cun³ hi³ quián¹³ hnú² quion²¹ jná¹³ uá²jai³². Hi³ jáun² né³, cun³quionh³ tsá² hí³ bíh¹ má²lin¹ hi³ quien² jná¹³.

11 "Ha³ tiú²uú² ñí²¹ yáh³ jná¹³ ñí¹ hué²¹ lá², ti³la³ tsá² ní² né³ tá¹tonh¹ bíh¹; qui¹ jná¹³ dá² má²jáunh¹³ bíh¹ hi³ ñí¹ñí²¹ quiúnh¹ hnú². Jáun² né³, hnú² Tia²¹ Tsá² chun¹, cun³quionh³ pí³ hi³ hauh³² nú² jmu³ hua³hí¹³ tsú² la³ cun³ hi³ ca³cuéh¹ nú² jáun² jná¹³ uá²jai³², hi³ jáun² lí¹³ tionh² tsú² cá²hon³ la³jímí¹ tiauh² dí² quiúnh¹ hnú². 12 Qui¹ tá¹la³ ca³ngí³ jná¹³ jáun² quiúnh¹ tsú², ca³jmú³² bíh¹ jná¹³ hua³hí¹³ tsú² cun³quionh³ jái¹³ hi³ ho² jná¹³ hi³ ca³cuéh¹ hnú² jáun². La³ ní² bíh¹ ca³jmú³² jná¹³ hua³hí¹³, hi³ jáun² hí¹ jan² yáh³ tiá² já²hín³, jí³²la³ tsá² qui³ ca³tin¹ hi³ tsa³hín³ bíh¹ já¹hín³, hi³ jáun² ca³lí³tí³ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí².

13 "Jáun² ta³né³² má²jáunh¹³ jná¹³ ñí¹ ñíh³ hnú² bíh¹; ti³la³ juah³² jná¹³ jái¹³ ní² tá¹la³ cuon¹ ná¹ ñí¹

hué²¹ lá², hi³ jáun² tsá² tá¹tonh¹ lá² lí¹³ lí³ hiún²
 tsí³ ca³la³ tán¹ hián² cu³tí³ la³jmí¹ hiún² tsin³² jná¹³.
 14 Má²ca³ma³tin¹³ bíh¹ jná¹³ tsú² jēh² hnú², tí³la³
 tsá² zian² hí³ cun³ tin² tsí³ hmóu³² né³, tiá² quiú²
 tiá² jéin²³ yáh³ tsú² qui¹ cun³ñí¹ hi³ tiú²uú² jmu²
 yáh³ tsú² la³jmí¹ jmu² tsá² hí³, qui¹ sa³jun³ jná¹³
 yáh³ zian² ná¹ la³ jáun². 15 Ha³ tiá² hiú² mí²³ yáh³
 jná¹³ hi³ huen¹³ nú² tsú² ja¹ quioh²¹ tsá² zian² ñí¹
 hué²¹ lá², ñí¹ jí²¹la³ mí²³ jná¹³ hi³ jmúh¹³ nú² tsú²
 hua³hí¹³ ca³tin¹ tsá² hláinh¹ bíh¹. 16 Qui¹ la³jmí¹
 tiá² zian² jná¹³ la³ cun³ qui³ zian² jáun² tsá² jmu²
 cun³ tin² tsí³ hmóu³², hi³ jáun² sa³jun³ tsá² ní² yáh³
 siáh³ zian² la³ jáun². 17 Hi³ jáun² né³, jmu³ hi³
 lí¹³ ná¹chan¹ tsú² ñí¹con² nú² huen² cun³quionh³ jú¹
 tson², qui¹ jái¹³ quián¹³ hnú² dá² lí³ jmáh³la³ jú¹
 tson² bíh¹. 18 Jáun² né³, la³jmí¹ ca³ze² nú² jná¹³ ja¹
 tsá² zian² hngá¹máh³ lá², la³ jáun² bí¹ siáh³ zein³²
 jná¹³ tsá² lá² ja¹ tsá² hí³ uá²jai³². 19 Hi³ cun³ñí¹ hi³
 ca³tin¹ tsá² lá² bíh¹ jmu² jná¹³ siáh³ cuá¹chan¹ ná¹
 huen², qui¹ hi³ jáun² tsá² lá² uá²jai³² lí¹³ ná¹chan¹
 cun³quionh³ jú¹ tson².

20 "Tí³la³ tiá² mí²³ yáh³ jná¹³ jmáh³la³ hi³ ca³tin¹
 tsá² lá², qui¹ mí²³ jná¹³ la³ jí³ hi³ ca³tin¹ tsá² taunh¹³
 jná¹³ ta²¹ ní¹ má¹ca³nái³² jú¹ chú³² hi³ hléh³² tsá²
 lá² bíh¹. 21 Mí²³ jná¹³ ñí¹con² hnú² hi³ cu³tí³ cuí¹
 tionh¹ tsú² cá²hon³ jí³lin². Hnú² Tia²¹, cuí¹ tionh¹
 tsú² cá²hon³ quiúnh¹ dí² la³jmí¹ ná¹tioh³ jáun² cáun²
 tsí³ dí² quiúnh¹ hnú², hi³ jáun² lí¹³ tónh³² tsá²
 zian² hngá¹máh³ lá² ta²¹ hi³ tson² bíh¹ hnú² ca³ze²

nú² jná¹³. 22 La³jmí¹ má²ca³ma³quien¹³ hnú² jáun² jná¹³, má²ca³ma³quien¹³ jná¹³ tsú² siáh³ uá²jai³², hi³ jáun² lí¹³ ná¹tioh³ cáun² tsí³ tsú² quiúnh¹ dí², la³jmí¹ ná¹tioh³ cáun² tsí³ dí² hmóu³². 23 Cáun² bíh¹ ná¹tioh³ tsín³² jná¹³ quiúnh¹ tsú² la³jmí¹ ná¹tioh³ cáun² tsí³ dí² hmóu³², hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí¹³ hi³ ná¹tioh³ cáun² tán¹ tsí³ tsú² má²tún² hmóu³² siáh³, hi³ jáun² la³ ní² bíh¹ lí¹³ lí³tsín² tsá² zian² hngá¹máh³ lá² hi³ hnú² bíh¹ Tsá² ca³ze² nú² jná¹³, jí³ hi³ hno³ lín³² nú² siáh³ tsá² joh² jná¹³ la³ cun³ rón³² hnau³ nú² jná¹³.

24 ”Tia²¹, hnú² bíh¹ ca³chan²¹ tsú² jo³uón³² jná¹³, hi³ jáun² bíh¹ hnó³² jná¹³ hi³ tsa³tiánh² tsú² ñí¹ ñí¹ñí²¹ jná¹³, hi³ jáun² lí¹³ jie³ tsú² cónh³ tí³ hi³ quien² jná¹³, la³ cun³ hi³ ca³ma³quien¹³ nú² jáun² jná¹³; quí¹ hnú² bí¹ jlánh¹ ca³ma³hnau¹ nú² jná¹³ la³ cun³ jmí¹ ñeh² bíh¹ hi³ lí¹³ tá¹ cáun² mi³cuú².

25 Hnú² Tia²¹, Tsá² chun¹ nú², ha³ tiá² cuóu³² yáh³ hnú² tsá² zian² cun³ tin² tsí³ hmóu³², tí³la³ jná¹³ má¹ná¹, cuóu³² bíh¹ ná¹ hnú², hi³ ja³bí¹ tsá² lá² siáh³ má²ca³lí³ ñí³² bíh¹ hi³ hnú² ca³ze² jná¹³.

26 Jná¹³ má²ca³hie³ tsá² lá² hi³ hin² tsánh² hnú², hi³ la³ má²hie² jáun² jná¹³ tsú² siáh³, hi³ jáun² lí¹³ ma³hno³ tsú² tsá²ján² tsá²ján² rón³² la³ cun³ hnau³ nú² jáun² jná¹³, hi³ jáun² lí¹³ ná¹tioh³ cáun² tsín³² jná¹³ quiúnh¹ tsú².

18

Má²jan² tsú² Jesús hi³ tson³

(Mateo 26:36-56; Marcos 14:32-50; Lucas 22:39-53)

1 Hi³ jáun² jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² Jesús jái¹³ ní² né³, cua³han³ quionh³ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² hi³ ngau³ tí³ jo²¹ jêh³ ñí¹ téh²³ tsú² jáun² Cedrón. Ñí¹ jáun² jmí¹ zia³² cáun² ñí¹ lí³ ñí¹ jná¹ hmá²; ñí¹ jáun² né³, hi³ Jesús la³ má²quionh³ tsá² quionh³. 2 Ja³bí¹ Judas tsá² má²jienh³ hí³ Jesús jmí¹ ñí² uá²jai³² ñí¹ jáun², quí¹ hliáun³ jéin³² bíh¹ jmí¹ má²ca³cuú² ca³ngih³² Jesús quionh³ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² ñí¹ jáun². 3 Hi³ jáun² né³, ca³chó³² bíh¹ Judas ñí¹ jáun² la³ má²quionh³ hliáu³ tsá² *romanos, jí³ ma³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ hi³ ca³ze³ tsá² ná¹chín¹ joh¹ tsú² la³ má²quionh³ tsá² *fariseos. Tsá² hí³ né³ ná¹quian³² sí² jmí²cau³² jí³ sí² ca² ní² siáh³, la³ má²quionh³ mí¹tái³ mí¹jla² jí³ hmá² ní² siáh³. 4 Tí³la³ Jesús má¹ná¹, jmí¹ má²ñi³² bíh¹ la³ cun³ la³jí³² hi³ quiunh²¹, hi³ jáun² ja³ hi³ ca³ngáih³ tsá² hí³ la³ lá²:

—¿Hin² tsánh² hnah²³ hnoh²?

5 Jáun² tsá² hí³ né³ ca³juáh³:

—Jesús tsá² Nazaret bíh¹ hnah²³ jnoh¹.

Jmí¹jáun² ca³juáh³ Jesús:

—Jná¹³ bíh¹ la³².

Ja¹ quioh²¹ tsá² hí³ né³ jmí¹ zenh¹ Judas tsá² má²lí²jienh³ Jesús. 6 Hi³ jáun² jmí¹ ca³juáh³ Jesús: “Jná¹³ bíh¹ la³²”, jmí¹jáun² né³ ca³yá²han¹ tsú² hi³ ca³quinh³ tí³ cu³hna²¹ hi³ ta³tonh¹ la³ tí³ hué³².

7 Jmí¹jáun² ca³ngái³ siáh³ Jesús cónh³í¹ cu³ jéin³²:

—¿Hin² tsánh² hnah²³ hnoh²?

Jáun² tsá² hí³ ca³ngái³ siáh³:

—Jesús tsá² Nazaret bíh¹ hnah²³ jnoh¹.

8 Hi³ jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús la³ lá²:

—Má²lí²juáh³² bíh¹ jná¹³ hi³ jná¹³ bíh¹ la³².
Ní¹juáh³ jná¹³ la³ hnauh²³ náh², tí³la³ cué¹ jái¹³ hi³
tsa³tánh¹ tín² tsá² ñí¹ hná¹ lá².

9 La³ ní² dá² ca³lí³ hi³ jáun² lí³tí³ la³ cun³ hi³
má²lí²juáh³ tsú² jáun² hnga², jmí¹ ca³juáh³ la³ lá²:
“Tia²¹, tsá² ca³cuen²¹ hnú² hí³, hí¹ jan² yáh³ tiá²
já²hín³”. 10 Jmí¹jáun² ca³chí² Sí¹mu²¹ Pé¹ mí¹tái³
hmu³ tá¹ tun³ jo²¹ quioh²¹, hi³ ca³jmú³ cu³ nga¹³
mí¹tái³ cuá¹ cuá² chu²¹ quioh²¹ jan² tsá² jmái²
Malco, jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ tsá² cuá¹lín³
mí²tsá² hien¹. 11 Tí³la³ Jesús né³, ca³záih³ Pé¹ la³ lá²:

—Tiáunh¹ mí¹tái³h³ hñu³ láu² quioh²¹. Ní¹juáh³
Ñuh³² jná¹³ hnió³ hi³ há¹ ngá¹³ jná¹³ uu³cha³tsi³²
lá², ¿hí¹ lí¹³ hi³ tiá² hen¹ jná¹³ hi³ quiunh²¹ jná¹³ la³
lá²?

Jesús má²zenh² ta³ ñí¹ Anás

(Mateo 26:57-58; Marcos 14:53-54; Lucas 22:54)

12 Hi³ jáun² jmí¹jáun² né³, hliáu³ tsá² chín¹, la³
má²quionh³ hliáu³ joh¹, jí³ tsá²cuú² tsá²ta³ tsá²
*judíos tsá² ná¹ñí¹ ní² siáh³ ca³ma³tson¹³ Jesús hi³
ca³hñéi³² dí². 13 Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ca³ñí¹jan² dí²
hñú¹³ Anás. Anás hí³ jmí¹ lín³ tsa³jméi² Caifás,
tsá² cuá¹lín³ mí²tsá² hien¹ jmí¹jáun². 14 Caifás hí³
bíh¹ jmí¹ má²ca³záih³ tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ hi³ tí³
quien² bíh¹ jún³ jan² tsáu² cha¹³ jí³lín² tsáu².

Pé¹ juáh³ hi³ tiá² cuóun³² Jesús

(Mateo 26:69-70; Marcos 14:66-68; Lucas 22:55-57)

15 Tí³la³ Sí¹mu²¹ Pé¹ né³, la³ má²quionh³ jan² tsá² ñí¹ hná¹ jáun², jmí¹ hí¹tsá²táunh¹ chí¹cáin² cu³hna²¹ Jesús. Tsá² jan² hí³ né³ jmí¹ cuóu²¹ bíh¹ tsá² cuá¹lín³ mí²tsá² hien¹, hi³ jáun² ca³hiau³ jái¹³ hi³ hí³ ñí¹hñú³ quioh²¹ mí²tsá² hien¹ hí³ quionh³ Jesús; 16 tí³la³ Pé¹ né³, cheih³² bíh¹ ca³ta³zanh¹. Hi³ jáun² tsá² jmí¹ cuóu²¹ hí³ mí²tsá² hien¹ né³ cua³han³ hi³ ñí¹mí² jái¹³ ñí¹con² tsá²mí³ tsá² jmí¹ dí¹jmu² hua³hí¹³ ho³hñú¹³ hi³ hí³ Pé¹ ñéih³, jmí¹jáun² ca³tanh² tsú² Pé¹ tí³ ñéih³. 17 Jmí¹jáun² ca³ngái³ tsá²mí³ hí³ ñí¹con² Pé¹ la³ lá²:

—¿Há¹ jun³juáh¹³ hnú² lín³ nú² uá²jai³² tsá² hen² tí³ con² tsá²ñuh² ó³² dúh¹?
Jáun² ca³juáh³ Pé¹ la³ lá²:

—Já¹han²¹, ha³ tiá² lín³ yáh³ jná¹³.

18 Jmí¹ cuóu³ lín³² bíh¹ jmí¹jáun², hi³ jáun² tsá² má²ná¹hlánh¹ quian²¹ mí²tsá² la³ má²quionh³ tsá²cuú² tsá²ta³ tsú² la³ má²lí²jmú³ sí², hi³ jáun² má²ná¹táun³ hi³ ná¹chóh²³ sí² jáun². Ja³bí¹ Pé¹ siáh³ jmí¹ zenh¹ ñí¹ jáun² quionh³ tsá² hí³ hi³ dí¹chóh²³ sí².

*Mí²tsá² hien¹ má²cán²³ jú¹ tson² ñí¹con² Jesús
(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Lucas 22:66-71)*

19 Jáun² tsá² lín³ hí³ mí²tsá² hien¹ ca³ma³liáu³² hi³ nga² ñí¹con² Jesús hi³ ca³tín¹ tsá² hain²¹ tí³ con² dí², hi³ he³ ñí¹ jái¹³ má²tín² tsú² siáh³ tsáu². 20 Jáun² Jesús né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Jná¹³ dá² má²ca³hléh³ ná¹ chú¹ja²¹ bíh¹; tiú²nio² bí¹ hñú³ cuáh³² quiú¹³ dí² má²ca³ma³tín¹³ jná¹³

tsáu², jì³ hñu³ cuáh³² chín¹ ní² siáh³, ñí¹ qui³ cuú² ngih³² ca³la³ jín³² tsá² judíos; hi³ jáun² né³, hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ má²ca³híe³ jná¹³ ñí¹ ná¹conh¹. 21 Jáun² ¿he³ yáh³ láih³² sa³ ñí¹con² huen² yáh³ jná¹³ ngaih³² hnú²? Ñí¹con² tsá² má²ca³nái³² jái¹³ hi³ hléh²³ dá² jná¹³ nga³, quí¹ tsá² hí³ bíh¹ tsá² ná¹ñi³² la³ cun³ hi³ má²cá²juáh³² jná¹³.

22 Jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² Jesús la³ ní² né³, jáun² jan² tsá²cuú² tsá²ta³ mí²tsáu² jmí¹ zenh¹ ñí¹ jáun² ca³pá³ ñí¹ Jesús, hi³ juáh³ la³ lá²:

—¿Hí¹ la³ ní² máh³ ngaih³² hnú² ñí¹con² mí²tsá² híen¹?

23 Jáun² ca³ngái³ Jesús la³ lá²:

—Ní¹juáh³ cáun² jú¹ hlah³ la³ lí²hléh³ jná¹³, jáun² juah²¹ neh²¹ ha³ jinh¹ tí³tsóh³ lí³ jú¹ hlah³; tí³la³ ní¹juáh³ re² bíh¹ la³ lí²hléh³ jná¹³ né³, jáun² ¿he³ ya³ láih³² sa³ po²³ yáh³ hnú² jná¹³?

24 Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ca³zen³ Anás Jesús la³ má²hñe² jáun² bíh¹ ñí¹con² Caifás tsá² cuá¹lín³ siáh³ mí²tsá² híen¹.

*Pé¹ juáh³ siáh³ cu³ jéin³² hi³ tiá² cuóun³² Jesús
(Mateo 26:71-75; Marcos 14:69-72; Lucas 22:58-62)*

25 Tá¹la³ jmí¹ dí¹chóh²³ jáun² Pé¹ sí² né³, jáun² tsá² jmí¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² ca³ngaih³ Pé¹ hi³ ca³juáh³:

—¿Há¹ jun³juáh¹³ hnú² uá²jai³² lín³ jan² tsá² hen² tí³ con² tsá²ñuh² ó³²?

Jáun² Pé¹ ca³juáh³:

—Já¹han²¹, jun³juáh¹³ jná¹³ yáh³.

26 Ñí¹ jáun² siáh³ jmí¹ zenh² jan² tsá² má²dí¹hlánh¹ quian²¹ mí²tsá² híen¹, rainh²¹ tsá² ca³uóunh³ hí³ cuá¹ hí³ ca³quieh³ Pé¹, hí³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Há¹ jun³juáh¹³ hnú² lí²jie¹ jná¹³ ja¹ hmá² jáun² quiúnh¹ nú² tsá² ó³² dúh¹?

27 Tí³la³ siáh³ bíh¹ siáh³ tiá² ca³ton³ Pé¹ jmí¹jáun². Tí³tsóh³dí¹ jmí¹jáun² né³ ca³hó³ jan² cá¹tsó³.

Jesús má²zenh² ta³ ñí¹ Pilato

(Mateo 27:1-2, 11-14; Marcos 15:1-5; Lucas 23:1-5)

28 Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, cua³han³ Jesús hnú¹³ Caifás, hí³ ca³ñí¹jan² dí² ñí¹ta²¹ quióh²¹ tsá² ho² ta²¹ tsá² romano. Jmí¹ má²;já²jnia² bíh¹, hí³ jáun² né³ tsá² ná¹ñí¹ joh¹ tsá² judíos hí³ tiú²uú² taunh³ yáh³ ñéih³ ñí¹ta²¹ jáun², quí¹ hí³ jáun² tiá² lí¹³ lín³ dí² tsá² tiá² jin². Quí¹ jí³²la³ tsá² jin² bíh¹ lí¹³ cuh³ má³² quióh²¹ *Jmí¹híen¹ ní¹ má¹ca³niéi² jáun². 29 Cun³ñí¹ hí³ jáun² bíh¹ cua³han³ Pilato tsá² ho² ta²¹ tí³ cheih³² hí³ ca³liéinh³² tsá² hí³, hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿He³ ñí¹ tso³ chah³² hnoh² quióh²¹ tsá²ñuh² lá²?

30 Jáun² tsá² hí³ né³ ca³ngái³:

—Sá¹jmí¹ hí³ tiá² lín³ tsá²ñuh² ní² jan² tsá² hláih¹ tsá² hon², jáun² tiá² jmí¹ má²lí²jienh²¹ yáh³ jnoh¹ tsú² ñí¹con² hnú².

31 Tí³la³ Pilato né³ ca³juáh³ siáh³:

—Jon¹ náh² tsú², hí³ jáun² cuá²ra³tsi³² náh² héih³² la³ cun³ lí³ liei²¹ quián¹³ náh² hmóu³².

Jmí¹jáun² ca³ngái³ siáh³ tsá² ná¹ñí¹ hí³:

—Ti³la³ jnoh¹ tsá² judíos má¹ná¹, tiú²uú² jái¹³ hau³² yáh³ jnoh¹ hi³ má¹ngi¹³ tsáu².

³² La³ jáun² bíh¹ ca³lí³ hi³ jáun² lí¹³ lí³tí³ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ hnga² Jesús hi³ he³ lánh³ rón³² jún³ dí².

³³ Jáun² Pilato hen³ siáh³ ñéih³ ñí¹ta²¹ quioh²¹, jáun² ca³teh³ dí² Jesús hi³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

—¿Hí¹ hnú² uá¹ lín³ nú² Re²¹ Juo¹³ tsá² judíos?

³⁴ Jmí¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—¿Hí¹ ngaih³² hnú² jái¹³ ní² hi³ ca³tin¹ hnú² huen², ho³ hi³ zian² jan² tsá² má²lí²juáh³ uá¹ hi³ ca³tin¹ jná¹³?

³⁵ Hi³ jáun² Pilato né³, ca³juáh³ siáh³:

—¿Hí¹ lín³ jná¹³ tsá² judío dúh¹? Qui¹ tsá² coh¹ huen² bíh¹ hnú², la³ má²quionh³ tsá² ná¹lín³ mi³jmu³ joh¹ tsú² má²lí²jienh³ hnú² ñí¹con² jná¹³. ¿He³ dá² ca³jmu³ hnú²?

³⁶ Jáun² ca³ngái³ siáh³ Jesús la³ lá²:

—Ha³ tiá² ñí¹ hué²¹ lá² ho² yáh³ jná¹³ jái¹³. Qui¹ sá¹jmi¹ hi³ ho² jná¹³ jái¹³ ñí¹ hué²¹ lá² dúh¹, hi³ jáun² jmi¹ lí¹³ bíh¹ jmu³ tsá² tionh² jo³uón³² jná¹³ hniéi², hi³ jáun² tiá² jmi¹ jienh³ yáh³ tsú² jná¹³ ñí¹con² tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹. Ti³la³ tiá² ñí¹ lá² ho² yáh³ jná¹³ jái¹³.

³⁷ Hi³ jáun² Pilato né³ ca³ngái³ siáh³:

—¿Hí¹ jáun² lín³ uá¹ hnú² re²¹?

Jáun² Jesús ca³juáh³:

—Lín³ bíh¹ jná¹³ la³ cun³ má²lí²juah²¹ hnú² ní². Jná¹³ dá² ca³lí³zian² ná¹, hi³ cuan³ ná¹ ñí¹ hué²¹ lá² hi³ hie¹³ ná¹ jú¹ tson². La³jín³² bíh¹ tsá² hain²¹ tí³ con² jú¹ tson² náí³² la³ cun³ hi³ juah³² jná¹³.

38 Jáun² Pilato ca³juáh³ la³ lá²:
—¿He³ dá² jaun³² jú¹ tson²?

Má²ma³ngí³ tsú² Jesús

(Mateo 27:15-31; Marcos 15:6-20; Lucas 23:13-25)

Jáun² jmí¹ má²lí²juáh³ Pilato jái¹³ ní² né³,
cua³han³ siáh³ cheih³² hi³ ca³ñí¹lien¹³ tsá² judíos
tsá² ná¹ngih³² hí³, hi³ ca³ñí¹zeh¹ dí² la³ lá²:

—Hí¹ cáun² yáh³ tso³ quioh²¹ tsá² lá² tiá² choh¹
jná¹³. 39 Tí³la³ hnoh² né³ ná¹hëh³ chinh³² hi³
hniáuh³² lion¹ jná¹³ jan² tsá² tson³ tá¹la³ Jmí¹hien¹;
jáun² né³ ¿hnáuh¹ náh² lion¹ jná¹³ Re²¹ Juóuh³²
hnoh² tsá² judíos?

40 Jmí¹jáun² ca³la³ jín³² bíh¹ tsú² ca³tí² ca³hóh³²
hi³ ca³juáh³:

—¡Jun³juáh¹³ tsá² ní² yáh³! ¡Barrabás bíh¹ lion¹
nú²!

Tí³la³ Barrabás hí³ né³ jmí¹ lín³ jan² tsá² háin²
hian² tsí³ bíh¹.

19

1 Hi³ jáun² jmí¹jáun² né³, ca³jmú³ Pilato héih³² hi³
jan³ tsú² Jesús, hi³ tsa³quiú² tsa³pan² tsú². 2 Jáun²
hliáu³ né³ ca³jmú³ cáun² chí² lih³² hi³ ca³tanh²
dí² chí¹ Jesús la³juah²¹ dúh¹ cáun² *có²ron¹ná¹ hi³
quioh²¹ jan² tsá² ho² jái¹³, tí³la³ hi³ jáun² né³ jmí¹
lí³ cun³quionh³ cuoh² hmá² ton² bíh¹; hi³ ca³quinh³
dí² siáh³ cáun² hmih³² zín¹³ la³ cun³ hi³ qui³ quih³²
jan² tsá² quien². 3 Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³ma³janh³² tsú²

ma³ quin³² ma³ jan³² ñí¹ cuá¹ tón²¹ Jesús, hi³ juáh³ la³ lá²:

—¡Cuí¹ li³ quien² bíh¹ Re²¹ Juo¹³ tsá² *judíos!

Ca³ la³ hi³ má² qui² má² jnó³² bíh¹ dí² hó¹ ñí¹ tsú².

4 Jmí¹ li²¹ jáun² cua³ han³ siáh³ Pilato hi³ ca³ liéinh³² siáh³ tsá² ná¹ ngih³² hí³ cheih³², hi³ ca³ juáh³ la³ lá²:

—Sá¹ ní² jie³ náh², cuí¹ chin²¹ jná¹³ tsú² tí³ cheih³² lá², hi³ jáun² lí³ tsin² hnoh² hi³ hí¹ cáun² yáh³ tso³ tiá² lin¹ choh¹ jná¹³ quioh²¹ tsá² lá².

5 Jmí¹ jáun² cua³ han³ Jesús hi³ má² hun¹ chí² lih³² hi³ lí³ cuoh² hmá² ton² chí¹, hi³ quih³² siáh³ hmih³² zín¹³ jáun². Hi³ jáun² ca³ juáh³ Pilato la³ lá²:

—¡Lá² zenh² tsú²!

6 Ti³ la³ jmí¹ ca³ jien³² tsú² Jesús né³, jmí¹ jáun² ca³ tí² ca³ hóh³² tsá² ná¹ lín³ mi³ jmú³ la³ má² quionh³ tsá² cuú² tsá² ta³, hi³ ca³ juáh³ la³ lá²:

—¡Crei²¹ cuí¹ taun¹ tsá² ní²! ¡Crei²¹ cuí¹ taun¹ tsá² ní²!

Jáun² Pilato ca³ juáh³:

—Jon¹ náh² tsú², hmóu³² náh² cuá² ton³ náh² tsú² crei²¹, qui¹ hí¹ cáun² yáh³ tso³ tiá² choh¹ jná¹³ quioh²¹ tsú².

7 Ti³ la³ tsá² judíos né³, ca³ juáh³:

—Jnoh¹ zia³² cáun² liei²¹ quiú¹³, hi³ jáun² la³ cun³ lí³ liei²¹ jáun² quiú¹³ bíh¹ jnoh¹ ca³ tin¹ tsá² ní² jún³, qui¹ sa³ tsá² ní² yáh³ má² ca³ juáh³ hi³ lín³ Jon² Dió³².

8 Jmí¹ ca³ náí³² Pilato jáí¹³ ní² né³, tí³ lí³ mí¹ ca³ ta³ hú¹ cóh²¹ bíh¹ tsí³. 9 Jáun² hen³ siáh³ ñéih³ ñí¹ ta²¹ quioh²¹, hi³ ca³ ngáih³ siáh³ Jesús la³ lá²:

—¿Hín² tíh³ ñeh³ hnú²?

Ti³la³ Jesús né³ tiú²uú² hi³ ca³ngái³ hí¹ cá² jon¹ yáh³. 10 Hi³ jáun² Pilato ca³juáh³:

—¿Hí¹ cónh³ tiá² ngáih¹ uá¹ hnú² ñí¹con² jná¹³?
¿Há¹ tiá² ñíh¹ hnú² hi³ jná¹³ ho² ná¹ jái¹³ hi³ taun¹
ná¹ hnú² crei²¹, ho³lá²dá² hi³ liau¹ ná¹?

11 Jáun² Jesús ca³ngái³ hi³ ca³juáh³:

—Hí¹ cáun² pí³ tiá² jmí¹ zia³² yáh³ quián¹³ hnú²
ñí¹con² jná¹³ sá¹jmí¹ hi³ Dió³² tiá² ca³cué³ hnú² jái¹³
hi³ ñi³hauh³²; cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ tí³ jlánh¹ bí¹
jueh³² tso³ ho² hnga² tsá² lí²jienh³ jná¹³ ñí¹con²
hnú² la³ cónh³ bí¹ hnú².

12 Hi³ jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ jlánh¹
ca³hauh² Pilato tsí³ he³ lánh³ rón³² lí¹³ líón³² dí²
Jesús; ti³la³ tsá² judíos hí³ né³, ca³tí² ca³hóh³² siáh³
hi³ ca³juáh³:

—¡Ní¹juáh³ hi³ ca³lion¹ nú² tsá² ní², jáun² tiú²uú²
re²juónh³² yáh³ hnú² quiúnh¹ *tsá² cuá¹lín³ mi³chí¹
juú² Roma! ¡Quí¹ lí³ua³ jan² tsá² juáh³ hi³ lín³ re²¹,
tsá² la³ hí³ ná¹hniei²¹ bíh¹ quionh³ tsá² cuá¹lín³ hi³
mi³chí¹!

13 Jáun² jmí¹ ca³nái³² Pilato jái¹³ ní² né³, ca³jmú³
héih³² hi³ chin¹³ tsú² Jesús tí³ cheih³², hi³ jáun²
ca³cuá³ ñí¹ hmá²si¹ quien² quioh²¹, ñí¹ jáun² jmí¹
téh²³ tsú² Gabata quionh³ jú¹ *hebreo, la³ cun³
niéih³ “Ñí¹ rá¹já²³ quín¹”. 14 Cua³hlau³ *Jmí¹hien¹
bíh¹ jmí¹jáun², hi³ jáun² ná¹jmu² tsú² hua³jan²¹ la³
cun³ hi³ lí³ hniáuh³²; míh¹ tiá² cun³ la³ nio¹ jñéi³ tí³
hú²niéi² jmí¹ ca³juáh³ Pilato ñí¹con² tsá² judíos hi³
la³ lá²:

—¡Lá² zenh² re²¹ juóuh³² náh²!

15 Tí³la³ tsá² hí³ né³ ca³tí² ca³hóh³² bíh¹ hí³ ca³juáh³:

—Chin³² tsá² ní², chin³² tsá² ní²; ma³jan³² ñí¹ taun³ crei²¹.

Hí³ jáun² Pilato ca³juáh³ siáh³:

—¿Hí¹ lí¹³ ton¹ jná¹³ crei²¹ re²¹ juóuh³² hnoh² dúh¹?

Jáun² tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:

—Jí³²la³ jan² tsá² cuá¹lín³ mi³chí¹ bíh¹ lín³ re²¹ juo¹³ jnoh¹, ha³ tiú²uú² hin² zian² yáh³ tsá² siánh³.

16 Jáun² Pilato ca³jienh³ cú²jueh³² Jesús ñí¹con² tsá² hí³ hí³ cu³tsa³² cuí¹ cha³ton³ tsú² cú²jueh³² crei²¹, hí³ jáun² ca³jón³² bíh¹ tsá² hí³ Jesús.

Má²ton³ tsú² Jesús crei²¹

(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43)

17 Jmí¹ má²lí³² jáun² né³, cua³han³ bíh¹ Jesús hí³ quian³² crei²¹ quioh²¹, hí³ ngau³ tí³ juí³² tsi³ máh³ ñí¹ téh²³ tsú² “Máh³ Mú³² Chí¹ Tsáu²”, hí³ cun³quionh³ jú¹jma² *hebreo né³, téh²³ tsú² “Gólgota”. 18 Ñí¹ jáun² bíh¹ ca³ton³ tsú² Jesús crei²¹. Já³bí¹ ca³ton³ tsú² siáh³ crei²¹ cónh³í¹ gon³ tsáu², ma³ jan² la³ cá² jo²¹, hí³ jáun² chu³jo² né³ tón³² Jesús. 19 Jáun² Pilato ca³jmú³ héih³² hí³ tsa³ton³² tsú² huéh³ ta³ chí¹ crei²¹ ñí¹ tón²¹ jáun² Jesús, hí³ juáh³ la³ lá²: “Jesús Tsá² Nazaret, Re²¹ Juo¹³ Tsá² Judíos”. 20 Juóun³² bíh¹ tsá² judíos ca³hí³ huéh³ jáun², qui¹ ñí¹ má²janh² can³² juú² bíh¹ ca³ton³ tsú² Jesús crei²¹, hí³ huéh³ jáun² né³ jmí¹ lí³ cun³quionh³ jú¹jma² hebreo, jú¹ *latín jí³ jú¹ *griego ní² siáh³.

21 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ la³ má²quionh³ tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ ca³záih³ Pilato la³ lá²:

—Tiá² jmí¹ hniáuh²¹ yáh³ jmúh¹ nú² huéh³ hi³ juáh³: “Re²¹ Juo¹³ Tsá² Judíos”; tí³ re² jmu³ huéh³ hi³ juáh³: “Tsá² Lá² Juáh³ Hi³ Lín³ Re²¹ Juo¹³ Tsá² Judíos”.

22 Tí³la³ Pilato né³, ca³ngái³ hi³ ca³juáh³:

—Ní² cuí¹ lí³ la³ cun³ hi³ má²lí²jmú³² jná¹³.

23 Jáun² jmí¹ má²lí²ton³ jáun² hliáu³ crei²¹ Jesús né³, ca³caun² dí² ha¹ tsú², hi³ ca³chin² dí² quiún³ tsoh³, ma³ cáun² quioh²¹ la³ ma³ jan² hliáu³. Jáun² ca³can³ tsú² siáh³ hmih³² hu²¹ ñeh², tí³la³ hmih³² jáun² né³ tiá² lin¹ yáh³ ñí¹ jmí¹ hmí³², cáun² bíh¹ jmí¹ rá²lái¹ tá¹ cáun² chí³cuú² hi³ la³ tí³ há³².

24 Jáun² hliáu³ hí³ ca³juónh³ má²tún² hmóu³² la³ lá²:

—Ha³ tiá² cáí¹³ yáh³ dí²; tí³ re² bíh¹ chí¹³ dí² jáí¹³ hi³ jáun² neh²¹ hin² tsánh² joh¹³.

La³ jáun² bíh¹ ca³lí³tí³ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí², hi³ rá¹juáh³ la³ lá²: “Ca³tsáunh³ bíh¹ tsú² hán² jná¹³, hi³ ca³chí² tsú² siáh³ jáí¹³ ca³tí²¹ hmih³² quion²¹ ná¹”. La³ ní² bíh¹ ca³jmú³ hliáu³ hí³.

25 Có³² crei²¹ tón³² jáun² Jesús né³ jmí¹ zenh¹ mí¹ziú¹³ tsú² la³ má²quionh³ tsá²mi³ raính²¹; có³² jáun² jmí¹ zenh¹ siáh³ Má²réi³ ñí²cuo² Cleofas la³ má²quionh³ Má²réi³ tsá² zian² juú² Magdalá.

26 Jáun² jmí¹ ca³jién³² Jesús mí¹ziú¹³, la³ má²quionh³ jan² tsá² haín²¹ hí³ tí³ con² tsú² hi³ jmí¹ zenh¹ siáh³ có³² jáun², tsá² jlánh¹ jmí¹ hnio³ tsú² hí³, jáun² ca³záih³ dí² mí¹ziú¹³ la³ lá²:

—Hnú² mí¹, ní² bíh¹ zenh² tsá² lí¹³ jien¹ nú² la³jmí¹ jien¹ nú² jónh³².

²⁷ Jmí¹jáun² ca³záih³ dí² siáh³ tsá² hen² hí³ tí³ con² dí²:

—Jien¹ tiá³ tsá²mi³ ní² la³jmí¹ jien¹ nú² mí²ziúh².

Hi³ jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³jón³² tsá² hí³ Má²réi³ hñú¹³.

Jmí¹ jun¹ Jesús

(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49)

²⁸ Jmí¹ má²lí³² jáun² né³, má²ñi³² bíh¹ Jesús hí³ la³jí³² bíh¹ má²ca³lí³tí³, hí³ jáun² ca³juáh³ la³ lá²:

—Jlánh¹ má²quiéin² tsin³².

Ca³juáh³ tsú² la³ ní², quí¹ hí³ jáun² lí¹³ lí³tí³ rón³² la³ cun³ hí³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² bíh¹.

²⁹ Hi³ ñi¹ jáun² né³ jmí¹ zeh¹ cáun² tse³ hí³ dí¹canh² mu² mí³ uóun²jieh¹³ hí³ má²zéih¹ lín²¹; hí³ jáun² ca³ma³jlih²¹ tsú² cáun² chí² náh² hñh²³ jmái² quionh³ hí³ jáun², hí³ ca³dí³chí³ dí² hná¹³ cáun² hmá²tiéi¹³ hí³ téh²³ tsú² hisopo, hí³ jáun² ca³hiéih³ dí² ho³ Jesús. ³⁰ Jáun² Jesús ca³yenh³ mu² jáun²; jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—La³jí³² bíh¹ má²ca³lí³tí³.

Hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³quih³² chí¹ hí³ ca³cua³ha³ tsí³.

Jan² hliáu³ hñh³² ja¹ mí³hue¹³ Jesús quionh³ hmá² zunh²¹ quioh²¹

³¹ Né³² né³, jmái¹ jáun² má² cua³hlau³ Jmí¹hien¹ bíh¹, hí³ jáun² tsá² judíos tsá² ná¹ñi¹ tiá² ca³lí³hnió³ hí³ la³ má²ná¹tón²¹ jáun² tsá² hí³ crei²¹ tá¹la³*jmái¹

nio² tie³, qui¹ jmái¹ jáun² dá² cáun² jmái¹ jueh³² bíh¹. Hi³ jáun² ca³hiu³ ca³mí³ dí² ñí¹con² Pilato hi³ jmu³ tsú² héih³² hi³ tsa³jáu³ tsú² cú²jueh³² ta³ tsá² ná¹tón²¹ hí³ crei²¹, hi³ jáun² sión³² tsú² hla¹ má¹lí³² jáun². 32 Jáun² jmí¹jáun² já¹taunh²¹ siáh³ hliáu³, hi³ jáun² jmí¹ ca³cha³táunh¹ jáun², ca³jó³ ta³ tsá² chí¹tón²¹ la³ñí¹, jmí¹ lí²¹ jáun² ca³jó³ dí² siáh³ ta³ tsá² jan² hí³; 33 tí³la³ jmí¹ ca³ta³tonh¹ dí² ñí¹ chí¹tón²¹ Jesús má¹ná¹, jmí¹jáun² ca³jíe³ dí² hi³ má²hí¹jún¹ bíh¹ tsú², hi³ jáun² tiú²uú² ca³jó³ yáh³ dí² ta³ Jesús.

34 Tí³la³ cun³ jáun² ca³híh³ bíh¹ jan² hliáu³ ja¹ mí³hue¹³ Jesús cun³quionh³ hmá² zunh²¹ quioh²¹, hi³ jáun² jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³táin² jmi² jí³ jmái² ní² siáh³. 35 Tsá² cha³² já¹³ lá² dá² hú¹tá¹ ca³jíe³ bíh¹, hi³ jáun² la³jí³² hi³ cha³² tsú² lí³ hú¹tá¹ jú¹ tson² bíh¹; ñí³² bíh¹ tsú² hi³ jú¹ tson² bíh¹ hleh³², hi³ jáun² hnoh² uá²jai³² lí¹³ cháh¹³ cáun² honh². 36 Qui¹ la³ ní² dá² ca³lí³ hi³ jáun² lí³tí³ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² bíh¹, hi³ juáh³ jáun² la³ lá²: “Hí¹ cáun² yáh³ mú³² quioh²¹ tsú² tiá² jau³ tsáu²”. 37 Ja³bí¹ zia³² siáh³ cáun² ñí¹ rá¹juáh³ la³ lá²: “Jíen³² bíh¹ tsú² tsá² ca³hinh³”.

Jmí¹ já¹haun³ Jesús

(Mateo 27:57-66; Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56)

38 Jmí¹ má²lí³² jáun² né³, ngau³ Sé³² tsá² zian² juú² Arimatea hi³ ca³ñí¹mí² já¹³ ñí¹con² Pilato hi³ tsa³quión³² dí² hla¹ Jesús. Qui¹ Sé³² hi³ dá²

jmí¹ lín³ bíh¹ tsá² hen² tí³ con² Jesús, uá¹jinh¹ ta³ conh¹ qui¹ cun³ñí¹ hi³ juénh² tsú² tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹. Ca³cué³ bíh¹ Pilato já¹³, hi³ jáun² Sé³² né³ ca³ñí¹quión²¹ hla¹. 39 Já³bí¹ Nicodemo tsá² ca³ñí¹lien¹³ hí³ Jesús cáun² já¹nié², ca³chó³² siáh³ hi³ quian³² míh¹ tiá² cun³ quiu³quia³hni³² qui¹ló¹ no¹ má²ró³² hi³ lí³ cun³quionh³ háu² téh²³ tsú² mirra má²ná¹jan² quionh³ háu² téh²³ tsú² áloes. 40 Hi³ jáun² Sé³² hí³ quionh³ Nicodemo ca³cón³² hla¹ Jesús, hi³ jáun² ca³tsáinh³² dí² cáun² hmih³² jmuh³ tiá² lí³ quionh³ mí²ñi³² lino jmí¹ má²lí²jñéi³² dí² jáun² no¹ má²ró³² jáun², la³ cun³ rón³² hi³ ná¹ngi²³ jáun² tsá² judíos hi³ hón³² hla¹ la³ jáun². 41 Có³² ñí¹ cá¹taun³ jáun² Jesús crei²¹ jmí¹ lí³ cáun² ñí¹ jná¹ hmá² quioh²¹ tsáu², hi³ ñí¹ jáun² né³ jmí¹ hó²¹ cáun² tá²hón³² hmai²¹ ñí¹ hí¹ jan² hla¹ tiá² jmí¹ má²ca³tanh² tsú². 42 Jáun² ñí¹ jáun² bíh¹ ca³hón³² tsú² cú²jueh³² hla¹ Jesús, qui¹hliá² tá²hón³² jáun² bíh¹ jmí¹ zeh¹ ca³lá² ñí¹ má²janh², qui¹ cun³ñí¹ hi³ jmí¹ má²ñí¹tsá² bíh¹ jmá¹ hi³ jmu² tsú² hua³jan²¹ hi³ hniáuh³² jmá¹ nio² tie³ quioh²¹ tsá² judíos.

20

Jmí¹ ca³jeh¹³ Jesús

(Mateo 28:1-10; Marcos 16:1-8; Lucas 24:1-12)

1 Hi³ jáun² né³, jmí¹ la³ñí¹ jmá¹ hi³ ca³lí³liau³ sí²ma¹ná¹, ta³ ná¹juan³² lín³² ñéi¹ Má²réi³ tsá² zian² juú² Magdalá ñí¹ hó²¹ tá²hón³² jáun²; tí³la³ jmí¹ cá¹chó²¹ tsú² jáun² ñí¹ jáun² né³, ca³jíe³ tsú² hi³ sa³

tiú²uú² dí¹jnái²³ yáh³ ho³ tá²hón³² quín¹ hi³ jmí¹
 dí¹jnái²³ jáun². ² Jmí¹jáun² ngah³ tsú² cú²hé² tí³ ñí¹
 jmí¹ cuá³ Sí¹mu²¹ Pé¹ quionh³ tsá² jan² hi³, tsá²
 jlánh¹ jmí¹ hnio³ hí³ Jesús, hi³ ca³ñí¹zeh¹ dí² la³ lá²:

—La³ má²lí²chin² bíh¹ tsú² Tí³² Juo¹³ dí² hñu³
 tá²hón³², tiá² né¹ yáh³ ha³ dá² jinh¹ cui²ñí¹quion¹³
 tsú² hla¹.

³ Hi³ jáun² Pé¹ né³, la³ má²quionh³ tsá² jan² hí³
 ja³taunh²¹ ñí¹ hó²¹ tá²hón³². ⁴ Ca³la³ cú²hé² lín³² bíh¹
 já¹taunh²¹ tsú² tá¹ gon³ cu³lí²¹, tí³la³ tí³ jlánh¹ bíh¹
 cú²hé² ngau³ tsá² jan² hí³ má¹ná¹, hí³ jáun² ca³chó³²
 chí¹ján³ ho³ tá²hón³² la³ cónh³ bíh¹ Pé¹. ⁵ Jáun²
 jmí¹jáun² ca³jmú³ hí¹sian², hí³ ca³jáih³ ñí¹ tí³ ñéih³,
 jáun² ca³jé³ tsú² hmih³² tiáu² jáun² hi³ ná¹tsi²¹ ñí¹
 jáun², tí³la³ tiá² hi³ yáh³ tsú² la³ tí³ ñéih³ má¹ná¹.
⁶ Tí³la³ jmí¹ ca³chó³² Pé¹ né³, ca³la³ má²hún¹ la³ tí³
 ñéih³ tá²hón³² bíh¹ ca³jmú³. Jáun² ja³bí¹ hí³ uá²jai³²
 ca³jé³ hmih³² tiáu² hi³ ná¹tsi²¹ ñí¹ jáun². ⁷ Ja³bí¹
 ca³jé³ tsú² siáh³ hmih³² hi³ jmí¹ tsáih³ chí¹ Jesús.
 Tí³la³ hmih³² jáun² má¹ná¹, ha³ tiá² cu³tsa³² jmí¹
 nio¹ yáh³ quionh³ hmih³² hi³ jmí¹ tsáinh³² tsú²,
 cánh³ jmí¹ nio¹ bíh¹ hi³ rá¹pan². ⁸ Jáun² ca³hi³ siáh³
 uá²jai³² tsá² cá²chó³² hi³ la³ñí¹ tí³ ñéih³ hi³ ca³jé³
 siáh³ uá²jai³² la³ cun³ hi³ má²lí³², hí³ jáun² ca³taunh³
 ta²¹. ⁹ Quí¹ tiá² re² jmí¹ má²ca³ngí¹³ yáh³ tsú² la³
 cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí², hí³ ca³tín¹ bíh¹ Jesús
 hi³ jenh¹³ ja¹ hla¹. ¹⁰ Jáun² jmí¹ lí²¹ jáun² né³,
 ja³tanh²¹ bíh¹ tsá² hí³ hñú¹³.

Jesús má²jnia³² ñí¹con² Má²réi³ tsá² ja³ juú² Mag-dalá

(Marcos 16:9-11)

11 Tí³la³ Má²réi³ hí³ má¹ná¹, ca³ta³zanh¹ bíh¹ ho³ tá²hón³² hí³ dí¹ho², hí³ ta³ dí¹ho² jáun² né³ ca³jáih³ ñí¹ tí³ ñéih³. 12 Jmí¹jáun² ca³jien³² tsú² gon³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hí³ ná¹quih³² hmih³² tiáu², hí³ ná¹tsin¹ ñí¹ jmí¹ rá²tsin² jáun² Jesús; jan² jmí¹ cuá¹tón²¹ ñí¹ jmí¹ lí³ ta³ chí¹, hí³ cónh³ siáh³ jan² jmí¹ cuá¹tón²¹ ñí¹ jmí¹ lí³ ta³ ta³. 13 Tsá² hí³ né³ ca³ngái³ hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿He³ lí³, jáun² uoh³² hnú² né³ tsá²mi³?

Jáun² Má²réi³ hí³ ca³ngái³:

—Quí¹hliá² la³ má²lí²chin² bíh¹ tsáu² Tí³² Juóu³² jná¹³, hí³ tiá² ño¹ jná¹³ ha³ jinh¹ má²cuí²ñí¹quion¹³ tsú² hla¹.

14 Cun³ dí¹juáh²³ la³ ní² bíh¹ tsú² jmí¹ ca³jinh³ tí³ cu³hna²¹, hí³ jáun² ca³jie³ hí³ zenh² Jesús ñí¹ jáun²; tí³la³ tiá² ca³lí³tsin² yáh³ tsú² hí³ Jesús bíh¹ la³ Tsá² hí³. 15 Hí³ jáun² Jesús ca³ngái³ ñí¹con² tsú² la³ lá²:

—¿He³ láih³² sa³ uoh³² hnú² né³ tsá²mi³? ¿Hin² dá² hnah²³ hnú²?

Tí³la³ hí³ dí² né³ jmí¹ lín²³ hí³ tsá² jmu² hua³hí¹³ ja¹ hmá² jáun² bíh¹ tsá² hí³, hí³ jáun² ca³záih³ dí² la³ lá²:

—Hnú² tsá²ñuh², ní¹juáh³ hnú² bíh¹ cua³chin³² nú² hla¹, jáun² juah²¹ tiá³ ha³ jinh¹ cuí²ñí¹quion¹³ nú², jáun² ñí¹cón²¹ jná¹³.

16 Jáun² ca³juáh³ Jesús:

—¡Má²réi³!

Jáun² ca³jinh³ dí² tí³ ñí¹ hó²¹ñí¹ tsú² hí³ ca³záih³ dí² lá³ lá² cun³quionh³ jú¹jma² *hebreo:

—¡Raboni! (hí³ hnió³ juáh³ “Tí³²”).

17 Jáun² Jesús né³ ca³juáh³:

—Tú³ tín² tán² jná¹³, quí¹ tiá² má²cuá²ñih¹ yáh³ jná¹³ ñí¹ cuá³ Ñuh³². Tí³la³ cuánh², cuá²zéih³ tsá² renh² jná¹³ hí³ ñih²¹ jná¹³ tí³ ñí¹ cuá³ Ñuh³², Tsá² lín³ hí³ siáh³ Ñeh² hnoh²; ñih²¹ jná¹³ tí³ ñí¹ con² Dió³² Juóu³² jná¹³, Tsá² lín³ siáh³ Dió³² Juóuh³² hnoh².

18 Hí³ jáun² Má²réi³ hí³ né³ ngah³, hí³ ñí¹zeh¹ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² tsú², hí³ ca³ñí¹juah²¹ hí³ má²lí²jien³² dí² Tí³² Juo¹³, jí³ hí³ ca³chá³ dí² siáh³ la³ cun³ hí³ ca³juáh³ tsú² jáun².

Jesús má²jnia³² ñí¹con² tsá² hain²¹ tí³ con²

(Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49; 1 Corintios 15:5-7)

19 Jmí¹ ca³zi³² hí³ la³ñí¹ jmái¹ hí³ ca³lí³liau³ sí²ma¹ná¹ jáun² né³, jmí¹ ná¹ngih³² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² tsú² cáun² ñéih³, hí³ má²dí¹jnai³² tiá³ ho³hñú¹³ cun³ñí¹ hí³ juénh² tsú² tsá² *judíos tsá² ná¹ñí¹. Tí³la³ Jesús né³, hí³ bíh¹ ñéih³ hí³ ca³náu² chu³jo² ñí¹ tionh¹ tsá² hí³, hí³ ca³záih³ dí² tsú² la³ lá²:

—¡Cuí¹ zian² náh² cáun² hí³ re² hí³ tín²!

20 Jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² la³ ní² tsú² ca³híe³ cuo² la³ má²quionh³ ñí¹ ja¹híh¹ ja¹ mí³hue¹³. Hí³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³lí³ hiún² lín³² tsí³ jmí¹ ca³jien³² Tí³² Juo¹³. 21 Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ca³juáh³ siáh³ Jesús la³ lá²:

—iCui¹ zian² náh² cáun² hi³ re² hi³ tin²! La³jmí¹ ca³ze³ jná¹³ Ñuh³², la³ jáun² bíh¹ má²zei²¹ jná¹³ hnoh².

²² Jmí¹jáun² ca³jie³ dí² ñí¹ quioh²¹ tsá² hí³, hi³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

—Hen³ náh² Jmí²chí³ Chun¹. ²³ Ní¹juáh³ tsá² hin¹³ hnoh² tso³ quioh²¹, jáun² hin³ bíh¹ tsáu¹³ tsú²; hi³ ní¹juáh³ tsá² tiá² hin¹³ náh² tso³ quioh²¹ né³, jáun² la³ má²ná¹ren² jáun² bíh¹ tsú² tsáu¹³ lí¹³.

Tú¹ma²¹ dí¹jien³² Jesús hi³ má²ca³jenh¹³

²⁴ Tí³la³ Tú¹ma²¹ má¹ná¹, jan² tsá² quian³tun³ hí³, tsá² jmí¹ téh²³ tsú² hí³ dún² gon³, tiá² jmí¹ cuá³ yáh³ quionh³ tsá² ñí¹ hná¹ jáun² jmí¹ ca³ma³jnia³² jáun² Jesús. ²⁵ Jáun² ca³záih³ tsá² ñí¹ hná¹ jáun² Tú¹ma²¹ la³ lá²:

—Má²ca³neh²¹ bíh¹ jnoh¹ Tí³² Juo¹³ dí².

Tí³la³ Tú¹ma²¹ má¹ná¹, ca³juáh³ la³ lá²:

—Ha³ tiá² lí¹³ yáh³ taunh²¹ jná¹³ ta²¹ ní¹juáh³ ta³ tiá² má²lí²:jie³² jná¹³ cuo² tsú² ñí¹ ca³tóh³ pa³², hi³ loh²¹ jná¹³ siáh³ zeih²¹ uón²¹ ñí¹ ca³tóh³ jáun² pa³², jí³ hi³ cuoh²¹ jná¹³ siáh³ ñí¹ ja¹híh¹ jáun² quioh²¹ tsú².

²⁶ Jmí¹ la³ má²jña³ jmái¹ jáun² né³, ca³ngih³² siáh³ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² Jesús cáun² ñéih³, jáun² jmí¹jáun² bíh¹ jmí¹ má²tso² Tú¹ma²¹ ja¹ tsá² hí³. Hi³ jáun² uá¹jinh¹ jmí¹ dí¹jnaí³² siáh³ tiá³ ho³ hñú¹³, cu³ jáun² ca³hi³ bíh¹ Jesús ñéih³ hi³ ca³náu² chu³jo² ja¹ ñí¹ tionh¹ tsá² hí³ hi³ ca³juáh³:

—Cui¹ zian² náh² cáun² hi³ re² hi³ tin².

²⁷ Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³záih³ tsú² Tú¹ma²¹:

—Sá¹ní² jie³ uón³² jná¹³, loh³ zeih²¹ cuonh², cuí¹ já² siáh³ cuonh² nú² hi³ cuóh¹³ nú² já¹ mi³hué³² jná¹³. Ha³ lí²uú² cuí¹ lín³ nú² jan² tsá² tiá² ta²¹ haih²¹, ti³ re² cuí¹ lín³ nú² tsá² nio² cáun² tsí³ bíh¹.

28 Jáun² Tú¹ma²¹ ca³ngáí³ la³ lá²:

—jHnú² Tí³² jí³ Dió³² Juóu³² jná¹³!

29 Hi³ jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús:

—Tú¹ma²¹, ta³né³² dá² má²táunh²³ hnú² ta²¹ qui¹hliá² hi³ má²lí²jie¹ bíh¹ hnú² jná¹³. Jlánh¹ jmí¹ ren² ní¹juáh³ tsá² taunh³² ta²¹ uá¹jinh¹ ta³ tiá² má²lí²jie³.

He³ ca³ti²¹ hi³ ca³lí³ sí² lá²

30 Hliáun³ lín³² bíh¹ lí²¹ hi³ lí³ hua³jueh³² ca³jmú³ Jesús ní¹ hná¹ ní² ní¹ ta³ ní¹ tsá² hain²¹ hí³ ti³ con², hi³ tiá² rá¹tioh³ yáh³ ní¹ sí² lá². 31 Tí³la³ la³ cun³ hi³ má²rá¹tioh³ lá² má¹ná¹, má²rá¹tioh³ qui¹ hi³ jáun² táunh¹³ hnoh² ta²¹ hi³ Jesús bíh¹ lín³ Cristo Jon² Dió³², jí³ hi³ jáun² lí¹³ zian² náh² siáh³ hi³ hmai²¹ ní¹juáh³ hi³ tanh²³ náh² tsú² ta²¹.

21

Jesús má²jnia³² ní¹con² quiaun³ tsá² hain²¹ ti³con²

1 Jmí¹ lí¹cáin² jáun² ca³ma³jnia³² siáh³ Jesús ní¹con² tsá² hain²¹ hí³ ti³ con², can³² jmái² lí¹ ná¹ho³ ní¹ téh²³ tsú² Tiberias. Jmí¹ ca³ma³jnia³² tsú² jáun², lí³ la³ lá²: 2 Jmí¹ jáun² jmí¹ tionh¹ Sí¹mu²¹ Pé¹ cu³tsa³² quionh³ Tú¹ma²¹ tsá² téh²³ tsú² hi³ dún² gon³, Natanael tsá² zian² juú² Caná hín¹³ ti³ Galilea, tá¹ gon³ tsá¹ jon² Zebedeo ní², la³

má²quionh³ gon³ tsá² ñí¹ hná¹ jáun², tsá² hain²¹ tí³ con² Jesús. ³ Jáun² Sí¹mu²¹ Pé¹ ca³záih³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Cuí¹ ñí¹zánh²¹ jná¹³ jáh³ jmái².

Jáun² tsá² hí³ né³ ca³ngái³:

—Ja³bí¹ jnoh¹ uá²jai³² tsáu¹³ quiúnh¹ hnú².

Ja³taunh²¹ bíh¹ tsú² hí³ ca³taunh³ cáun² mu², tí³la³ já¹niéi² jáun² ha³ tiá² jáh³ ca³jáun³ hí¹ cu³ hlá² cu³ ní² yáh³ tsú². ⁴ Jmí¹ má²já²jnia² jáun² né³ ca³ñí¹náu² Jesús can³² jmái², tí³la³ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² tsú² né³, tiá² jmí¹ lí²tsin² yáh³ hí³ hí³ bíh¹ dí² zenh² ñí¹ jáun². ⁵ Jáun² Jesús ca³ngái³ ñí¹con² tsá² hí³, hí³ ca³juáh³:

—Hnoh² tsá¹ñú¹, ¿má¹ca³jáun³ ca³lá² jáh³?

Jáun² tsá² hí³ né³ ca³ngái³:

—Hí¹ jan² yáh³ jáh³ tiá² má²ca³jáun³.

⁶ Jmí¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Ñéh¹ dú¹ tiá³ hmá³ tí³ jo²¹ cuá² chu²¹ mu² ní² quián¹³ neh²¹; jáun² sá¹ní² jieh²¹ náh², jáun³ bíh¹ jáh³.

Ca³jmú³ bíh¹ tsú² la³ jáun² jmí¹ ca³jmú³; jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ca³la³ hí¹juáh³ tiú²uú² jmí¹ tióh³² bíh¹ tsú² hí³ chí¹³ hmá³ jáun² chu³ jmái² qui¹ cun³ñí¹ hí³ juóun³² lín³² bíh¹ jáh³ jmái² má²tiáunh¹ hñu³ hmá³ jáun². ⁷ Hí³ jáun² tsá² jlánh¹ jmí¹ hnio³ hí³ Jesús né³, ca³záih³ Pé¹ la³ lá²:

—¡Já² Tí³² Juo¹³ bíh¹ dí² ní³²!

La³ cun³ jmí¹ ca³nái³² jáun² bíh¹ Sí¹mu²¹ Pé¹ hí³ Tí³² Juo¹³ bíh¹ dí² lánh³ hí³, hí³ jáun² má²ta²¹ ca³quih³ ha¹, (quí¹ jmí¹ dí¹láun³ bíh¹ tsú²), hí³ jáun²

ca³hain³ chu³ jmái² hi³ ca³ra³tsi³² jmái². 8 Ti³la³ tsá² ñí¹ hná¹ jáun² né³ ja³tanh²¹ bíh¹ tí³ can³² jmái² cun³quionh³ mu², hi³ hí¹cuounh³² hmá³ ta³ tiáunh¹ jáun² jáh³ jmái², qui¹ cun³ tun³ nio² hñá³láu³ lí² bíh¹ jéi³²í¹ jmí¹ tí³ ñí¹ jmí¹ tsi³² mu² hi³ la³ tí³ jenh³ jmái². 9 Hi³ jmí¹ ca³cha³tánh¹ tsú² jáun² can³² jmái² né³, ca³son² hñu³ mu², jáun² ca³jé³ tsú² hi³ má²ná¹cau²¹ sí², hi³ má²rá¹tsin² jan² jáh³ jmái² ñí¹ sí² la³ má²quionh³ ca³lá² *hí³ cuú²miih²¹. 10 Jáun² Jesús ca³juáh³:

—Quian³² jan² gon³ jáh³ cun³ ca³jáun³ náh² ní².

11 Jáun² Sí¹mu²¹ Pé¹ ca³uú³ siáh³ hñu³ mu², hi³ ca³cuonh³ hmá³ tí³ ñí¹ quiéin² jenh³ jmái². Ca³la³ hi³ canh² bíh¹ hmá³ jáun² hi³ tiáunh¹ hñá³láun³ tsi²¹ tu³la³quia³hni² hñú²; tí³la³ uá¹jinh¹ juóun³² lín³² jáh³ jmí¹ tiáunh¹, cu³ jáun² tiá² ca³cái² bíh¹ hmá³.

12 Jmí¹jáun² ca³juáh³ Jesús:

—Ñá²taunh¹ náh² ñá²jmú¹³ má³².

Hí¹ jan² yáh³ tsá² hí³ tiá² lí¹ ca³chá³ tiá³ tsí³ hi³ nga³ hi³ hin² tsánh² hí³ dí², qui¹ jmí¹ má²ca³lí³tsin² bíh¹ tsú² hi³ Ti³² Juo¹³ bíh¹ tsú² hí³. 13 Jáun² ca³ja³janh³² Jesús hi³ ca³can³ ná¹ hí³ cuú²miih²¹ jáun² hi³ ca³tsóh³ ñí¹con² tsá² hí³, ja³bí¹ la³ jáun² ca³can³ tsú² siáh³ jáh³ má²caun³² hí³ hi³ ca³tsóh³ siáh³ ñí¹con² tsá² hí³.

14 Hi³ ní² bíh¹ ñí¹ má²hnaih³² jéin³² hi³ ca³ma³jnia³² Jesús ñí¹con² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² jmí¹ má²ca³jenh¹³ jáun² ja¹ hla¹.

Jesús liéinh³² Sí¹mu²¹ Pé¹

15 Jmí¹ má²lí²:jmú³ tsú² jáun² má³² hú²niéi² né³,
ca³ngái³ Jesús ñí¹con² Sí¹mu²¹ Pé¹:

—Hnú² Sí¹mu²¹ jon² Juan², ¿hí¹ tí³ jlánh¹ bíh¹
hnau³ nú² jná¹³ la³ cónh³ bíh¹ tsá² ní²?

Jáun² Pé¹ né³ ca³ngái³:

—Ján³ Tí³², ñíh¹ bíh¹ hnú² hi³ hnau³ jná¹³.

Jáun² Jesús ca³juáh³ siáh³:

—Ní¹juáh³ la³ jáun², jmu³ hnú² hua³hí¹³ *já¹ziáh²
míh¹ joh² jná¹³.

16 Jáun² ca³ngái³ tsú² siáh³ ñí¹ má²tí³² tenh³ jéin³²
hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² Sí¹mu²¹ jon² Juan², ¿hnau¹³ nú² jná¹³?

Jmí¹ jáun² ca³juáh³ siáh³ Pé¹ la³ lá²:

—Ján³ Tí³², ñíh¹ bíh¹ hnú² huen² hi³ hnau³ bíh¹
jnë¹³.

Hi³ jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús:

—Hi³ jáun² jmu³ hua³hí¹³ já¹ziáh² joh² jná¹³.

17 Jáun² ca³ngái³ tsú² siáh³ ñí¹ má²hnaih³² jéin³²:

—Hnú² Sí¹mu²¹ jon² Juan², ¿hnau¹³ hnú² jná¹³?

Hi³ jáun² jmí¹ jáun² jlánh¹ hlah³ ca³niau²¹ tsí³ Pé¹,
quí¹hliá² sa³ hni³² jéin³² máh³ má²tí³² hi³ nga² tsú²
ñí¹con² dí² ní¹juáh³ hi³ tson² hnio³ dí² tsú²; hi³ jáun²
ca³juáh³ la³ lá²:

—Tí³², la³jí³² bí¹ ñíh¹ hnú². Níh¹ bíh¹ hnú² hi³
cu³tí³ hnau³ bíh¹ jná¹³.

Hi³ jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús la³ lá²:

—Jáun² jmu³ hnú² hua³hí¹³ já¹ziáh² joh² jná¹³
jaun³². 18 Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnú², hi³ tá¹la³
jmí¹ tsá¹ñú¹ nú², jmí¹ quíh²³ nú² hanh² hi³ jáun²
jmí¹ cuóh²³ nú² lí³ua³ cáun² ñí¹ hnáuh² nú² cuóh¹³

huen²; ti³la³ ní¹juáh³ ní¹ má¹ti³ ñí¹ má²lin¹ nú²
 má¹ná¹, hnú² dá² cáun² má²ñéh¹ cuonh² bíh¹, tsá²
 siánh³ bíh¹ quieh³ hnú² hanh², jí³ hi³ jau³ tsú² siáh³
 cáun² ñí¹ tiá² hnáuh² nú² cuóh¹³.

19 Cun³quionh³ jái¹³ ní² ca³jmú³ Jesús lin¹ he³
 lánh³ rón³² jún³ Pé¹, hi³ jáun² cun³quionh³ la³ jáun²
 bíh¹ ma³quien² tsú² Dió³². Jmí¹ lí²¹ jáun² né³,
 ca³juáh³ Jesús:

—iÑa³² cu³hna³² jná¹³!

Jái¹³ hi³ ca³tin¹ tsá² jlánh¹ jmí¹ hnio³ hí³ Jesús

20 Jáun² né³, jmí¹ ca³jinh³ Pé¹ ti³ cu³hna²¹ ca³jíe³
 hi³ cuá¹ja³² tsá² jlánh¹ jmí¹ hnio³ hí³ Jesús, tsá² jmí¹
 cuá³ hí³ cu³héin¹ Jesús jmí¹ ca³nié² hi³ ca³jmú³ tsú²
 jáun² má³², tsá² ca³juáh³ hí³ ñí¹con² Jesús la³ lá²:
 “Ti³², ¿hin² tsánh² tsa³jienh³ hnú²?” 21 Hi³ jáun² jmí¹
 ca³jien³² Pé¹ tsá² hí³ né³, ca³juáh³:

—Ti³², hi³ ñí¹con² tsá² ní² né³, ¿he³ lí¹³?

22 Jáun² Jesús ca³ngái³ la³ lá²:

—Ní¹juáh³ hnó³² jná¹³ hi³ tsá² ní² zian² ca³la³ ti³
 ñí¹ cuanh²¹ ná¹, ¿he³ dá² ca³tin¹ hnú² dúh¹? Ñí¹
 jí²¹la³ hnú² ña³² cu³hna³² jná¹³ bíh¹.

23 La³ cun³ jmí¹jáun² já¹ngí³ jái¹³ jáun² ja¹ tsá²
 rainh²¹ tsú² ñí¹ hná¹ jáun² hi³ tsá² jlánh¹ hnio³ hí³
 Jesús néh¹ tiá² jún³. Ti³la³ tiá² ca³juáh³ yáh³ Jesús
 hi³ tsá² hí³ tiá² jún³, quí¹ la³ lá² bíh¹ ca³juáh³ tsú²:
 “Ní¹juáh³ hi³ hnó³² jná¹³ hi³ zian² tsú² ca³la³ ti³ ñí¹
 cuanh²¹ ná¹, ¿he³ dá² ca³tin¹ hnú²?”

24 Hnga² bíh¹ tsá² jlánh¹ hnio³ hí³ Jesús cha³² jái¹³
 tloh³ sí² lá², jí³ hi³ ca³jmú³ tsú² siáh³ sí². Hi³ jáun²
 né¹ jnoh¹ hi³ jú¹ tson² bíh¹ hleh³² tsú².

25 Zia³² bíh¹ siáh³ hliáun³ lín³² hi³ ca³jmú³ Jesús
 ñí¹ hná¹ ní², hi³ sá¹jmí¹ hi³ tóh³² tsú² ñí¹ sí² ma³
 quin³² ma³ caun³² la³jí³² hi³ jáun², len³ jná¹³ hi³
 ca³la³ hí¹juáh³ tá¹ cáun² hngá¹máh³ yáh³ tiá² jmí¹
 heih²¹ sí² hi³ jmí¹ lí¹³ jmu³ tsú². [Cu³ ní² bíh¹ tí³
 jáí¹³.]

Jú¹ chú³² quioh²¹ Jesús tsá² ìn³ Cristo
New Testament in Chinantec, Sochiapam
(MX:cso:Chinantec, Sochiapam)

copyright © 1986 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Sochiapam

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Sochiapan [cso], Mexico

Copyright Information

© 1986, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chinantec, Sochiapam

© 1986, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

CXXX

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

6f949189-17f1-57a8-bc53-e209204aa59c